

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ № 1
для проведення вступного інструктажу
з безпеки життєдіяльності для учнів

1. Загальні відомості про навчальний заклад.

- 1.1. ЗЗСО І-ІІІ ступенів с. Кунка розміщена за адресою: Площа Миру, 13.
- 1.2. Територія школи розміщена у центрі села, біля дороги та межує з будівлею будинку культури.
- 1.3. На території школи розміщені: головний корпус школи, газова котельня, спортивні та ігрові майданчики, саморобні спортивні споруди, насадження дерев та кущів, колодязі комунікацій. Територія школи частково відгороджена огорожею. Для руху пішоходів розміщено асфальтовані пішохідні доріжки.

2. Об'єкти підвищеної небезпеки на території школи та біля неї.

- 2.1. Об'єкти поблизу школи: автомобільна дорога, господарчі будівлі установ і організацій біля школи.
- 2.2. Об'єкти на території школи: дах, вікна і фасад головного корпусу, пожежна водойма, колодязі підземних комунікацій та каналізації, автомобільний проїзд, газова котельня, саморобні спортивні споруди.

3. Внутрішній розпорядок школи.

- 3.1. Навчальний рік розпочинається 1 вересня і триває: для 1-4 класів - 175 робочих днів, для 5-12 класи - 190 робочих днів.
- 3.2. Структура навчального року складається з двох семестрів. Кожен семестр має дві чверті. Після кожної чверті існують канікули. Тривалість осінніх, зимових, весняних канікул протягом навчального року не повинна становити менш як 30 календарних днів.
- 3.3. Школа працює за 5-денним робочим тижнем з двома вихідними днями: суботою та неділею.
- 3.4. Уроки розпочинаються о 8-30 год. та відбуваються згідно розкладу, який затверджується директором школи.
- 3.5. Тривалість уроків становить: 1 класи - 35 хв., 2-4 класи - 40 хв., 5-11 класи – 40хв.
- 3.6. Встановлено 2 великі перерви (після 3-го та 4-го уроків) для 1-х класів - по 20 хвилин, 2-4 класів - по 20 хвилин, 5-11 класів - по 20 хвилин, решта перерв для учнів початкової школи - по 10 хвилин, для 5-11 класів - по 10 хвилин.
- 3.7. Після уроків у школі проводяться позакласні заходи: виховні години, гуртки, факультативи, спортивні секції згідно графіків, які затверджуються директором школи.
- 3.8. Щопонеділка в школі проводиться загальношкільна лінійка.
- 3.9. Кожного робочого тижня по школі на перервах чергує клас на чолі з класним

керівником, згідно окремого графіка затвердженого директором школи. Також відбувається щоденне чергування вчителів.

- 3.10. Забороняється учням прогулювати навчальні та виховні заняття, покидати територію школи під час навчально-виховного процесу без відома класного керівника.
- 3.11. Робочий день в школі закінчується о 17-00 год.
- 3.12. Тематичні вечори, дискотеки, інші позакласні вечірні заходи в школі проводяться не пізніше: в зимовий час - 21-00 год., весною, влітку та восени - 22-00 год.
- 3.13. До навчально-виховних заходів, уроків допускаються учні, які пройшли медичний огляд, не мають протипоказань та пройшли відповідний інструктаж з безпеки життєдіяльності.
- 3.14. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводить класний керівник на початку кожного навчального року, або при прибутті нового учня. Первинний інструктаж з предмету проводять вчителі. Результати інструктажу реєструються у відповідних журналах.

4. Загальні правила поведінки учнів у школі.

- 4.1. Дотримуватися законодавства України, морально-етичних норм поведінки.
- 4.2. Приймати активну, посильну участь у різних видах навчально-виховної та трудової діяльності у школі.
- 4.3. Бережно ставитися до державного, громадського, приватного та особистого майна.
- 4.4. Вчасно приходити до школи. Відвідувати всі обов'язкові заходи навчально-виховного процесу, не пропускати їх без поважних причин.
- 4.5. Одягатися охайно, без зухвалості. Навчальні заняття слід відвідувати в шкільній формі, а уроки фізкультури - в спортивному одязі та спортивному взутті.
- 4.6. Дотримуватися правил особистої гігієни, вчасно зрізувати нігті.
- 4.7. Не вживати тютюну, алкоголю, наркотичних речовин на території школи та поза її межами.
- 4.8. Під час перерв поводити себе спокійно, не бігати, не штовхатись, голосно не розмовляти. Реагувати на зауваження чергових.
- 4.9. Виконувати всі законні вказівки адміністрації, працівників школи, адекватно реагувати на зауваження дорослих.

5. Правила безпеки під час навчально-виховного процесу.

- 5.1. Під час навчально-виховного процесу, перерв перебувати тільки на території школи. По закінченню занять чи позакласних заходів у школі перебування учнів заборонене.
- 5.2. Під час проведення заходу, слід перебувати у полі зору вчителя чи вихователя, чітко виконувати його вказівки та інструкції, не займатися сторонніми справами та не відволікатись. Під час спортивних змагань та ігор дотримуватись відповідних правил.
- 5.3. Під час перерв вести себе спокійно, не бігати, не заважати іншим, не сідати на підвіконня, перила сходи чи елементи системи опалення, не користуватись спортінвентарем, чи іншим навчальним обладнанням. Забороняється застосовувати образи, силу проти товаришів, вступати у бійку.

- 5.4. Перебувати в класних приміщеннях, кабінетах, спортзалі, майстернях тільки під час уроку з дозволу вчителя. До господарських, технічних шкільних приміщень вхід учням заборонено.
- 5.5. Забороняється приносити до школи небезпечні предмети (ріжучі, колючі, вибухові, вогненебезпечні).
- 5.6. Вікна дозволяється відчиняти тільки вчителю, або техпрацівникові у приміщеннях лише 1-го поверху. Вікна 2-3-го поверху повинні мати відкриті лише фрамуги.
- 5.7. Носити одяг, взуття слід відповідно пори року та особливостей навчальних занять. Взуття має бути дитячих, або підліткових моделей, відповідати віку учня, бути справним, на неслизькій підошві та без високих підборів.
- 5.8. На території школи пересуватися тільки по пішохідних доріжках спокійно без поспіху. Бути завжди уважним, вчасно помічати перешкоди. Під час пересування транспорту по території школи тримати безпечну дистанцію. Знаходитись близько до зовнішніх стін будівель, під дахами будівель (особливо взимку) категорично забороняється (загроза падаючих бурульок, фасадної плитки).
- 5.9. Забороняється їздити по пішохідних доріжках школи на велосипедах, мопедах, скутерах чи іншому транспорті.
- 5.10. При знаходженні на території школи небезпечних чи підозрілих предметів, обривів електромереж, відкритих колодязів без люків - не наближатися та не чіпати їх, по можливості забезпечити їх огороження, терміново повідомити про це чергового, вчителя чи директора школи.
- 5.11. У разі поламки будь-якого шкільного обладнання, меблів, негайно припинити користування ними, повідомити про це вчителя чи інших працівників школи.
- 5.12. Під час перенесення чи використання с/г інвентарю, який використовується для трудової діяльності учнів (сап, лопат, граблів, ножовок) бути особливо обережним, застосовувати їх тільки з дозволу вчителя. Під час транспортування, гострі частини інструменту повинні бути захищені відповідним накладками.
- 5.13. Підліткам віком до 16 років допускається перенесення вантажів вагою: для хлопців - до 12 кг., для дівчат - до 6 кг.
- 5.14. Під час перебування на масових заходах (у актовому залі, спортзалі) слід знати місцезнаходження основного та запасного виходу. Під час виходу слід дотримуватись спокою, не штовхатись, не панікувати, не затримуватись біля дверей.
- 5.15. Недотримання правил безпеки учасниками навчально-виховного процесу може призвести до їх травмувань, або загибелі.

6. Безпека на дорогах та транспорті.

- 6.1. Йти до школи, або додому необхідно тільки тротуарами, а за їх відсутності в один ряд по узбіччю дороги назустріч транспортних засобів.
- 6.2. Переход йти проїжджу частину дозволяється тільки по пішохідним переходам, які обладнані відповідними знаками та дорожньою розміткою. Перед переходом слід впевнитись у відсутності транспортних засобів. Перебігати, переїжджати на велосипеді проїжджу частину забороняється.
- 6.3. Чекати громадський транспорт слід у відведених місцях: на зупинках, узбіччі - подалі від транспорту, що рухається. Під час чекання слід дотримуватись

правил поведінки.

- 6.4. Здійснювати посадку і висадку у громадському транспорті дозволяється після повної його зупинки. Під час виходу з автобуса слід триматись за поручні, впевнитись у відсутності біля виходу сторонніх предметів, слизького місця чи вибоїн.
- 6.5. Під час перебування у громадському транспорті забороняється голосно розмовляти, бігати по салону, порушувати поведінку.
- 6.6. Після виходу не затримуйтесь біля дороги, ідіть разом з усіма. Обходити автобус слід тільки ззаду.
- 6.7. У разі виникнення аварії чи ДТП слід негайно покинути транспортний засіб, надати першу допомогу потерпілим та чекати прибуття працівників ДАІ.
- 6.8. Недотримання правил безпеки на дорогах та користування транспортом може призвести до травмування, або загибелі людей.

7. Електробезпека.

- 7.1. Забороняється користуватися шкільними електроприладами, електрообладнанням без дозволу вчителя.
- 7.2. Забороняється учням самостійно ремонтувати електроприлади, вкручувати електролампочки, мити плафони, користуватись несправним обладнанням.
- 7.3. Вмикати електроосвітлення, сідати за комп'ютер з мокрими руками забороняється.
- 7.4. При виявленні пошкодженої електропроводки, обірваного дроту, чи іншого електрообладнання забороняється наближатися до цього місця чи торкатись до нього руками.
- 7.5. При виявленні запаху горілої електропроводки, задимленості чи вогню у електроприладах, слід негайно відключити їх від напруги чи вимкнути головний рубильник. Про всі недоліки чи аварії з електромережею, електроприладами слід негайно повідомляти працівників чи адміністрацію школи.
- 7.6. Необережне поводження з електроприладами може призвести до ураження електричним струмом, що спричинить травми, або загибель людей.

8. Пожежна безпека у школі.

- 8.1. Забороняється використовувати у школі джерела відкритого вогню, палити на території школи.
- 8.2. Забороняється використовувати електричні обігрівальні прилади, для обігріву шкільних приміщень.
- 8.3. Подовжувачі, розетки, світильники, інші електроприлади, які використовуються у школі повинні бути сертифіковані, перевірені відповідальною особою та дозволені для використання у навчальних закладах.
- 8.4. Забороняється зберігати горючі, легкозаймисті речовини біля електроприладів, електропроводки, приладів опалення.
- 8.5. У разі виникнення пожежі слід негайно повідомити про це працівників, адміністрацію школи, організовано під керівництвом вчителя покинути приміщення школи згідно плану евакуації (з використанням запасних виходів та вказівників), викликати службу порятунку за телефоном 101.
- 8.6. При значному розповсюдженню вогню необхідно евакуювати усіх учасників навчально-виховного процесу, переглянути усі шафи, столи на предмет дітей,

- які сховалися та закрити щільно двері і вентиляційні отвори усіх приміщень.
- 8.7. При незначному загорянні, слід негайно відключити електроприлади та загасити полум'я первинними засобами пожежогасіння: збити полум'я одягом, накрити тканиною чи застосувати переносний вогнегасник. Шкільні приміщення, які мають вогнегасники позначені спеціальною табличкою та відображені на шкільних планах евакуації.
 - 8.8. Необережне поводження з вогнем може викликати пожежу, що спричинить пошкодження майна, травмування, або загибель людей від опіків та чадного газу.

9. Надання першої допомоги потерпілим

- 9.1. Вивести (винести) потерпілого з місця де стався нещасний випадок з дотриманням заходів особистої безпеки (захист від електроструму, вогню, транспорту, небезпечних предметів).
- 9.2. Викликати швидку допомогу по телефону 103, повідомити про даний випадок адміністрацію школи та медсестру.
- 9.3. Забезпечити потерпілому спокій у зручному положенні, визначити вид та ступінь травми (забій, поранення, вивих, перелом, опік, отруєння).
- 9.4. Розпочати необхідні заходи першої допомоги: при потребі зупинити кровотечу з використанням дезинфікуючих, перев'язувальних матеріалів, зафіксувати місце перелому шиною, або підручними засобами, прикласти лід на місце вивиху, перелому чи забою. При сильній кровотечі необхідно накласти джгут вище місця поранення. При втраті свідомості до носа потерпілого підносять вату змочену нашатирем. У разі зупинки серцебиття, припинення дихання вживати реанімаційні заходи з потерпілим до прибуття швидкої допомоги: штучне дихання з непрямим масажем серця.
- 9.5. При хімічних опіках кислотами місце пошкодження ретельно промивають проточною водою протягом 10-15 хвилин, потім місце опіку промивають 10%-ним розчином питної соди. При опіці їдкими лугами, уражене місце промивають слабким розчином оцтової кислоти. Місце хімічних опіків забинтовують.
- 9.6. При ознаках харчового отруєння слід негайно викликати швидку допомогу, до прибуття лікарів у потерпілого бажано викликати блювоту, очистити, промити шлунок великою кількістю води, дати потерпілому активоване вугілля та багато несолодкого чаю.
- 9.7. Контролювати стан потерпілого до прибуття медиків.

Узгоджено

Відповідальний з охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ № 2
для проведення вступного інструктажу
з питань охорони праці

1. Загальні відомості про заклад

ЗЗСО I-III ступенів с.Кунка розташована в будинку, що знаходиться по вул. Площа Миру 13 і являє собою триповерхову споруду, яка обладнана відповідними інженерними мережами та технічним устаткуванням для забезпечення належних санітарно-побутових умов для учнів та працівників.

ЗЗСО I-III ступенів с.Кунка працює в одну зміну.

2. Загальні правила поведінки працівників на території закладу, у навчальних та допоміжних приміщеннях.

2.1. Відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників ЗЗСО I-III ступенів с.Кунка кожен працівник зобов'язаний:

2.1.1. берегти державну власність;

2.1.2. повністю виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями;

2.1.3. тримати в порядку і чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у службових та загальних приміщеннях;

2.1.4. утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;

2.1.5. додержуватись дисципліни праці і виконувати правила внутрішнього розпорядку.

2.2. Керівництво закладу освіти зобов'язано створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці безпечні умови праці, а також забезпечити додержання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

2.3. Працівник зобов'язаний:

2.3.1. знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці;

2.3.2. додержуватись зобов'язань щодо охорони праці, передбачених правилами внутрішнього трудового розпорядку установи;

2.3.3. співробітничати з адміністрацією у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь-якої ситуації, яка створює загрозу його здоров'ю чи життю або здоров'ю людей, які його оточують, повідомляти про небезпеку безпосереднього керівника іншу або іншу посадову особу.

2.4. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують.

2.5. За порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону

праці, створення перешкод для діяльності посадових осіб, органів державного нагляду, працівники притягуються до юридичної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності.

Основні положення Закону України «Про охорону праці».

Згідно з законодавством України про працю в усіх установах системи Міністерства освіти України повинні бути створені здорові і безпечні умови навчання і праці.

Відповідальність за загальний стан охорони праці в установах системи Міністерства освіти України покладається на їх керівників, які проводять роботу відповідно до діючого законодавства про працю, вказівок вищестоящих органів освіти щодо охорони праці, техніки безпеки, передбаченим положенням про організацію охорони праці.

Керівник установи звітує з питань охорони праці перед вищестоящим органом освіти та трудовим колективом.

Обов'язки вчителів, вихователів та інших працівників школи по дотриманню вимог охорони праці і діючого трудового законодавства визначаються керівником установи з урахуванням правил та інструкцій.

Вчителі, вихователі:

- несуть відповідальність за дотримання санітарно-гігієнічного режиму та безпечних умов навчання і роботи;
- забезпечують нагляд за безпечним станом та експлуатацією обладнання, приладів, інструментів і санітарним станом приміщень;
- проводить на робочому місці інструктаж з техніки безпеки кожного учня при проведенні робіт в навчальних майстернях або лабораторіях і т.ін. з оформленням проведеного інструктажу в журналах;
- розробляють заходи для включення в угоду на проведення номенклатурних заходів з охорони праці;
- повідомляють керівника установи про невиконання в строк намічених заходів, що забезпечуються безпечні умови навчання і праці;
- ставлять до відома керівництво установи про нещасний випадок, що пов'язаний з проведенням занять і роботою.

Трудовий договір, робочий час, та час відпочинку.

Трудовий договір - це договір між роботодавцем та працівником про умови праці та її оплати. При укладенні трудового договору громадянин має бути проінформований під розписку про умови праці в установі, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і нешкідливих виробничих факторів. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують і навколишнього середовища. Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо власник не виконує законодавство про охорону праці. Власник зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечити дотримання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

Працівник зобов'язаний:

- знати, виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведіння з устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- додержувати зобов'язань щодо охорони праці;
- проходити у встановленому порядку періодичні медичні огляди;
- співробітничати з власником у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці.

Усі працівники підлягають обов'язковому соціальному страхуванню власником від нещасних випадків і професійних захворювань.

3. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Методи та засоби запобігання нещасним випадкам, засоби індивідуального та колективного захисту.

Небезпечними факторами є відкриті електричні розетки, переносні електричні подовжувачі з відкритими електричними розетками, оргтехнічне обладнання з електричними приводами (електричні друкарські машинки, комп'ютери, ксерокопіювальна техніка), побутові електрообігрівачі, електроплити, електрочайники, електрокип'ятильники.

У всіх приміщеннях біля електророзеток повинні бути зроблені трафаретні надписи, що вказують на величину напруги.

Не можна вмикати та вимикати з електромережі електроприлади мокрими руками.

Перед користуванням електроприладами необхідно візуально перевірити цілісність електропроводів (кабелів), електровилок.

Електроприладами з пошкодженими електропроводами (кабелями) або електровилками користуватися забороняється.

Комп'ютери повинні бути обладнані захисними екранами і вмикатися в розетки з клемою заземлення.

В екстремальних ситуаціях (стихійне лихо, пожежа та інше), відключивши з електромережі електроприлади, працівникам необхідно залишити приміщення й евакуюватися відповідно до планів-схем евакуації, розміщених на поверхах будинку.

4. Основні вимоги виробничої санітарії та особистої гігієни.

Система побутової внутрішньої каналізації санітарно-побутових приміщень повинна підтримуватись у нормальному стані, щоб не допустити утворення осередків антисанітарії.

Під час користування санітарно-побутовими приладами не допускати їх закупорювання.

5. Обставини і причини можливих нещасних випадків та аварій.

Виходячи з того, що поверхні східців міжповерхових сходин у зволоженому стані являють собою небезпеку травм при падінні, повинні бути особлива увага та обережність з боку працівників під час вологого прибирання східців і змочених підшов взуття від дощу та снігопаду.

При постійному щоденному багатогодинному користуванні комп'ютерами виникає так званий «Здоровий синдром» від кінескопів моніторів. Для усунення цього негативного явища необхідно обладнати монітори, відповідно до технічних параметрів, захисними екранами.

Забороняється користуватися електроприладами з пошкодженою ізоляцією електропроводів (кабелів), а також підключати електроприлади мокрими руками.

Порядок розслідування та оформлення документації, щодо нещасних випадків та професійних захворювань.

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що сталися під час проведення навчальних занять, позакласних заходів, інших занять та в перервах між ними відповідно до навчальних, виробничих планів.

Про кожний нещасний випадок, який стався з вихованцем, потрібно негайно сповістити безпосередньо керівника навчального закладу, до прибуття комісії з розслідування зберегти обстановку на місці в тому стані, в якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю тих, хто оточує, і не призведе до більш тяжких наслідків). Комісія після розслідування складає акт форми Н-Н у п'яти примірниках. До акту додається пояснення свідків, потерпілого і пояснення вчителя (вихователя), у якого стався цей випадок.

6. Пожежна безпека.

Для забезпечення пожежної безпеки необхідно суворо виконувати і постійно дотримуватись норм і правил пожежної безпеки.

У приміщеннях забороняється:

1. Користуватися електронагрівачами з відкритими елементами для цілей опалення, приготування їжі тощо.

2. Палити й застосовувати відкритий вогонь у службових та інших приміщеннях.

Виконання вогнебезпечних робіт здійснювати тільки з дозволу адміністрації.

3. Самовільно без потреби зривати пломби на дверцях внутрішніх шаф з пожежними кранами.

4. Користуватись пошкодженими розетками та подовжувачами, вимикачами й іншими електроприладами.

5. Обертати електролампи і світильники папером, тканиною та іншими легкозаймистими матеріалами, експлуатувати їх зі знятими ковпаками.

6. Залишати без догляду, при виході із приміщення, увімкненими в електромережу нагрівальні прилади, радіоприймачі тощо.

Відповідальними за дотриманням норм та правил пожежної безпеки і підтримку належного протипожежного режиму у службових приміщеннях є керівники підрозділів закладу. У загальних приміщеннях - завгосп закладу.

Порядок дії у разі пожежі.

У разі виникнення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов'язаний терміново дзвонити за телефонами 101, повідомляти (адресу, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, наявність людей, а також своє прізвище).

Якщо можливо, вжити заходи евакуації людей, гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей.

7. Перша допомога потерпілим

Дії працівників у разі виникнення нещасного випадку. Надання першої медичної допомоги треба починати з оцінки загального стану потерпілого і на

підставі цього скласти думку про характер пошкодження.

У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно приступити до проведення штучного дихання та зовнішнього масажу серця, негайно викликати та телефоном 103 швидку медичну допомогу.

Штучне дихання

Перед початком штучного дихання необхідно швидко усунути причини, які перешкоджають диханню.

Потерпілому потрібно розстібнути комір, пояс та інші частини одягу. Звільнити від забруднення ротіву порожнину від слизу, бруду. Найбільш простим і ефективним засобом штучного дихання є спосіб **«рот у рот»** та **«рот у ніс»**. Штучне дихання треба продовжувати до відновлення самостійного дихання або до прибуття медичного працівника.

Зовнішній масаж серця

Метою масажу серця є підтримування кровообігу у життєво важливих органах. У разі відсутності серцевої діяльності до її відновлення потерпілий знаходиться у положенні на спині. Той, хто надає допомогу, робить енергійні ритмічні натиски на грудину потерпілого 50-60 разів на хвилину, причому після 3-4 натисків роблять перерву на 2 секунди на час вдиху та на початок видиху.

Масаж переривати для повторення штучного дихання до трьох глибоких вдихів, після чого повторюють масаж протягом 15-20 хвилин.

Перші ознаки того, що потерпілий приходить до тями: зіниці звужуються, з'являється самостійне дихання, зменшується синюшність шкіри і з'являється пульс. Констатувати смерть має право тільки лікар.

Перша допомога при ураженні електричним струмом

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом передусім має бути спрямоване на припинення дії його на людину способом вимикання рубильника або вимикача, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом або вивільнення потерпілого від джерела струму. Треба пам'ятати, що не можна торкатися ні до дроту ні до самого потерпілого голими руками без гумових рукавиць; той, хто надає допомогу, повинен обгорнути свої руки якоюсь частиною одягу, сухою ганчіркою, якщо є змога, надіти гумові калози, гумові чоботи або стати на суху дошку. Віддаляючи потерпілого від джерела струму, слід брати його за ті частини одягу, що не прилягають до тіла.

За наявності дихання, навіть якщо потерпілий знепритомнів, його слід зручно покласти, розстебнути стискаючий одяг, забезпечити доступ свіжого повітря.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу (103). При цьому слід пам'ятати, що смерть від дії електричного струму є часто уявною, тому штучне дихання та закритий масаж серця треба проводити наполегливо, іноді впродовж 2-3 годин безперервно.

Дії при пораненні:

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити

індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом;

Якщо індивідуального пакету немає, то для перев'язки необхідно використати чисту (якщо можливо, свіжовипрасовану) носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

Перша допомога при кровотечах

Найбільш надійний спосіб тимчасової зупинки кровотечі - накладання джгута. У разі відсутності спеціального джгута можна використовувати підручні матеріали: ремінь, мотузку, рушник та інше. Джгут накладають вище місця кровотечі, зробивши 2-3 оберти навколо кінцівки. Джгут накладають на термін не більше 2 годин літом і не більш як 1 година взимку. Під джгут треба підкласти записку, де вказати час накладання джгута. На рану накласти стерильну пов'язку. При підозрі на внутрішню кровотечу на ділянку ймовірної кровотечі потрібно накласти льоду якомога швидше транспортувати потерпілого до лікарні.

Перша допомога при переломах

Необхідно накласти шину, а у разі її відсутності використовувати дошки, фанеру, палиці та інше, що забезпечити нерухомість уламків кісток у місці перелому, при відкритому переломі з кровотечею спочатку належить зупинити кровотечу, перев'язати рану і тільки потім приступити до накладання шини. Після цього треба організувати доставку потерпілого до лікарні.

Перша допомога у разі вивихів

Надаючи першу допомогу, *не слід* робити спробу вправити вивих (це може зробити тільки фахівець). Треба накласти пов'язку, яка забезпечувала б нерухомість пошкодженого суглоба, і направити потерпілого до лікарні.

Перша допомога при термічних опіках

На обпечену поверхню шкіри накласти стерильну пов'язку. За наявності опікового шоку потерпілому слід створити спокій, зігріти його. Бажано дати багато пити у вигляді содово - сольового розчину (1 чайна ложка солі на 1/2 ч. ложки соди розчинити у 1 л води).

Перша допомога при обморожуванні

При обморожуванні частини тіла надання першої допомоги полягає у розтиранні відмороженої ділянки, яке потрібно виконувати в теплом приміщенні за допомогою вапна або м'якої тканини, змоченої спиртом або горілкою.

Якщо на ураженій ділянці з'явилось почервоніння, а тим більше виникли міхури і з'явилось омертвіння ткани, розтирання і підігрівання робити забороняється. У таких випадках на відморожену ділянку тіла накладають суху стерильну пов'язку, дають потерпілому гарячий чай, зігрівають його і направляють до лікарні.

Перша допомога при розтягненні і розриві зв'язок

При розривах зв'язок застосовують тугу пов'язку й охолодження пошкодженого місця.

Перша допомога у разі непритомності

Забезпечити доступ свіжого повітря, розстібнути одяг, дати понюхати нашатирний спирт. Якщо потерпілий не дихає, починати робити штучне дихання.

Узгоджено

Відповідальний з охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

Інструкція № 3 з пожежної безпеки в кабінеті

I. Загальні положення

- 1.1. Кожен учень зобов'язаний знати і виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі — вжити всіх залежних від нього заходів для врятування учнів і гасіння пожежі.
- 1.2. Сходові клітки, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними.
- 1.3. У навчальних кабінетах парти, столи, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляли виходів із кабінетів.
- 1.4. У кабінетах слід суворо дотримуватися протипожежного режиму. Приміщення повинні постійно утримуватися в чистоті.
- 1.5. Весь пожежний інвентар і обладнання треба утримувати у справному стані, розміщувати на видних місцях.
- 1.6. У приміщеннях забороняється розкладання вогнищ, спалювання сміття, паління.

II. Вимоги пожежної безпеки до початку роботи

- 2.1. У кабінетах горючі речовини й матеріали потрібно зберігати у шафах, що замикаються, ключі від яких повинні бути у вчителя.
- 2.2. Забороняється використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них рідини, які легко займаються, обгортати папером або тканиною електричні лампи.
- 2.3. Не працювати на несправному обладнанні.
- 2.4. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірити наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

III. Вимоги безпеки під час виконання робіт

- 3.1. Виконувати лише ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручати свою роботу іншим особам.
- 3.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежегасінням.
- 3.3. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:
 - використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією;
 - залишати під напругою електричні проводи і кабелі;
 - переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
 - залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;
 - користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
 - зав'язувати і скручувати електропроводи;

- застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів.

3.4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі й електрообладнання.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Щоденно після закінчення занять у кабінетах вчителі (викладачі), лаборанти повинні уважно оглянути всі приміщення, які закриваються, вимикати електроприлади, обладнання, освітлення, усунути виявлені недоліки.

4.2. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи.

4.3. Після кожного заняття необхідно усі пожежонебезпечні речовини та матеріали прибрати у спеціально виділені та обладнані приміщення.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. У випадку виникнення пожежі дії працівників, учнів школи мають бути спрямовані на створення безпеки дітей, в першу чергу рятування та евакуацію.

5.2. Кожен працівник, учень, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний: негайно повідомити про це по телефону 101 до пожежної частини; сповістити про пожежу вчителю, директору, його заступнику; організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежегасіння.

Узгоджено

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Завідувач кабінету _____

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ № 4 З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

1. Загальні вимоги

Кожен працівник зобов'язаний пройти інструктаж (один раз на шість місяців), шага і точно виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі - вжити всіх залежних від нього заходів для врятування людей і гасіння її.

1.1. Маршові сходи, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними

1.2. У навчальних кабінетах парти, столи, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляти виходів із кабінетів.

1.3. У навчальних майстернях слід суворо дотримуватися протипожежного режиму. Споруди, приміщення повинні постійно утримуватись в чистоті.

1.4. У майстернях не повинно бути запасу матеріалів із дерева більше, як на один день.

1.5. Весь пожежний інвентар і обладнання треба утримувати у справному стані, розмішувати на видних місцях.

1.6. На території не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття.

1.7. У приміщенні забороняється палити і розкидати недопалки та запалені сірники.

2. Перед початком роботи

2.1. У фізичних і хімічних лабораторіях, кабінетах, коморах реактиви та інші речовини й матеріали потрібно зберігати у шафах, що замикаються, ключі від яких повинні бути у викладачів.

2.2. Забороняється використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них рідини, які легко загораються. обгортати папером або тканиною електричні лампи.

2.3. Забороняється працювати на не справному обладнанні.

2.4. У фізичних та хімічних кабінетах забороняється працювати учням із реактивами, електричними та іншими нагрівальними приладами без догляду учителя, керівника.

2.5. Перед початком роботи на газовому обладнанні перевірте наявність газу у приміщенні, наявність тяги, герметичність газопроводу, положення газових кранів. При виявленні запаху газу не запалюйте сірники, не вимикайте і не вмикайте електроприладів, викличте аварійну газову службу.

2.6. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірте наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення. занулення.

3. Вимоги пожежної безпеки під час виконання робіт.

4.1. Викопуйте лише ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручайте свою роботу іншим особам.

4.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських погреб не пов'язаних із пожежогасінням.

4.118615936. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією або ізоляцією, що втратила захисні властивості;
- залишати під напругою електричні кабелі і проводи з неізольованими кіпцями;
- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
- залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади та обладнання;
- користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
- завізувати і скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів;
- використовувати побудові електронагрівальні прилади (праски, чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та у приміщеннях, де їх застосування не передбачене.

4.4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання.

4.5. У фізичних та хімічних лабораторіях забороняється працювати учням з реактивами, електричними та іншими нагрівальними приладами без нагляду керівника, учителя.

4.6. Зварювальні роботи під час ремонту системи опалювання, водопостачання, каналізації можуть проводитися тільки з дозволу директора школи.

4. Після закінчення роботи.

4.1. Щоденно після закінчення занять у кабінетах, майстернях, лабораторіях викладачі, лаборанти, майстри виробничого навчання повинні уважно оглядати всі приміщення, що закриваються, вимикати електроприлади, освітлення, усувати виявленні недоліки

4.2. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

4.3. Після кожного заняття необхідно усі пожежо-, вибухонебезпечні речовини та матеріали винести із класів у спеціальні виділенні та обладнанні приміщення.

5. Дії в аварійних ситуаціях.

5.1. При виявленні ознак пожежі (задимлення, запах горіння, або тління різних матеріалів гоню) необхідно:

- негайно повідомиш про не за тел.01 пожежну частину. (При цьому слід чітко назвати адресу закладу, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- сповістити про пожежу директора, його заступника;
- організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо

гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

- провести евакуацію людей та гасіння пожежі до прибуття пожежних підрозділів;
- організувати вимкнення мереж електро- і газопостачання і здійснення інших заходів, які сприяють ліквідації пожежі;
- вчителям, вихователям не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі до її ліквідації;
- запитати приміщення або будівлю, то постраждали від пожежі, потрібно зачинити за собою всі двері і вікна;
- організувати перевірку наявності всіх учнів, працівників, евакуйованих з будівлі за списками і журналами.

Узгоджено

Відповідальний з охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ № 5 **по наданню першої долікарської допомоги**

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати першу долікарську допомогу потерпілому. Контроль за організацією надання першої долікарської допомоги, наявністю та комплектністю аптечок, справністю пристосувань та засобів надання першої допомоги, а також навчання персоналу покладається на медичних працівників та адміністрацію навчального закладу. Схема послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги:

1. Вивести потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок.
 2. Вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій.
 3. Визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо).
 4. Визначити загальний стан потерпілого, встановити, чи не порушені функції життєво важливих органів.
 5. Розпочати проведення необхідних заходів:
 - зупинити кровотечу;
 - зафіксувати місце перелому;
 - вжити реанімаційних заходів (оживлення): штучне дихання, зовнішній масаж серця;
 - обробити ушкоджені частини тіла.
 6. Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу, або підготувати транспорт для відправки потерпілого до найближчої медичної установи.
 7. Повідомити адміністрацію навчального закладу про те, що трапилось.
- Важливо знати обставини, при яких сталася травма, умови, які спонукали до її виникнення, та час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом

Головне при наданні першої допомоги - якнайшвидше звільнити потерпілого від дії струму.

Для звільнення потерпілого при ураженні електричним струмом необхідно:

- вимкнути рубильник або викрутити запобіжник;
- вимкнути струмоведучі, мережу живлення.
- сухою палкою відкинути від потерпілого провід, який знаходиться під напругою, відтягнути потерпілого від електричних проводів, від струмопровідних частин установки. При напрузі в установках до 1000 В можна взятися за сухий одяг потерпілого, не торкаючись відкритих частин тіла. Слід користуватися гумовими рукавичками або намотати на руку шарф, прогумований плащ і т.п. Рекомендується стати на ізолюваний предмет (на суху дошку, на згорток сухого спецодягу).

У випадку судорожного обхвату потерпілим електричного проводу який знаходиться під напругою, розгорнути руки потерпілому, відриваючи його від проводу послідовним відгинанням окремих пальців. При цьому працівник, який надає допомогу, повинен бути у діелектричних рукавицях і знаходитись на ізолюючій від землі основі.

При напрузі в електричних установках понад 1000 В рятівник повинен одягти діелектричні боти, рукавиці і діяти діелектричною штангою. Якщо потерпілий при свідомості, його кладуть у зручне положення, накривають теплим покривалом і залишають у стані спокою до прибуття лікаря.

Якщо після звільнення потерпілого від дії струму він не дихає, то потрібно негайно приступити до штучного дихання і непрямого (зовнішнього) масажу серця. Найбільш ефективним методом штучного дихання є "з рота в рот" або "з рота в ніс". Робиться це таким чином: стають з лівого боку від потерпілого, підкладають під його затилок ліву руку, а правою тиснуть на його лоб. Це забезпечить вільну прохідність гортані. Під лопатки потерпілому кладуть валик із скрученого одягу, а рот витирають від слизу. Зробивши 2-3 глибоких вдихи, особа, яка надає допомогу, вдуває через марлю або хустку повітря із свого рота в рот або ніс потерпілого. При вдуванні повітря через рот особа, що надає допомогу, закриває пальцями ніс потерпілого; при вдуванні через ніс потерпілому закривають рот.

Після закінчення вдування повітря в рот чи ніс потерпілого звільняють, щоб дати можливість вільному видиху. Частота вдування повітря потерпілому повинна бути 12-13 разів за хвилину.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу йому потрібно разом зі штучним диханням робити масаж серця. Робиться це так: потерпілого кладуть на спину на підлозі, звільняють грудну клітку від одягу, який стискає потерпілого. Особа, що надає допомогу, знаходиться з лівого боку від потерпілого, долонями двох рук натискає на нижню частину грудної клітки потерпілого з силою, щоб змістити її на 3-4 см. Після кожного натискування потрібно швидко забирати руки з грудної клітки, щоб дати можливість їй випростатись. У такій ситуації операції чергуються. Після 2-3 вдувань повітря роблять 4-6 натискань на грудну клітку. Для перевірки появи пульсу масаж припиняють на 2-3 секунди. Перші ознаки того, що потерпілий приходить до свідомості, - поява самостійного дихання, зменшення синюватості шкіри та поява пульсу.

Констатувати смерть має право лише лікар.

Надання першої допомоги при пораненні й кровотечі

Перша допомога при пораненні та кровотечі зводиться до обережного накладання на рану індивідуального пакета. При цьому мити її водою, змивати кров з рани забороняється.

Якщо індивідуального пакета немає, для перев'язування використовуйте чисту носову хустинку. У цьому випадку приготувану для перев'язування тканину змочіть настойкою йоду так, щоб пляма йоду трохи перебільшувала розміри рани. При кровотечі необхідно підняти поранену кінцівку, закрити рану перев'язувальним матеріалом і притиснути ділянку біля неї на 4-5 хв., не торкаючись рани пальцем. Після цього рану треба забинтувати. Якщо кровотеча продовжується, слід вдатися до здавлювання кровоносних судин за допомогою

згинання кінцівки у суглобах, притискування кровеносних судин пальцями, джгутом чи закруткою.

При накладанні джгута спочатку місце накладання обгортають м'яким матеріалом (тканиною, ватою тощо). Потім джгут розтягують і туго перетягують ним попередньо обгорнуту ділянку кінцівки доти, поки не припиниться кровотеча.

При відсутності гумової трубки або стрічки, що розтягується, для джгута застосовують інші матеріали (мотузку, ремінь, рушник тощо). У цьому випадку такий джгут зав'язують вузлом на зовнішньому боці кінцівки і використовують як закрутку. У вузол просувають важіль (паличку, металевий стержень), яким закручують закрутку до припинення кровотечі. Через 1 годину після накладання джгута його попускають на 5-10 хв., щоб не виникла небезпека омертвіння знекровленої кінцівки. При пораненні великих судин ший і верхньої частини грудної клітки джгут не накладається. Кровотеча зупиняється при натисканні пальцем на поранену судину у самому місці поранення.

Перша допомога при переломах, вивихах, розтягу зв'язок суглобів, ударах

При переломах, вивихах необхідно надати потерпілому зручне положення, яке виключає рухи пошкодженої частини тіла. Це досягається шляхом накладання шини, а при її відсутності можна використати палки, дошки, фанеру і т.д. Шина повинна бути накладена так, щоб були надійно іммобілізовані два сусідні з місцем ушкодження суглоби (вище і нижче), а якщо перелом плеча чи стегна, - то три суглоби. Накладають шину поверх одягу або кладуть під неї що-небудь м'яке - вату, шарф, рушник. Шина повинна бути накладена так, щоб центр її знаходився на рівні перелому, а кінці накладалися на сусідні суглоби по обидва боки перелому. Фіксація відкритого перелому вимагає дотримання додаткових умов. З метою попередження забруднення рани, необхідно змастити поверхню шкіри навколо рани настойкою йоду, попередньо зупинивши кровотечу, і накласти стерильну пов'язку.

Особливо небезпечні травми хребта. У таких випадках необхідно обережно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під його спину дошку, щит, двері тощо.

При переломі ребер необхідно міцно забинтувати груди або стягнути їх рушником під час видиху. При ушкодженні тазу необхідно обережно стягнути його широким рушником, покласти на тверді носі, а під зігнуті і розведені колінні суглоби підкласти валик.

При переломах і вивихах ключиці у підм'язову западину кладуть вату або інший матеріал, згинають руку в лікті під прямим кутом і прибинтовують її до тулуба. Рука нижче ліктя повинна перебувати у косинці, яку підв'язують до ший.

При переломах і вивихах кисті та пальців рук роблять таким чином: кисть руки з вкладеним у долоню жмутом вати, бинта (пальці зігнуті) прикладають до шини, яка повинна починатися біля середини передпліччя і закінчуватися біля кінців пальців, і перебинтовують.

При розтягу зв'язок суглобів - підняти хвору кінцівку догори, накласти холодний компрес та тісну пов'язку, створити спокій до прибуття лікаря.

При ударах - забезпечити потерпілому повний спокій, накласти на мі-удару холодний компрес. При ударах із синцями не слід класти примочки, місце удару змастити настойкою йоду і накласти пов'язку.

Перша допомога при опіках, теплових ударах

При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках рідиною через одяг. У першому випадку необхідно загасити полум'я, негайно накинути на людину, що горить, будь-яку цупку тканину, щільно притиснути її до тіла. Знімають тліючий одяг або обливають його водою.

При промоканні одягу гарячою водою, його також необхідно обливати холодною водою або зірвати. Швидке занурення обпеченого лица у холодну воду зменшує біль і тяжкість опіку.

Місце опіків кислотами ретельно промивають струменем води протягом 10-15 хв. Обпечене місце промити 5% - ним розчином перманганату калію, або 10%- ним розчином питної соди (одна чайна ложка на склянку води). На місце опіку накладають бинт. Місце опіків їдкими лугами (каустичною содою, негашеним вапном) промивають проточною водою протягом 10-15 хв., потім слабким розчином оцтової кислоти. Місце опіків накривають марлею.

Опіки бувають трьох ступенів. При опіках першого ступеня з'являється почервоніння, припухлість шкіри. Уражені місця обробляють спиртом, прикладають примочки з розчину перманганату калію і забинтовують. При більш тяжких опіках (II і III ступенів) обпечені місця спочатку звільняють від одягу, накривають стерильним матеріалом, зверху накладають шар вати і забинтовують. Після перев'язування потерпілого направляють у лікувальний заклад. При опіках не слід розрізати пухирів, видаляти смолистих речовин, що прилипли до обпеченого місця, віддирати шматків одягу, які прилипли до рани.

При опіках очей електричною дугою роблять холодні примочки з розчину борної кислоти, потім потерпілого направляють у медичний заклад.

При появі різних ознак теплового або сонячного удару потерпілого негайно виводять на свіже повітря або в тінь, потім його кладуть, розстібають одяг, що стискує, на голову і на серце кладуть холодні компреси, дають пити у великій кількості холодну воду, у тяжких випадках потерпілого обливають холодною водою.

При припиненні дихання або його утрудненні до прибуття лікаря потерпілому роблять штучне дихання.

Перша допомога при обмороженні, переохолодженні

Обмороження виникає при місцевій дії холоду на тіло. Холод, діє на судини, спричиняє їх звуження, внаслідок цього відбувається недостатнє кровопостачання певної ділянки тіла, що проявляється у побілінні шкіри. Якщо вчасно не буде надано першу допомогу, то це може спричинити до відмирання тканини.

Розрізняють три ступені обмороження: I - побіління і втрата чутливості; II - почервоніння і поява "пухирів"; III - омертвіння тканин, які набувають буро-червоного кольору.

При обмороженні I ступеня слід розтерти обморожені місця тіла сухою теплою тканиною до почервоніння. При обмороженні II і III ступенів - накласти стерильні сухі пов'язки і забезпечити негайну доставку потерпілого у лікарню.

При легкому ступені переохолодження тіло розігрівають розтиранням дають випити кілька склянок теплої рідини. При середньому і тяжкому і пенях - тіло енергійно розтирають вовняною тканиною до почервоніння шкіри, дають багато пити.

Перша допомога при отруєнні

Причиною отруєння є проникнення в організм людини різних токсичних речовин. Захворювання починається через 2-3 години, інколи через ;20-26 годин.

Причиною отруєння оксидом вуглецю (II) є вдихання чадного газу, продуктів горіння, диму. Потерпілому необхідно забезпечити приплив свіжого повітря. Якщо є можливість, - дати подихати киснем. Звільнити його від одягу, який утруднює дихання, дати понюхати нашатирний спирт. голову і груди потерпілого покласти холодний компрес. У разі припинення дихання необхідно робити штучне дихання.

При отруєнні кислотою, якщо нема симптомів, що свідчать про провив стравоходу або шлунка, потерпілого слід напоїти водним розчином питної соди. Про отруєнні лугом потерпілого поють оцтовою водою, лимоні соком. При наявності підозри на прорив (нестерпний біль за грудною кліткою або в ділянці шлунка) потерпілому не слід нічого давати пити, а негайно транспортувати у лікувальний заклад.

При харчовому отруєнні потерпілому кілька разів промивають шлунок (примушують випити 1,5-2 л води, а потім викликають блювання подразненням кореня язика) до появи чистої промивної води. Можна дати 8-10 таблеток активованого вугілля. Потім дають багато чаю, але не їжу. Якщо після отруєння пройшло 1-2 год., і отрута надходить вже із шлунку до кишківника, то викликати блювання даремно. У такому випадку необхідно дати потерпілому проносне (2 столові ложки солі на 1 склянку води). Для зменшення всмоктування отрути слизовою оболонкою шлунково-кишкового тракту потерпілому можна дати розведені крохмаль або молоко.

Щоб запобігти зупинці дихання і кровообігу, необхідне постійне спостереження за потерпілим.

Узгоджено

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісниченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
№ 6
для оператора газової котельні

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з ОП для оператора котельні поширюється на всіх операторів газової котельні та працівників, які проводять технічне обслуговування обладнання шкільної газової котельні.

1.2. Постійне робоче місце працівника – шкільна теплогенераторна. Технологічне обладнання, яке застосовується на робочому місці: електронасоси, водогрійні котли з автоматикою.

1.3. Працівник допускається до самостійної роботи за професією після щорічного проходження медогляду, ввідного та на робочому місці інструктажів з охорони праці.

1.4. Працівник зобов'язаний знати й виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведінки з устаткуванням на робочому місці.

1.5. Основні небезпечні виробничі фактори на робочому місці:

- отруєння чи травмування під час вибуху газу при його витіканні у місцях з'єднання трубопроводів і газових пальників;
- травмування при розпалюванні котельної установки без попереднього її продування повітрям;
- травмування внаслідок вибуху котельної установки при роботі з несправними приладами контролю й автоматики;
- одержання термічних опіків лица під час спостереження за горінням через оглядове віконце;
- загоряння електрообладнання внаслідок використання нестандартних запобіжників.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.:

2.1. Перевірте надійність кріплення обладнання.

2.2. Про виявлені пошкодження електрообладнання повідомте директора школи.

2.3. Перед розпалюванням котлів:

- провентилуйте приміщення (на протязі 10-15 хвилин);
- перевірте, чи закриті всі газові крани і засувки газопроводів;
- крани на свічкових лініях повинні бути відкритими;
- переконайтеся у наявності води в системі;
- переконайтеся в наявності електричного струму;
- переконайтеся в наявності необхідного тиску газу;
- перевірте наявність тяги;
- на протязі 10-15 хвилин провентилуйте топкові просторовості і газоходи котла, який підготовляється до роботи, а також резервний;
- після вентиляції шибири резервного котла повинні бути закритими;

- переконавшись у плавному горінні факела в топці, відкрийте регулювальний кран перед горілкою;
- після того, як газ на горілці загориться, факел із топки вийміть і закрийте кран на свічці;
- відкриття і закриття кранів проводити плавно.

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. Під час роботи газових горілок оператор не має права залишати їх без догляду.

3.2. Фрамуги вікон повинні бути постійно відкритими.

3.3. Слідкувати за правильною роботою манометрів.

3.4. Забороняється:

- користуватися відкритим вогнем для відшукування місць витoku газу;
 - проводити швидкі і різкі подачі газу і повітря;
 - приближати лице до оглядового віконця під час спостереження за горінням;
 - працювати при несправних приладах контролю й автоматики;
 - допускати витікання газу у місцях з'єднання трубопроводів і газових пальників;
 - розпалювати котельні установки без попереднього їх продування повітрям;
 - виконувати у приміщенні котельні роботи, не пов'язані з експлуатацією котельних установок;
 - сушити одяг, взуття, дерево та інші пальні матеріали на конструкціях та обладнанні котлів, та трубопроводів;
 - зберігати в приміщенні котельні сторонні предмети і легкозаймисті рідини;
 - замикати вхідні двері приміщення котельні при працюючих котлах;
 - спати в робочий час;
 - залишати роботу до приходу змінного оператора;
 - залишати працюючі котли без постійного нагляду;
 - допускати до котельні сторонніх осіб;
 - доручати нагляд за роботою котлів стороннім особам;
 - знаходитися на роботі у нетверезому стані, розпивати спиртні напої;
 - палити у приміщенні котельні;
 - здавати роботу змінникові, який хворий або знаходиться у нетверезому стані.
- 3.5. Не загромождайте приміщення котельні сторонніми предметами.
- 3.6. Не підключайте електрообладнання до мережі в розібраному стані.
- 3.7. Ремонт електрообладнання слід проводити, відключивши його від мережі.
- 3.8. Не залишайте без догляду на тривалий час включене електрообладнання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

4.1. Перед залишенням теплогенераторної перевірте закриття всіх кранів на свічкових лініях і нормальну роботу вентиляції.

4.2. Відключіть електрообладнання від мережі.

4.3. Приберіть робоче місце. Перевірте справність обладнання. Про виявленні недоліки повідомте директора школи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. Забороняється здавати і приймати зміну під час ліквідації аварії.

5.2. При виникненні пожежі в теплогенераторній необхідно:

- припинити подачу палива і пустити воду в систему;
- вимкнути електромережу;

- повідомити пожежну охорону (тел. 101);
- повідомити директора школи;
- знеструмлену електропроводку можна гасити піском, водою, вогнегасником.

5.3. При виявленні витоку газу:

- зупиніть подачу газу до котлів;
- відкрийте свічки;
- відкрийте двері;
- викличте аварійну службу газу (телефон 104);
- повідомте директора школи чи особу, яка виконує його обов'язки.

5.4. При ураженні електрострумом:

- відключіть електрообладнання від мережі;
- негайно розпочати допомогу потерпілому, викликати медичного працівника;
- повідомити про нещасний випадок директора школи.

6. Вимоги безпеки на території школи:

6.1. Під час ожеледиці:

6.1.1. Ходити необхідно, не поспішаючи, ноги злегка розслабити в колінах, ступати на всю підошву, руки тримати вільними.

6.1.2. У разі втрати рівноваги необхідно швидко присісти, що дасть змогу утриматися на ногах, руки при цьому не тримати в кишенях.

6.1.3. Слід пам'ятати, що гальмовий шлях машини під час снігопаду та в ожеледицю збільшується, тому перебігання проїжджої частини дороги під час руху автомобілів може призвести до каліцтва, а можливо, і до загибелі.

6.1.4. Якщо ви впали і через деякий час відчували біль у голові, нудоту, біль у суглобах, а на тілі з'явилися пухлини — необхідно терміново звернутися до лікаря в травмпункт.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
№7
для прибиральниці приміщень

1. Загальні вимоги

1.1. До роботи з ручного прибирання приміщень і східних клітин допускаються особи, які пройшли медичне освідчення і інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки.

1.2. Всі роботи з прибирання виконуються в встановлений розпорядком дня час і тільки цій території, яка закріплена за ним керівництвом.

1.3. Паління і розпив спиртових напоїв при роботі – забороняється.

1.4. Приміщення тимчасового зберігання макулатури, ганчірок та іншого майна повинні бути забезпеченні справними вогнегасниками.

1.5. Необхідно:

- суворо додержувати правила цієї інструкції і внутрішнього трудового розпорядку, трудову дисципліну;
- додержувати вимоги поведінки і утримання робочого інструменту, інвентарю;
- при роботі постійно використовувати засоби індивідуального захисту (халат, фартух, гумові рукавички та ін.) і підтримувати їх свіжість.
- додержувати особисту гігієну в процесі виконання робіт і після їх закінчення;
- при необхідності використовувати медичні аптечки.

1.6. Кожен робітник при недомаганні, травмуванні та інших нещасних випадках як відносно себе, так і інших робітників зобов'язаний негайно повідомити керівництву і оказати першу медичну допомогу.

1.7. Якщо робітник після проходження під розпис інструктажу з охорони праці порушує ці правила, то щоб уникнути нещасного випадку до нього вживається дисциплінарна, адміністративна, матеріальна та карна відповідальність.

2. Вимоги безпеки перед початком робіт

2.1. Підготувати і одягати спецодяг, засоби індивідуального захисту.

2.2. Підготувати і перевірити справність, надійність та згідність робочого інструменту, інвентарю.

2.3. Ознайомитися зі станом закріпленої території, пристроїв, які запирають горища і підвальні двері за минулу ніч і за виявленням недоліків, які заважають роботі або які можуть привести до нещасного випадку необхідно докласти

керівництву для прийняття мір.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Прибирання східних клітин необхідно робити з додержанням мір обережності. Протирати стіни на висоті, стелю, миття вікон на східних клітинах робити тільки з використанням помістив або стрем'янок, які мають горизонтальну площадку. Вживати для цієї мети приставні драбини, випадкові опори категорично забороняється.

3.2. При прибиранні і митті сходових прольотів, площадок перевірити справність їх огорожень і при виявленні несправності не приторкатися до них.

3.3 Сміття необхідно збирати в тару (мішки, ящики на візках і т. п.), після чого викидається у відведені збірники для сміття.

3.4. При поливальних роботах не направляти струмінь на механізми і електрообладнання, щоб уникнути замикання електропроводки, спалаху і запобігання нещасного випадку.

3.5. Прибирання підвальних приміщень необхідно робити бригадами не менше 2-х осіб, додержуватись мір безпеки з обов'язковим одяганням на голову захисних касок.

3.6. При виявленні загазованості, задимленості підвального приміщення ні які роботи не робити, не використовувати відкритий вогонь, не вмикати і вимикати електроприлади і негайно докласти про це керівництву.

3.7. Забороняється:

- використовувати електронагрівальні прилади на робочих місцях;
- проводити миття підлоги і вікон, якщо розбито скло у віконній рамі і є осколки скла,;
- у місцях своєї ділянки прибирання залишати зібране сміття, робочий інструмент та інші прилади;
- робити прибирання підвальних приміщень при несправному освітлюванні;
- при відвідуванні горищ і підвальних приміщень використовувати для освітлювання свічки, відкритий вогонь;
- торкатися відкритих електропроводів, несправних вимикачів, розеток, пошкоджених світильників;
- торкатися запірної арматури на інших для цієї мети місцях, за дозволом адміністрації.

3.11. При підйомі і переміщенні ваги вручну необхідно додержувати встановлені норми:

- для жінок – не більше 10 – 15 кг;
- для чоловіків – не більше 30 – 35 кг.

3.12. Прийняти міри до зберігання і бережливого відношення у використанні засобів індивідуального захисту, інвентарю; своєчасне робити відновлювання чи заміну по закінченню їх придатності.

4. Вимоги безпеки по закінченні роботи

4.1. Прибирати робочий інструмент, тару для збору сміття на відведені для цього місця.

4.2. Зняти спецодяг і привести його в порядок.

4.3. Вимити теплою водою обличчя, руки з милом.

4.4. Про всі зауваження і недоліки, які виявлені під час роботи повідомити безпосередньому керівникові.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При аварійних ситуаціях необхідно припинити роботи, прийняти міри з попередження травматизму і недопусканню людей в небезпечну зону.

5.2. негайно повідомити керівнику про випадок.

5.3. При виникненні пожежі необхідно сповісти керівникові, подзвонити у пожежну частину і прийняти міри з ліквідації спалаху, згідно затвердженої інструкції “Порядок дій при пожежі”.

5.4. Прийняти міри з чинення першої медичної допомоги потерпілим, згідно затвердженої інструкції “Засоби чинення першої медичної допомоги”.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Кервіник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 8 ДЛЯ СТОРОЖА

1. Загальні вимоги

- 1.1. До роботи сторожем допускається особа, яка пройшла попередній медичний огляд, ввідний інструктаж і інструктаж з охорони праці на робочому місці з реєстрацією у журналах, встановленого зразку.
- 1.2. Повторний інструктаж зі сторожами проводиться два рази на рік за програмою первинного інструктажу у повному обсязі. і за цією інструкцією.
- 1.3. Сторожі несуть добову службу (з 8.00 години до 8.00 години) з послідовним відпочинком на протязі трьох діб.
- 1.4. Сторож повинен знати свої службові обов'язки, правила дії при пожежі, усі путі евакуації людей при виникненні аварійної ситуації у будівлі, чи споруді, яку він охороняє.
- 1.5. Сторож повинен знати телефоні аварійних служб (сантехників, електриків тощо) і у разі аварії викликати відповідну службу.

2. Вимоги до прийому закладу під охорону

- 2.1. Перевірити наявність місця розміщення і справність засобів пожежегасіння, засобів зв'язку.
- 2.2. Ознайомитися з записами у журналі, про усі неполадки та порушення, які виникли за минулу зміну.
- 2.3. Перевірити загальним оглядом справність електропроводки, електророзеток, стан водопровідних кранів тощо.
- 2.4. Виконувати заходи, вказані у службової інструкції.

3. Під час несіння вахти

- 3.1. Під час обходу будівлі закладу, слід додержувати обережність руху. Вночі при неосвітленої місцевості на огляд виходити тільки з освітлювальним пристроєм (електроліхтарем).
- 3.2. В умовах ожеледі при обході будівлі пересуватися тільки по освітленим місцям і по доріжкам посипаним піском чи золою.
- 3.3. Слідити за провітрюванням приміщень і не допускати збирання угарних газів з вулиці.
- 3.4. При виявленні отруйних речовин і їх розливу негайно повідомити начальника караулу і прийняти міри до відвертання їх поширення. Місця розливу огорожувати і не пускати сторонніх осіб.
- 3.5. При виявленні розливу легкозапалювальних речовин, місця розливу засипати

піском, потім пісок зібрати.

3.6. Не торкатися до несправних розеток та неізольованих проводів і не ремонтувати їх. Для усунення цих пошкоджень викликати електрика.

3.7. При виявленні під час обходу у будівлі пошкоджених кранів, радіаторів, санітарно-технічного обладнання, що можуть викликати течу води, негайно викликати чергового сантехніка.

3.8. При обході території академії не допускати розведення відкритого вогню (спалювання листя, сміття тощо).

3.9. Не палити самому і не допускати паління інших в приміщеннях об'єкта (окремо місць відведених для паління).

3.10. Під час обходу території не знаходитись під деревами у випадку грози, а також при урагані.

3.11. ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- порушувати вимоги цієї інструкції;
- використовувати для обігріву і освітлення прилади з відкритою спіраллю та відкритим вогнем;
- палити у не відведених місцях;
- розпивати спиртні напої;
- допускати сторонніх осіб у нічне чергування до будівлі закладу .

4. Дії у випадку аварійної ситуації

4.1. У випадку аварійної ситуації сторож повинен негайно відкрити запасні виходи і організувати вихід людей.

4.2. У випадку пожежі:

- спробувати загасити вогонь за допомогою вогнегасника, а при сильному вогні викликати негайно пожежну охорону з телефону –101;
- про пожежу негайно повідомити адміністрацію.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 9 ПРИ РОБОТАХ З ЕЛЕКТРОІНСТРУМЕНТОМ

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція з охорони праці при роботах з електроінструментом встановлює вимоги безпеки, яких необхідно дотримуватися при роботах з цим інструментом в підрозділах академії.
- 1.2. Інструкція з охорони праці при роботі з електроінструментом обов'язкова для усіх працівників, які використовують електроінструмент.
- 1.3. За порушення вимог інструкції провинні несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.
- 1.4. Дозволяється використовувати тільки інструмент, що відповідає вимогам нормативних документів на інструмент.
- 1.5. Необхідно виконувати роботу, доручену безпосереднім керівником та проводити її справним інструментом, використовувати його за призначенням, зазначеним в паспорті інструмента.
- 1.6. Свердлили отвори та пробивати борозни у конструкціях будівель у яких розташовані заховані електропроводка, трубопроводи тощо, слід тільки після зняття напруги з відповідних електромереж (перекриття відповідних трубопроводів).

Виконувати ці роботи необхідно по наряді - допуску, у якому зазначені схеми розміщення захованих електропроводки, трубопроводів тощо, а також необхідні додаткові заходи безпеки.

2. Обов'язкові вимоги до персоналу, що працює з електроінструментом

- 2.1. До роботи допускаються особи, які мають кваліфікаційну групу з електробезпеки, практичні навички роботи з електроінструментом, які пройшли інструктаж з безпечної роботи з електроінструментом.
- 2.2. Особи, які працюють з електроінструментом, повинні знати:
 - заходи надання першої допомоги потерпілим;
 - вимоги цієї інструкції.

3. Класифікація електроінструмента та вимоги до нього

- 3.1. До електроінструмента належить інструмент, що одержує живлення від джерел електричного струму: електродріль, електрорубанок, шліфувальна машина, електропаяльник і т. п.
- 3.2. Електроінструмент, стосовно техніки безпеки, розділяється на III класів.
 - 3.2.1. I клас - захист від ураження електрострумом забезпечується як основною ізоляцією, так і додатковими заходами безпеки, коли доступні струмопровідні

частини з'єднанні з захисним проводом мережі таким чином, що не зможуть опинитися під напругою у випадку пошкодження основної ізоляції.

3.2.2. II клас - захист забезпечується як основною ізоляцією, так і додатковою підвищеною ізоляцією, та інструмент не має захисного контакту заземлення.

3.2.3. III клас - захист від ураження електричним струмом забезпечується живленням інструмента безпечною понад низькою напругою.

3.3. Електроінструмент повинен зберігатися у сухому приміщенні, що опалюється в шафах чи на стелажах.

3.4. Для роботи дозволяється використовувати електроінструмент, який пройшов перевірку відсутності замикання на корпус, обриву проводу заземлення чи проводу живлення, а також перевірку опору ізоляції.

4. Правила використання електроінструменту

4.1. Використання електроінструменту визначається категорією приміщення, в якому інструмент застосовується, стосовно ступеню небезпеки ураження електричним струмом:

- в приміщеннях без підвищеної небезпеки використовується електроінструмент I класу з заземленням корпусів, з індивідуальними засобами захисту; II класу без індивідуальних засобів захисту, III класу без додаткових засобів;

- в приміщеннях з підвищеною небезпекою електроінструменти I класу не використовуються, II класу з заземленням корпусів, III класу без додаткових засобів;

- в приміщеннях особливо небезпечних та поза приміщенням використовується електроінструмент III класу без додаткових заходів.

4.3. При виконанні будівельно - монтажних робіт дозволяється використовувати тільки інструмент класів II і III і тільки з індивідуальними засобами захисту.

4.4. Робота поза приміщеннями дозволяється тільки з електроінструментом, захищеним від впливу вологи (в складі маркування інструменту є "крапля в трикутнику" або "дві краплі". З інструментом, що не має такого маркування, робота поза приміщенням дозволяється тільки в суху погоду.

5. Вимоги безпеки перед початком роботи

5.1. До початку робіт необхідно:

- одягнути робочий одяг;

- підготувати засоби індивідуального захисту відповідно з вимогами роботи і завданням.

5.2. Залежно від характеру роботи необхідно:

- отримати наряд-допуск на виконання робіт, зазначених у пункті 1.6;

- перевірити відповідальність типу та класу електроінструменту (згідно маркуванню) характеру робіт ;

- застебнути обшлага рукавів та забрати кінці одягу, які звисають, при роботі з інструментом, який має частини, що обертаються.

5.3. Переконатися в достатньому освітленні робочого місця та за необхідністю застосувати переносний електросвітильник, який необхідно оснастити запобіжною сіткою з рефлектором та гачком для підвішування, перевірити справність його проводу. В приміщеннях з підвищеною небезпекою допускається використання

переносних електричних світильників напруженням не більше 42 В, а в приміщеннях особливо небезпечних та поза приміщеннями - не більше 12 В.

5.4. Перевірити стан електроінструментів, не допускати пошкоджень корпусів, проводів, вилок, ізоляції тощо.

5.5. Провід живлення електроінструменту необхідно захистити від механічних діянь, вологи, гарячих поверхів, металевих поверхів.

5.6. При роботі з електричною дриллю виробу, що підлягають свердленню, необхідно негайно закріплювати.

6. Вимоги під час роботи

6.1. Інструмент необхідно вимкнути з мережі живлення:

- при раптової зупинці внаслідок зникнення напруження живлення, заклинювання деталей, що рухаються тощо;
- при перерві у роботі;
- при перенесенні інструмента з одного робочого місця на друге;
- на час відсутності працівника на робочому місці;
- після закінчення роботи або робочої зміни;
- при сильному нагріванні корпусу інструмента;
- при виявленні слабкої дії електричного струму;
- при виході з ладу вимикача;
- при встановленні, заміні або регулюванні робочого інструмента.

6.2. При виявленні пошкоджень електроінструменту його треба замінити, несправний - здати на перевірку (ремонт).

6.3. При роботі треба обов'язково використовувати засоби індивідуального захисту (захисні окуляри, навушники проти шуму, наколінники, налікотники, огороження, запобіжний пояс тощо) залежно від характеру роботи.

6.4. При роботі з електричною дриллю металеву стружку видаляти спеціальними гачками та щітками після зупинення дрилі.

6.5. При роботі з електроінструментом важкістю більше 10 кг (шліфувальною машиною, електричним молотом тощо) їх треба підвішувати на пружинному балансірі чи спеціальному підвісі.

7. Вимоги безпеки після закінчення роботи

7.1. Вимкнути електроінструмент вимикачем, від'єднати провід живлення електроінструмента від мережі живлення, вийняти робочий інструмент з патрону електроінструменту.

7.2. При необхідності провести профілактику електроінструмента згідно з інструкцією з експлуатації інструмента.

7.3. Привести до порядку робоче місце.

7.4. Здати електроінструмент чи забрати у відведене для постійного зберігання місце.

8. Дії в аварійних ситуаціях

8.1. При роботі з електроінструментом можливі такі аварійні ситуації:

- коротке замикання в мережах живлення електроінструмента з можливим подальшим загоранням електропроводки;
- пошкодження захованих трубопроводів, електропроводки;
- ураження електричним струмом, рідинними парами, газами;

- інші аварійні ситуації, не пов'язані з роботою електроінструментом.

8.2. Кожний працівник, що першим виявив загрозу виникнення аварійної ситуації повинен негайно повідомити керівника робіт.

Керівник робіт в свою чергу повинен припинити роботу, оцінити ситуацію, прийняти міри з усунення пошкоджень.

8.3. При виникненні короткого замикання в електромережі, в електроінструменті чи в електричній установці слід негайно їх відключити. Самостійно усувати коротке замикання забороняється.

8.4. При запалюванні електропроводки (електроустановці) негайно припинити роботу, відключити електромережу (електроустановку) і приступити до гасіння пожежі вуглекислотним вогнегасником. Про пожежу повідомити пожежну охорону.

8.5. При ураженні працівника електричним струмом:

- відключити електромережу;

- відділити потерпілого від струмопровідних;

частин з застосуванням діелектричних захисних засобів або інших ізолюючих речей і предметів (сухого одягу, сухої жердини тощо);

- перерізати або перерубати провід будь - яким інструментом з ізолюючою рукояткою.

8.6. При ураженні працівника небезпечними рідинами, парами, газами винести потерпілого в безпечне місце.

8.7. У всіх випадках до потерпілого викликати лікаря, а до його прибуття надати першу допомогу.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
№ 10
ДЛЯ ПЕРСОНАЛУ, ЯКИЙ НЕ МАЄ
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
(І ГРУПА ДОПУСКУ)

1. Загальні вимоги

1.1. Група I по електробезпеці привласнюється робітникам, які не мають спеціальної електротехнічної підготовки, але мають елементарну уяву про небезпечність електричного струму та заходах безпеки при роботі на ділянці, що обслуговується, електрообладнанні, устаткуванні.

1.2. Працівники I гр повинні знати правила надання першої медичної допомоги потерпілим від електричного струму.

1.3. До самостійного обслуговування електрообладнання допускаються особи, які пройшли:

- медичне освідчення;
- вступний інструктаж з охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці;
- які пройшли перевірку знань чинної інструкції;
- які пройшли стажування на робочому місці від 2-х до 15-ти змін чи дублювання протягом не менш ніж 6-ти змін.

1.4. Медичне освідчення проводиться при прийомі на роботу, періодично протягом виробничої діяльності.

1.5. Перевірка знань з питань охорони праці проводиться:

- для працівників, зайнятих на роботах з підвищеною небезпечністю - 1 раз на 3 місяці;
- I група по електробезпеці - 1 раз на 12 місяців.

1.6. Для одержання I гр., незалежно від посади та професії, необхідно пройти інструктаж по електробезпеці під час роботи у даній електроустановці з оформленням у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці.

1.7. Інструктаж з електробезпеки на групу I повинна проводити особа, відповідальна за електрогосподарство, чи, за його письмовим розпорядженням, особа із числа електротехнічних працівників з групою III.

1.8. Мінімальний стаж роботи з електроустановками та видача посвідчень працівникам з групою I не потрібні.

1.9. Працівник несе персональну відповідальність за виконання правил безпеки, чинної інструкції, інших законодавчих та нормативних документів у відповідності з Правилами внутрішнього розпорядку та чинного законодавства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи працівник повинний одягнути відповідний спецодяг, спецвзуття.

2.2. Оглянути та підготувати робоче місце, прибрати все, що може заважати роботі.

2.3. Перевірити справність обладнання, виявити усі явні пошкодження захисного заземлення.

2.3.1. У правильно виконаному заземленні провідники повинні бути цілими та непошкодженими, а міста їх з'єднань з обладнанням та заземлювачами надійними та щільними.

При виявленні відхилень від вказаних вимог, необхідно призупинити роботу електрообладнання та сповістити керівника про необхідність усунення порушень.

2.3.2. Забороняється працювати на обладнанні, яке незаземлене чи заземлене неякісно.

2.3.3. Забороняється використовувати при роботі електричні дроти з пошкодженою ізоляцією, яка має оголені провідники струму, забороняється ремонт електрообладнання.

2.3.4. Крім захисного заземлення, для захисту від враження електричним струмом можуть, при необхідності, використовуватися індивідуальні захисні засоби: діелектричні килими, резинові рукавички, калоші, боти, підставки та інструменти з ізольованими ручками.

2.3.5. Індивідуальні захисні засоби перед кожним одягненням слід очищувати від пилу, піддавати ретельному зовнішньому огляду і при виявленні проколів, порізів, бульок, міхурів, відриву резини, виключити з використання.

2.3.6. Індивідуальні захисні засоби повинні бути випробувані у встановленому порядку.

2.3.7. Користуватися несправними діелектричними ботами, рукавичками, килимами та доріжками забороняється.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Вмикання та вимикання рубильників слід проводити обережно, братися тільки за ручку рубильника, не торкатися струмоведучих часток. Забороняється торкатися електричних затисків, так як це пов'язано з ударом електричного струму, небезпечного для життя.

3.2. Необхідно слідкувати, щоб поблизу електродвигунів та пускової апаратури не знаходилися сторонні предмети, які добре проводять електричність, яке при випадковому потрапленні на затиск можуть викликати коротке замикання та стати причиною враження працівника електричним струмом.

3.3. Якщо оголення дроту відбудеться під час роботи, необхідно доповісти керівнику для прийняття заходів для зупинки роботи обладнання та заміни дротів.

3.4. Підключення рухомих машин виконується кабелем, захищеним трубами, коробами і т. п. чи переносними на висоту, недостатньої для торкання робочими.

3.5. Об усіх випадках короткого замикання необхідно доповісти керівнику робіт, який повинен зупинити роботу обладнання та вжити заходів по ліквідації пошкодження.

3.6. Забороняється використання нестандартних запобіжників ("жучків").

3.7. Усунення виявлених пошкоджень в електрообладнанні повинні виконувати тільки фахівці, які навчені безпечним прийомом роботи та мають відповідну групу допуску з електробезпеки.

3.8. Якщо у процесі виконання роботи з'являються труднощі та неясності, робітник повинен негайно вирішити їх з керівником.

3.9. Забороняється допуск до роботи осіб з признаками алкогольного чи наркотичного сп'яніння, а також з явними признаками захворювання.

4. Вимоги після закінчення робіт

4.1. При закінченні роботи працівник, відповідальний за вмикання електрообладнання, повинний вимкнути усі споживачі електроенергії, які не використовуються подалі.

4.2. Убрати деталі, матеріали, пристрої та інструмент у відведене для цього місце.

4.3. Привести у порядок робоче місце.

4.4. Сповістити керівника про недоліки, зауваження, виявлених в електроустановках та засобах індивідуального захисту.

4.5. Зняти та відкласти у відведене місце спецодяг, спецвзуття засоби індивідуального захисту.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні пожежі виявити її вогнище та розмір.

5.2. Вимкнути подання електроенергії, прийняти швидкі заходи по виклику пожежної машини за телефоном "101".

5.2. Почати гасіння пожежі за допомогою вогнегасників та інших заходів. При цьому необхідно пом'ятати, що

- вогнегасник ВП (пінний) використовується для гасіння усіх твердих речовин та матеріалів. Для його використання потрібно рукоятку на крані повернути на 90° та перевернувши вогнегасник, направити струмінь на вогнище;

- огнегасник порошковий ВП-5 використовується для гасіння лужних матеріалів, двигунів внутрішнього згорання, електроустановок, легкозапальних рідин. Для його використання необхідно відкрити ковпак та висипати на вогнище.

5.3. При ліквідації аварії:

- вимкнути постачання води та енергії.

5.4. При нещасному випадку треба перш за все визволити потерпілого від травми чого фактору. При визволенні потерпілого від дії електричного струму, слідкувати затим, щоб самому не опинитися у контакті з струмоведучою частиною чи під напругою.

5.5. У випадку отруєння чи раптового захворювання необхідно хворого вкласти на рівне місце, дати притік свіжого повітря, викликати швидку допомогу за телефоном "103".

5.6. При наданні першої медичної допомоги робітник повинний вміти:

- оцінювати стан потерпілого та виявити, в якій допомозі, у першу чергу, він має потребу;
- забезпечити вільний прохід верхніх дихальних шляхів;
- виконувати штучне дихання "із рота в рот" та оцінювати його ефективність;
- тимчасово зупиняти кровотечу шляхом накладання джгута,

тиснутої пов'язки, пальцевого стискання судини;

- накладати пов'язку при пошкодженні (забив, поранення, опік);
- надати допомогу при гострому отруєнні, блювоті, непритомному стані;
- визначити доцільність виклику машини швидкої допомоги чи доставки потерпілого попутним транспортом;
- користуватися аптечкою першої медичної допомоги.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 11 ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ХАРЧОБЛОКУ

1. Загальні вимоги

1.1. К роботі як кухар допускаються особи, що пройшли навчання:

- за фахом;

- по роботі на електромеханічному кухонному устаткуванні;

- по роботі на газових і електричних плитах,

а також що пройшли навчання по охороні праці, пожежної безпеки, ввідний, первинний інструктаж на робочому місці і знаючі справжню інструкцію.

1.2. Під час вступу на роботу працівники харчоблока і кухарі повинні пройти попередній медичний огляд, в процесі подальшої роботи - періодичні медичні обстеження - один раз в місяць, а профілактичні огляди один раз в три місяці.

1.3. За роботу в несприятливих умовах праці кухарю надаються пільги, встановлені згідно чинного трудового законодавства, і безкоштовна видача санітарно - гігієнічного одягу, згідно нормам.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Правильно одягти спецодяг:

- волосся прибрати під головний убір, рукави одягу застебнути у грона рук або підвернути до ліктя;

- не заколювати спецодяг голками, шпильками, не тримати їх в кишенях також як і скляні і гострі предмети.

2.2. Оглянути робоче місце, прибрати всі непотрібні предмети, що заважають роботі.

2.3. Перевірити справність кухонного інвентарю, устаткування, пристосувань.

2.4. Перевірити надійність і міцність кріплення устаткування до фундаменту, підставок.

2.5. Перевірити наявність і надійність кріплення заземлюючих пристроїв і з'єднань (відсутність обривів, міцність контактів між корпусом апарату і заземлюючим приводом).

2.6. Переконайтеся в справності запобіжних клапанів, контрольний - вимірювальних приладів (наявність пломб або клеймлень, відповідність термінів перевірки, відсутність інших пошкоджень, впливаючи на їх свідчення), захисних засобів, а також правильній установці і надійності кріплення огорож рухомих частин устаткування.

2.7. Перевірити наявність дерев'яних ґрат під ногами у підстави кухонного устаткування.

2.8. Перевірити справність необхідних для роботи інструментів і пристосувань (дерев'яні ручки інвентарю повинні бути оброблені і не мати відщеплень, тріщин, заусенців і т.п.).

2.9. Переконайтеся у відсутності оголених кінців електропроводів. Забороняється

кріплення електропроводки на цвяхах.

2.10. Перевірити нормальну роботу механічного устаткування, апаратуру і прилади на холостому ходу. Частини м'ясорубки, що труться, овочерізки змазати харчовим жиром, а деталі харчовим маслом.

2.11. Перевірити рівень води по контрольному крану в паровій сорочці харчоварочних казанів.

2.12. Перевірити правильність установки меж регулювання тиску парової сорочки казанів по манометру.

2.13. Залити в теплову сорочку електротеплових апаратів з непрямим обігрівом (сковороди, фритюрниці) масло, тип якого вказаний в паспортах апаратів.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Не працювати на устаткуванні. Пристрій якого не знайомий, робота на якому не відома і не доручена.

3.2. Забороняється:

3.2.1. Заміна змінних деталей кухонного устаткування при валу електродвигуна, що обертається, або після неповної його зупинки.

3.2.2. При роботі опускати руку в приймальну воринку м'ясорубки.

3.2.3. При роботі механізму для нарізки овочів під час руху корпусу опускати руки в бункер або поправляти овочі в ньому.

3.2.4. Очищати і знімати ножовий диск з приводу руками і до неповної його зупинки, а також направляти продукти.

3.2.5. При роботі механізму для різання овочів на бруски знімати ножову рамку і проштовхувати овочі в середину горловини якими або предметами або рукою.

3.2.6. Використовувати м'ясорубку для розмелювання твердих предметів (сухарі, перець, сухофрукти з кісточками і т.п.) в уникненні сухого тертя ножів і їх псування.

3.2.7. Вішати відра на кран кип'ятильника при виборі води.

3.2.8. Знімати і встановлювати огорожі, поправляти ремені, ланцюги приводу під час роботи устаткування.

3.2.9. Класти на устаткування інвентар, ганчірки.

3.2.10. Користуватися надплитними казанами, каструлями і іншого кухонного посуду, що має деформоване дно. Неміцно прикріплені ручки, без ручок.

3.2.11. Працювати з ножом що має люфт між лезом і рукояткою, залишати ніж в оброблюваній сировині, пересуватися з ножом в руках, переносити виделки вістрям вгору.

3.2.12. Використовувати для сидіння випадкові предмети (ящики, бочки і т.п.).

3.2.13. Переносити сировину і продукти харчування в несправній тарі.

3.2.14. Робота конфорок на максимальну і середню потужність без навантаження.

3.2.15. Застосування паяльних ламп для обпалення дичини.

3.2.16. Перенесення працівниками вантажів більше встановленої норми.

3.2.17. Установка надплитного посуду з гарячою їжею без настановних підставок з поверхнею менше дна встановлюваного посуду.

3.2.18. Експлуатація варильних казанів без запобіжної арматури.

3.3. Кухар зобов'язаний:

3.3.1. Містити своє робоче місце в чистоті, негайно видаляти з підлоги розсипані (розлиті) продукти і не допускати зайвих продуктів на робочому місці.

- 3.3.2. Включати устаткування в мережу сухими руками, вимикати і включати за допомогою кнопок «ПУСК», «СТОП».
- 3.3.3. Не залишати без нагляду працююче устаткування.
- 3.3.4. Попереджати про майбутній пуск устаткування і при перенесенні гарячої їжі робітників, що знаходяться поряд.
- 3.3.5. Дотримувати вимоги заводської документації на експлуатацію.
- 3.3.6. Перед завантаженням механічного устаткування продуктами переконатися, що приводний вал обертається убік, вказану стрілкою на корпусі.
- 3.3.7. Відкривати вентилі, крани в трубопроводах повільно, без ривків, великих зусиль, не застосовувати при цьому молотки, гайкові ключі і т.п.
- 3.3.8. Стежити, щоб ножі мали гладкі зручні, міцно насажені ручки, при перервах в роботі вкладати ніж в піхви.
- 3.3.9. Працювати на столах із колоподібними кутами, з рівними без вибоїн, тріщин, щільно прилеглими до основи робочими поверхнями.
- 3.3.10. Користуватися при відкритті тари спеціальними пристосуваннями.
- 3.3.11. Не завантажувати робочі камери машин продуктами вище встановлених норм, не перевищувати допустимі швидкості роботи машин.
- 3.3.12. Повідомляти безпосереднього керівника за наявності напруги («б'є струмом») на корпусах машин, апаратів і т.п.

3.4. Кухар, що працює біля плити, зобов'язаний:

- 3.4.1. Розташовуватися на безпечній відстані при відкритті дверець камери парувального апарату і відкривати кришки надплитного посуду з гарячою їжею обережно «рухом на себе» .
 - 3.4.2. Пересувати посуд по поверхні плити, обережно без ривків і великих зусиль.
 - 3.4.3. Стежити за тим, щоб поставлені на плиту жири для розігрівання не спалахнули від високої температури.
 - 3.4.4. Залити жир в жаровню (сковороду) до її включення.
 - 3.4.5. Завантажувати і вивантажувати обсмажені продукти з фритюрниці в металевій сітці.
 - 3.4.6. При піджарці котлет, пиріжків і інших напівфабрикатів класти їх з нахилом від себе.
 - 3.4.7. Класти в киплячий жир картоплю і інші овочі, не допускається попадання води.
 - 3.4.8. Зливати масло з ванни тільки після відключення фритюрниці з мережі.
 - 3.4.9. Укладати напівфабрикати на розігріті сковороди дека рух «від себе».
 - 3.4.10. Стежити, щоб при кипінні вміст не виливався через край каструлі. При сильному кипінні зменшити вогонь.
 - 3.4.11. При перенесенні гарячої їжі не притискувати каструлю до себе.
 - 3.4.12. Кришку гарячого посуду брати рушником і відкривати від себе.
 - 3.4.13. Сковороду ставити і знімати спеціальними пристосуваннями з дерев'яною ручкою.
 - 3.4.14. Припинити роботу при виявленні несправності манометра, пристрої автоматики і повідомити про це свого безпосереднього керівника.
- 3.5. Кухар, що працює в цеху холодній обробці продуктів, під час роботи машини для різання продуктів гастрономів зобов'язаний:
- 3.5.1. Працювати при закритому щитку ріжучого пристрою.

- 3.5.2. Стежити за стійкістю машини.
- 3.5.3. Встановлювати товщину леза при вимкненій машині.
- 3.5.4. Видаляти залишки продуктів дерев'яною лопаткою після повної зупинці і обов'язкового відключення машини від електромережі.
- 3.5.5. Звільняти приймальний лоток після зупинки машини.
- 3.5.6. Оброблення замороженого м'яса виробляти після його відтавання.
- 3.5.7. Для розрубу м'яса використовувати колоди з рівною поверхнею.
- 3.5.8. При роботі бути обережним, правильно тримати в руці ніж при обробці продуктів. Ножі зберігати в спеціальних чохлах.
- 3.5.9. Обробні дошки класти на рівну поверхню.
- 3.5.10. Картоплю чистити колобковим ножем, рибу - скребком.
- 3.5.11. Виймку риби з ванни виробляти дротяними черпаками.
- 3.5.12. Вилки, ножі подавати тільки ручкою вперед.
- 3.5.13. Нарізувати хліб, вироби гастрономів, овочі, фрукти на спеціальних обробних дошках, дотримуючись правил різання: пальці лівої руки повинні бути зігнуті і знаходитися на деякій відстані від леза ножа.
- 3.5.14. Під час роботи з ручними терками бути обережним. Міцно тримати оброблювані продукти.
- 3.5.15. Працювати заточеними інструментами і лише заводського виготовлення.
- 3.5.16. Відкривати банки з консервованими продуктами ключем, призначеним для цих цілей.
- 3.5.17. Не виходити на вулицю або в холодне приміщення пітними.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

- 4.1. Після закінчення роботи кухар зобов'язаний:
 - 4.1.1. При роботі у електроплити:
 - виробляти чищення і миття тільки при відключеному устаткуванні, після охолодження, заздалегідь повісивши на пусковий пристрій попереджувальну табличку - « не включати - працюють люди ! » ;
 - не охолоджувати водою смажильну поверхню плити, сковороди, жаровні ;
 - вимкнути газове електричне устаткування.
 - 4.1.2. При роботі в цеху холодної обробки продуктів :
 - розібрати овочерізальні і інші машини, використані під час роботи, очистити і промити їх;
 - остерігатися порізи об ріжучі кромки ножів при розбиранні, очищення і промивки овочерізальних машин.
 - 4.1.3. Весь кухонний посуд і інструмент розставити на свої місця.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. При отриманні травми або нещасному випадку негайно звернутися до лікаря, при необхідності викликати швидку допомогу по телефону «03», до її прибуття надати першу долікарську допомогу, повідомити про той, що відбувся керівника.
- 5.2. У разі виникнення пожежі викликати пожежну охорону по телефону «01», повідомити керівництво, вжити заходи до ліквідації пожежі, використовуючи первинні засоби пожежегасінні.
- 5.3. При поломках кухонного устаткування припинити роботу на ньому, повідомити безпосереднього керівника.

Розробила: завідувача їдальнею _____ Л.І.Нечкалюк

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці № 12
для вчителя

1. Загальні положення

1.1. Учителем може працювати особа, яка має спеціальну педагогічну освіту, підтверджену документом встановленої форми (дипломом).

1.2. При оформленні на роботу в ЗЗСО всі працівники повинні пройти попередній медичний огляд; при подальшій роботі медичні огляди проводяться періодично (один раз на рік).

1.3. З учителем повинні бути проведені інструктажі з охорони праці: вступний (при вступі на роботу), первинний (на робочому місці), повторний (один раз на шість місяців).

1.4. У разі необхідності з учителем проводять позаплановий та цільовий інструктажі з охорони праці.

1.5. Якщо при проведенні занять учитель використовує електрообладнання (прилади, пристрої, верстати, комп'ютери), він повинен пройти відповідне навчання з наступною здачею екзамену.

1.6. Учитель повинен дотримуватися встановленого в навчальному закладі режиму праці та відпочинку і вимагати його дотримання від учнів.

1.7. Учитель повинен знати правила пожежної безпеки і вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння (вогнєгасниками).

1.8. Учитель повинен вміти надавати першу (долікарську) допомогу. У разі захворювання дитини чи нещасного випадку повинен негайно викликати медичного працівника.

1.9. Учитель один раз на три роки проходить навчання з охорони праці (безпеки життєдіяльності) з наступною перевіркою знань.

1.10. При виконанні професійних обов'язків на вчителя можуть діяти такі шкідливі або небезпечні фактори:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електрострумом;
- небезпека виникнення загорань та пожеж;
- порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;
- довготривалі статичні навантаження.

1.11. Якщо вплив шкідливих та небезпечних факторів, які діють на вчителя під час навчального процесу, можна зменшити за рахунок засобів індивідуального захисту, то вони видаються згідно з типовими або галузевими нормами та у відповідності з колективним договором між профспілковим комітетом та адміністрацією школи.

1.12. Учитель зобов'язаний оперативно повідомляти керівника навчального закладу:

- про всі недоліки в навчальному процесі, які негативно впливають на здоров'я учнів, а також у випадку ймовірності виникнення аварійної ситуації;
- про кожний нещасний випадок з учнями та співробітниками. У цьому разі першочергові дії вчителя мають бути спрямовані на надання першої (долікарської) допомоги потерпілим та забезпечення безпеки учнів.

1.13. Учитель несе персональну відповідальність за життя та здоров'я учнів під час навчального процесу.

1.14. У своїй роботі учитель повинен активно пропагувати дотримання учнями вимог охорони праці, правил дорожнього руху, безпечної поведінки в побуті та громадських місцях.

1.15. Знання і виконання вимог цієї інструкції є посадовим обов'язком учителя, а їх невиконання — порушенням трудової дисципліни, що тягне за собою відповідальність, встановлену чинним законодавством.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. Перед початком занять у навчальному приміщенні вчитель повинен перевірити стан меблів, обладнання, технічних засобів навчання, робочих місць учнів, їх відповідність нормам охорони праці, правилам техніки безпеки й санітарії та гігієни дітей та підлітків.

2.2. Перед допуском учнів у приміщення для занять учитель повинен перевірити справність електричних вимикачів і розеток, а також виключити наявність оголених контактів дротів електромереж.

2.3. При необхідності використання учнями обладнання, пристроїв, учитель повинен перевірити їх справність, наявність захисних засобів, відсутність травмонебезпечних факторів.

2.4. На початку навчального року, а також перед початком занять за новою темою, проведенням лабораторних та практичних робіт вчитель зобов'язаний провести з учнями інструктаж (з безпеки життєдіяльності, охорони праці).

2.5. Учитель зобов'язаний ознайомити учнів з правилами безпечної експлуатації обладнання, інструментів, пристроїв, які використовуються в навчальному процесі.

2.6. При встановленні порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, учитель не повинен розпочинати чи продовжувати роботу з учнями до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров'ю.

2.7. Учитель зобов'язаний повідомити керівника або відповідальну посадову особу навчального закладу про причини відміни занять у кабінеті.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Учитель контролює обстановку під час занять та забезпечує безпечне проведення навчального процесу.

3.2. Під час занять у навчальному кабінеті виконується тільки та робота, яка передбачена розкладом і планом занять.

3.3. При проведенні демонстраційних робіт, лабораторних і практичних занять на допомогу вчителю повинен бути призначений лаборант, якщо це передбачено штатним розписом школи. Учні забороняється виконувати функції лаборанта.

3.4. Учителю під час занять забороняється виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці учня чи в приміщенні. Ремонт виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

3.5. Якщо під час занять раптово погіршився стан здоров'я одного з учнів або вчителя, мають бути прийняті екстренні заходи:

- при погіршенні стану здоров'я учня (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа і т. ін.) учитель надає йому необхідну першу (долікарську) допомогу та викликає медичного працівника;
- при погіршенні стану здоров'я учителя учні повідомляють про це керівника закладу. Керівник надає допомогу хворому та вживає заходів щодо продовження занять з учнями.

3.6. Учителю забороняється залишати учнів, з якими він проводить навчальні заняття, екскурсії тощо, без нагляду.

3.7. Учитель повинен вживати заходи дисциплінарного впливу до учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час занять.

3.8. Учитель зобов'язаний повідомляти керівника закладу про всі недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

Після закінчення роботи вчитель зобов'язаний:

4.1. Привести в порядок робоче місце.

4.2. Прибрати в установлені місця наочні посібники, журнал, зошити, інструменти, спецодяг та засоби захисту, інші матеріали.

4.3. Закрити вікна, кватирки, вимкнути світло та електрообладнання, закрити приміщення та здати ключі у місце їх зберігання.

4.4. Повідомити директора школи про виявлені порушення з охорони праці.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

У разі виникнення аварійної ситуації учитель повинен:

5.1. негайно повідомити керівника навчального закладу або представника адміністрації про виникнення аварійної ситуації, її місцезнаходження.

5.2. Діяти чітко, без метушні, запобігати проявам паніки серед учнів та співробітників.

5.3. Евакуювати учнів із приміщення швидко, без паніки по шляхах евакуації.

5.4. Дотримуватися при пожежі інструкції з пожежної безпеки для навчального закладу.

5.5. Надавати першу (долікарську) допомогу потерпілим в аварійній ситуації.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
№ 13
з безпеки користування побутовими газовими
приладами і апаратами

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

У громадських будинках, в штаті яких не передбачена посада керівника підрозділу або спеціаліста з технічною освітою, відповідальність за технічний стан і безпечну експлуатацію системи газопостачання покладається на керівника (власника), який зобов'язаний:

- 1.1. Пройти навчання та перевірку знань Правил безпеки систем газопостачання України (далі ПБСГУ).
- 1.2. Забезпечити збереження і утримання в чистоті та справності газове обладнання.
- 1.3. Своєчасно заключити угоди на технічне обслуговування газового обладнання з управлінням газового господарства (далі УГГ).
- 1.4. Забезпечити перевірку димоходів і вентиляційних каналів в строки, встановленні ПБСГУ
- 1.5. Допускати в приміщення, де встановлені, газові прилади, працівників УГГ для огляду і ремонту газопроводів і газового обладнання у будь-який час доби.
- 1.6. У зимовий період не рідше 1 разу на місяць проводити огляд оголовок димоходу і вживати заходів щодо запобігання їх обмерзанню і закупорці.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- 1.7. Вносити зміни в конструкцію газових приладів, змінювати димові та вентиляційні канали, заклеювати їх, замуровувати "кишені" і люки, призначені для чистки димоходів
- 1.8. Проводити самочинну газифікацію приміщень, перестановку, заміну і ремонт газового обладнання.
- 1.9. Проводити перепланування приміщень, де встановлені газові прилади, без узгодження з УГГ.
- 1.10. Використовувати газ і газові прилади не за призначенням.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ.

- 2.1. Перевірити наявність тяги перед включенням газового приладу піднесенням до відкритої піддувальної або топливної дверки вузьку смужку паперу. При наявності тяги папір буде втягуватись в топку. При відсутності тяги користування газовим приладом заборонено. Перевірити чи закриті крани перед пальником і повітряні заслінки на пальнику.

2.2. Перевірити заповнення водою водонагрівача газового, перевірка проводиться по контрольній трубці.

2.3. Не допускаються до користування газовими приладами особи, які не пройшли інструктаж.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ.

3.1. Слідкувати за нормальною роботою газового обладнання.

3.2. Якщо сталося відключення приладу автоматикою безпеки, то повторне включення проводити тільки після виявлення та усунення причин, що призвели до припинення роботи.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

3.3. Користуватись газовими приладами при перекритих кватирках (фрамугах), жалюзійних решітках, решітках вентканалів, щілинах під дверима приміщення, де встановленні газові прилади, відсутності тяги в димоходах і вентканалах.

3.4. Відмикати автоматику безпеки і регулювання, користуватись газом при несправних газових приладах, автоматиці, арматурі.

3.5. Користуватися газом при порушенні щільності кладки і штукатурки димоходів, при їх засміченні.

3.6. Користуватись приміщенням, де встановленні газові прилади, для сну і відпочинку.

3.7. Застосовувати відкритий вогонь для виявлення витоків газу, **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** самочинний ремонт газового обладнання.

3.8. Розпалювання котла проводиться в наступному порядку:

- відкрити кран на опуску газопроводу;
- запалити джут паперу, піднести його через оглядовий отвір до запальника і натиснути кнопку електромагнітного клапана до відказу. Газ повинен загорітись по всіх отворах запальника.
- тримати кнопку 1-2 хв. Після чого повільно відпустити, запальник при цьому не повинен гаснути.
- відкрити повільно кран перед пальником, впевнитись, що газ розгорівся, відрегулювати полум'я повітряною заслінкою.
- після повторного запалення перевірити тягу.

3.9. В будь якому випадку при розпалюванні котла, конвектора, газової колонки чи іншого газового обладнання необхідно дотримуватись вимог інструкції заводу-виготвача конкретного типу обладнання.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ.

4.1. Відключення котла проводиться в наступному порядку:

- Закрити газовий кран перед пальником;
- Закрити кран на опуску;

4.2. Сезонно працюючі прилади і апарати, які встановленні в громадських будинках, після закінчення опалювального періоду відключаються працівниками УТТ з встановленням заглушки і пломби.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

5.1. При несправності газового обладнання перекрити крани пальників газових

приладів та кран на опуску до газового приладу, викликати працівників У11.

5.2. При появі в приміщенні запаху газу чи пожежі, негайно припинити користування газовими приладами, перекрити крани перед ними, а також на ввідному газопроводі зовні приміщення, викликати аварійну газову службу і до її прибуття вивести з приміщення всіх відвідувачів та працівників. Не запалювати вогню, не курити, не вмикати і не вимикати електроосвітлення і електроприлади, діяти згідно плану локалізації і ліквідації можливих аварій.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

З інструкцією ознайомлений :

" " 20__р.

" " 20__р.

" " 20__р.

" " 20__р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 14
під час проведення занять з
фізичної культури і спорту**

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція розроблена на основі Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах; Положення про розробку інструкцій з охорони праці; Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

1.2. Інструкція поширюється на вчителів фізичної культури та вчителів початкових класів, що проводять уроки фізичної культури у 1-4 класах під час організації та проведення занять з фізичної культури і спорту (на уроках, у гуртках фізичної культури, спортивних секціях, групах загальної фізичної підготовки, проведенні спортивно-масових заходів).

1.3. Інструкція є обов'язковою для виконання вчителями фізичної культури та особами, які проводять фізкультурно-масову, спортивну, оздоровчу роботу під час навчання і відпочинку в навчальних та позашкільних закладах, в оздоровчому таборі.

1.4. За цією інструкцією вчитель фізкультури інструктується перед початком роботи, а потім періодично, через кожні 6 місяців, а особи, які проводять фізкультурно-масову, спортивну, оздоровчу роботу – перед початком заходів. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Після проведення інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж, та особи, яку інструктували.

1.5. Уроки, заняття в гуртках, секціях повинні проводитись тільки вчителями фізичної культури, або особами, які мають належну освіту та кваліфікацію; пройшли медичний огляд в установчому порядку і стан здоров'я яким дозволяє виконувати таку роботу.

1.6. Під час проведення занять з фізичної культури і спорту як на уроках, так і в позаурочний час особи, що проводить заняття, уроки з фізичної культури, спорту та учні користуються спеціальним спортивним одягом (спортивний костюм) та спортивним взуттям, що визначаються правилами проведення змагань з окремих видів спорту. Проводити заняття без спортивного одягу і спортивного взуття не дозволяється.

1.7. У спортивних залах: спорудах слід мати аптечку (на відкритих спортивних майданчиках - переносну аптечку) з набором медикаментів, перев'язувальних засобів і приладів та інструкцій щодо надання першої долікарської допомоги у разі травм та пошкоджень.

1.8. Приміщення спортивних залів, відкриті спортмайданчиків, розміщення в них обладнання повинні задовольняти вимогам діючих будівельних, санітарних нормативних актів та нормативних актів з охорони праці.

1.9. Усі спортивні прилади й обладнання, які використовуються під час проведення занять з фізичної культури і спорту згідно з навчальними програмами та типовими переліками навчально-наочних посібників та технічних засобів навчання для навчальних закладів, затвердженими Міністерством освіти науки України, повинні бути надійно закріплені. Експлуатація спортивних приладів у спортивних залах та відкритих майданчиках повинна відповідати вимогам діючих правил експлуатації

1.10. Вчитель фізкультури чи особа, що проводить фізкультурно-масову, спортивну, оздоровчу роботу, несе відповідальність за безпечне проведення навчання та охорони життя і здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу, стежить за справністю, надійності установалення і закріплення обладнання, організовує і своєчасно проводить випробування спортінвентарю, а також за порушення цієї інструкції.

1.11. До занять фізкультурою, до участі в спортивно-масових, оздоровчих заходах допускаються учні, з якими проведений інструктаж з безпеки. Проведення інструктажу перед початком занять, перед проведенням позашкільних та позакласних заходів з фізкультури і спорту реєструється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності встановленого зразка. Після проведення інструктажу в журналі має бути підпис особи, яка провела інструктаж, та підписи учнів (починаючи з 9-го класу).

1.12. Вчитель фізкультури, особа, що проводить фізкультурно-масових, оздоровчу роботу, мають уміти надати першу медичну допомогу потерпілим у разі нещасних випадків.

1.13. При поганому самопочутті учень не допускається до занять фізкультурою, спортом і направляється до лікаря.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи .

2.1 Проведення спортивних ігор(футбол, волейбол, баскетбол, гандбол)

2.1.1. Перед початком занять перевірити поверхню майданчиків, щоб на них не було ям, гострих предметів, розбитого скла.

2.1.2. Перевірити надійність кріплення баскетбольних щитів, кілець, стійок, воріт, сіток. М'ячі мають бути цілим, відповідати встановленим стандартам.

2.1.3. Перевірити, щоб спортивний одяг і взуття учнів були такими, що не сковують рухів, а також щоб вони відповідали порі року та погодним умовам.

2.1.4. Взуття баскетболістів, волейболістів, гандболістів має бути на гнучкій підшві типу кедів, кросівок, а у футболістів – на жорсткій підшві: гравцям не слід носити на собі будь-які предмети, небезпечні для себе та інших гравців.

2.1.5. Учням, які грають у футбол, слід мати індивідуальні захисні пристрої: наколінники, захисні щитки під гетри; воротарям – рукавички.

2.1.6. Вага, розміри і якість м'ячів, які використовують у спортивних іграх, відповідно до правил проведення змагань з окремих видів повинні складати:

	Довжина кола м'яча, м	Вага м'яча, г
Волейбол	0,660	270-280
Баскетбол	0,75 – 0,78	600-650
Гандбол	0,54 – 0,6	325-475
Футбол	0,68 – 0,71	396-453

2.1.7. Висота сітки для гри у волейбол залежить від вікових груп і має бути:

	до 14 років	до 16 років	до 18 років
Для хлопчиків і юнаків	2,2 м	2,35 м	2,43 м
Для дівчаток та дівчат	2,1 м	2,2 м	2,24 м

2.1.8. Висоту сітки вимірюють посередині майданчика за допомогою виміральної планки, на кінцях сітки (над боковими лініями) висота повинна бути однаковою і не перевищувати нормативів більше як на 2 см.

2.1.9. На майданчику для гри в гандбол слід створити безпечну зону в 1 м вздовж бокових ліній і не менш 2 м за лицевими лініями.

2.1.10. Кільця для гри у баскетбол слід закріплювати на висоті 3,05 м від підлоги спортивного залу або поверхні спортивного майданчика, довжина сітки кілець має становити 0,4 м.

2.1.11. М'ячі набивні використовують за номерами відповідно до віку і фізичної підготовленості учнів.

2.1.12. Стояки, які прикріплюють сітку для гри у волейбол до поверхні ігрового поля, не повинні мати пристроїв, небезпечних для гравців.

2.1.13. Ворота для гри у футбол, ручний м'яч мають бути жорстко закріплені.

2.2. Проведення спортивно масових заходів.

2.2.1. Перед початком заходів ретельно оглянути спортивний майданчик, запасні виходи, переконатись в їх повній готовності на випадок пожежі та в забезпеченні приміщення первинними засобами пожежегасіння.

2.2.2. Перевірити справність електроапаратури, задіяної на масових заходах, надійність спортивного обладнання.

2.3. Проведення занять з гімнастики.

2.3.1. Підготувати зал до уроку відповідно до завдань, що впливають з вимог навчальної програми.

2.3.2. Обладнання розмістити так, щоб навколо кожного гімнастичного приладу була безпечна зона, яка визначається Правилком проведення змагань з спортивної гімнастики, затвердженими Федерацією спортивної гімнастики України.

2.3.3. Усі спортивні прилади та обладнання, встановлені в закритих чи відкритих місцях, повинні бути цілком справними і надійно закріплені. Надійність установаження і результати випробовувань фіксуються вчителем у спеціальному журналі.

2.3.4. Гімнастичні прилади не повинні мати у складальних одиницях і з'єднаннях люфтів, коливань, прогинів, деталі кріплення (гайки, гвинти) мають бути надійно закріплені.

2.3.5. Жердини брусів перед початком навчального року треба перевіряти по всій довжині. У разі виявлення тріщини жердину необхідно замінити.

2.3.6. Робоча поверхня перекладки, брусів повинна бути гладенькою. Пластини для кріплення гаків розтяжок перекладки повинні бути щільно пригвинчені до підлоги і після їх закінчення необхідно протирати сухою тканиною гриф перекладки і зачищати наждачним полотном у разі необхідності.

2.3.7. Колода гімнастична не повинна мати тріщин і задирок на брусі, помітного викривлення.

2.3.8. Опори гімнастичного козла міцно закріплюються в коробках корпусу.

Під час висування ніжки козла повинні вільно встановлюватися і міцно закріплюватися в заданому положенні.

2.3.9. Гімнастичні мати повинні впритул укладатися навколо гімнастичного приладу так, щоб вони перекривали площу зіскоку та можливого зриву або падіння.

2.3.10. Місток гімнастичний має бути підбитий гумою, щоб запобігти ковзанню під час відштовхування.

2.3.11. Перевіряти щоб взуття учнів було на підошві, що виключає ковзання, щільно облягало ногу і не заважало кровообігу.

2.4. Проведення занять з легкої атлетики.

2.4.1. У разі прохолодної погоди треба збільшувати час, відведений на розминку перед виконанням легкоатлетичних вправ (розминка повинна бути інтенсивнішою).

2.4.2. Взуття учнів має бути на підошві, що виключає ковзання, воно повинно облягати ногу і не заважати кровообігу. На підошві і каблуці спортивного взуття дозволяє мати шипи.

2.4.3. Маса і розміри спортивних прикладів для метання повинні відповідати віку і статі учня відповідно до Правил змагань з легкої атлетики, затверджених Федерацією легкої атлетики України

2.4.4. Для стрибків у висоту допускається використання стояків будь-якого типу за умови їх достатньої жорсткості. Планка має бути виготовлена з деревини, металу чи іншого матеріалу з круглим поперечним перерізом.

2.5. Проведення занять з лижної підготовки.

2.5.1. Одяг для занять на лижах чи ковзанах має відповідати погодним умовам, бути легким, теплим, не заважати рухам, що визначається правилами проведення змагань з зимових видів спорту.

2.5.2. При погіршанні самопочуття учня його необхідно відправити в школу тільки в супроводі дорослого або старшого за віком товариша.

2.5.3. Перед кожним уроком учитель повинен перевіряти стан лижні або траси.

2.5.4. Кріплення лиж до взуття повинне бути зручним для користування, міцним і надійним.

2.5.5. Перед виходом з школи до місця занять учитель повинен пояснити учням правила переміщення з лижами: рух у строю з лижами тощо

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. Проведення спортивних ігор.

3.1.1. Необхідно навчати учнів прийомів різновидів спортивної гри.

3.1.2. Суворо дотримуватись прийомів доступності і послідовності навчання

прийомами ведення гри.

3.1.3. Навантаження на учня повинно відповідати ступені його фізичної підготовленості і функціональним можливостям.

3.1.4. У необхідних випадках забезпечувати страховку учням.

3.1.5. Непередавати учню м'яча, якщо в нього відвернута увага: він чекає передачі від іншого.

3.2. Проведення спортивно-масових заходів.

3.2.1. Вчитель фізкультури, чи особа що проводить заходи повинні: Особисто контролювати хід проведення спортивних заходів і керувати ними. Стежити за дотриманням учасниками заходів вимог безпеки при проведенні того чи іншого виду змагань.

3.2.2. Під час проведення спортивно – масових заходів з учнями повинні невідлучно бути класний керівник чи класовод. Вони зобов'язані стежити за виконанням вимог безпеки учнями під час проведення заходів.

3.2.3. Необхідна обов'язкова присутність медичного працівника для надання у разі потреби першої медичної допомоги.

3.3. Проведення занять з гімнастики.

3.3.1. Під час занять гімнастичними вправами забезпечити учнів магнезією чи каніфоллю для користування при виконанні ними вправ на гімнастичних снарядах.

3.3.2. Під час розучування і виконанні складніших гімнастичних вправ необхідно застосовувати методи і способи страхування учнів в залежності від виду вправ.

3.3.3. Навантаження на учня повинно відповідати ступеню його фізичної підготовленості і функціональним можливостям.

3.3.4. Гімнастичні мати слід укладати таким чином, щоб їх поверхня була рівною.

3.3.5. Важкі гімнастичні прилади необхідно перевозити за допомогою спеціальних пристроїв і візків.

3.3.6. Висоту брусів слід змінювати, піднімаючи одночасно обидва кінці жердини.

3.3.7. Потрібно висувати ніжки в стрибкових приладах по черзі з кожного боку, нахиливши прилад.

3.3.8. Під час виконання учнями гімнастичних вправ потоком (один за одним) стежити за дотриманням ними необхідних інтервалів, що визначаються Правилами проведення занять з гімнастики.

3.3.9. Учні повинні знати і строго дотримуватись інструкції з безпеки під час занять гімнастикою.

3.4. Проведення занять з легкої атлетики.

3.4.1. Під час проведення занять з метання не можна перебувати в зоні кидка. Перебуваючи поблизу зони метання, не можна повертатися спиною до напряму польоту об'єкта метання.

3.4.2. Учень, який виконує метання диску чи штовхає ядро, не повинен виходити за межі кола до приземлення приладу.

3.4.3. Не дозволяється виконувати довільні кидання, залишати без нагляду спортивний інвентар для штовхання і метання, зокрема інвентар, який не використовується в даний час на уроці.

3.4.4. Назад до кола метання спортивний прилад слід переносити, ні в якому разі

не кидати. Зберігати і переносити спортивний інвентар для метання треба в спеціальних укладках або ящиках.

3.4.5. Учні повинні знати і строго дотримуватись інструкції з безпеки під час занять з легкої атлетики.

3.5. Проведення занять з лижної підготовки.

3.5.1. Уроки з лижної підготовки треба проводити в тиху погоду або при слабкому (із швидкістю не більше 1,5 – 2 м/сек) вітрі, при температурі не нижчій за -20°С.

3.5.2. У разі морозної погоди необхідно доручати учням стежити один за одним і повідомляти вчителю про перші ознаки обмороження.

3.5.3. Під час переміщення до місця занять і назад повинні бути спеціально призначені учні, які ведуть і замикають колону. Групу учнів дозволяється водити з лижами тільки по тротуару або лівому узбіччю дороги не більше ніж у два ряди. Попереду й позаду колони мають бути супроводжуючі. Вони повинні мати червоні прапорці, а з настанням темряви і в тумані – запалені ліхтарі: попереду – білого кольору, позаду – червоного.

3.5.4. Лижний інвентар необхідно підбирати відповідно до зростово-вікових даних учнів і у відповідності з Правилами проведення змагань з лижного спорту, затвердженими Федерацією лижного спорту України. Поверхня лиж має бути без перекосів і бічних викривлень, тріщин, задирок і відколів. Палиці повинні бути легкими, міцними і зручними, мати петлі для захвату руками, вістря для опору й обмежувальне кільце.

3.5.5. Спускатися з гір треба дозволяти лише за сигналом учителя, строго по черзі. Між лижниками, які спускаються, необхідно додержувати таких інтервалів часу, що виключають будь-яку можливість наїзду лижників один на одного.

3.5.6. Учні повинні знати і строго дотримуватись інструкції з безпеки під час занять з лижної підготовки.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

4.1. Перевірити самопочуття учнів.

4.2. Після закінчення занять спортивними іграми зібрати спортінвентар, скласти його у відведеному місці. Вивести дітей до роздягальні(класу) , із спортивного майданчику чи із спортивного залу, вимкнути світло, провітрити приміщення. Забороняється вживати холодну воду, виходити розігрітим на вулицю.

4.3. Після закінчення спортивно-масових заходів відімкнути від електромережі електроапаратуру. Зібрати спортінвентар, що використовувався під час заходів, скласти його у відведене місце.

Класоводи і класні керівники мають організовано вивести учнів з приміщення, де відбувалися заходи, або ж відвести їх організовано від місця, де вони проводились, якщо це відбувалося не в приміщенні.

4.4. Після закінчення занять з гімнастики вивести учнів із спортивного залу до роздягальні(класу), провітрити приміщення. Зібрати інвентар, скласти його у відповідне місце.

4.5. Після закінчення занять з легкої атлетики зібрати снаряди (диски, молоти, ядра, гранати), витерти їх насухо, якщо заняття проводились в сиру погоду і снаряди забруднились, скласти їх у відповідне місце.

Інвентар(граблі, лопати) не залишати на місцях занять, віднести їх у відведене місце. Граблі класти зубами вниз.

4.6. Після закінчення занять з лижної підготовки прийняти від учнів спортивний інвентар, попередньо очищений від снігу, розмістити його упорядковано у спеціально відведеному місці. Перевірити справність інвентарю.

5. Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях.

5.1. У разі пожежі:

- повідомити пожежну частину за телефоном 101;
- повідомити керівника закладу;
- вжити заходів щодо евакуації дітей з приміщення і відведення їх у безпечну зону;
- приступити до гасіння пожежі, використовуючи наявні засоби пожежегасіння;

5.2. У разі травмування учнів(поранення, обмороження, переломи тощо) надати потерпілому першу (долікарську) допомогу. У всіх випадках травм або пошкоджень необхідно звернутись до лікувальної установи.

Правила надання першої (долікарської) допомоги

Удари, розтягнення

Внаслідок удару об твердий предмет або падіння можуть пошкодитись м'які тканини, розтягнуться зв'язки. Це проявляється у вигляді припухлості, синця в місці удару.

Щоб надати першу допомогу, треба створити спокій пошкодженій ділянці й покласти на неї 3-4 рази холод (щоразу на 1 годину з інтервалами 15-20 хв.)

У разі удару носа, що супроводжується кровотечею, не дозволяється ськатися. Голову слід нахилити вперед, затиснувши крила носа пальцями на 10-15 хв.

За умови удару голови треба забезпечити спокій. Під час транспортування постраждалого слід покласти на спину, підклавши під голову подушку або м'яку тканину. Не можна дозволяти учневі з такою травмою самостійно йти в лікарню.

Переломи, вивихи

Основними ознаками перелому є різкий біль, що посилюється при спробі рухатися, припухлість, що поступово збільшується у місці пошкодження, деформація. Діагноз перелому може встановити тільки лікар.

У разі вивиху відбувається зміщення з'єднаних кісток.

Якщо є підозра на вивих, перелом, підвивих, розтягнення зв'язок, не можна пробувати вправляти, тягти за пошкоджене місце. Необхідно створити максимальний спокій, нерухомість пошкодженої частини тіла за допомогою транспортної шини – твердого матеріалу, обгорнутого в м'яку тканину. Шину треба прибинтувати так, щоб вона захоплювала суглоби нижче і вище від місця пошкодження. У разі перелому кісток гомілки укладають дві шини із зовнішнього і внутрішнього боків ноги від стопи до верхньої третини стегна.

У разі перелому стегна одну шину розміщують уздовж зовнішнього боку від пахвової западини пошкодженого боку до стопи, а другу – уздовж внутрішнього боку від паху до стопи. Шини туго прибинтовують до ноги бинтами або рушниками в 3-4 місцях. Стопу фіксують тугою пов'язкою.

У разі перелому руки, ключиці або вивиху кісток у плечовому або ліктьовому суглобі руку притискають до тулуба, закріплюють пов'язкою.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 15
ПРИ ВИКОНАННІ МАЛЯРНИХ РОБІТ**

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників школи, що у випадку виробничої необхідності виконують малярні роботи.

1.2. Інструкція розроблена на основі "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", „Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці". СНиП III-4-80, “Техника безопасности в строительстве”, ГОСТ 12.3.035.

1.3. За даною інструкцією інструктуються перед початком роботи працівники, зайняті малярними роботами при ремонті приміщень закладів перед початком роботи (цільовий інструктаж) .

Результати інструктажу заносяться в „Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці”, в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує працівника, зайнятого малярними роботами.

1.4. Власник повинен застрахувати працівника від нещасних випадків та професійного захворювання. В разі пошкодження здоров'я працівник має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.5. За невиконання даної інструкції працівник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність,

1.6. До виконання малярних робіт допускаються особи, які пройшли медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж на робочому місці.

1.7. До роботи з барвниками, які мають токсичні властивості, допускаються особи віком не молодше 18 років.

1.8. Під час роботи з токсичними барвниками працівник повинен бути проінструктований по безпечних правилах їх застосування.

1.9. Працівник повинен:

1.9.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, норми, правила та інструкції з охорони праці, пожежної безпеки.

1.9.2. Користуватися спецодягом та засобами індивідуального захисту.

1.9.3. Не допускати на робоче місце сторонніх осіб.

1.9.4. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці і відповідальність за товаришів по роботі.

1.9.5. Виконувати тільки ту роботу, по якій проінструктований і яка доручена керівником.

1.9.6. Не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці.

1.9.7. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим при нещасних випадках.

1.9.8. Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.9.9. Не вживати спиртні напої, а також не приступати до роботи в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. палити можна лише в спеціально відведених для цього місцях.

1.10. Головні шкідливі та небезпечні виробничі фактори, які діють на працівника при виконання малярних робіт :

- дія на організм токсичних барвників;
- дія на шкіру барвників, розчинників;
- падіння предметів;
- падіння з висоти;
- пожежо- і вибухонебезпека;
- недостатня освітленість робочої зони.

1.11. Працівник забезпечується спецодягом безоплатно згідно з діючими нормами.

1.12. Робочі місця повинні бути забезпечені випробуваним інвентарним улаштуванням і пристроями (риштування, помости, стрем'янки та інше), виготовленими за типовими проектами .

1.13. Засоби підмошування, які застосовуються при виконанні працівниками робіт в місцях, під якими проводяться інші роботи, чи є прохід, повинні мати настили без зазорів.

1.14. В місцях застосування нітрофарби та інших лакофарбувальних матеріалів та речовин, які утворюють вибухонебезпечну пару, забороняються дії із застосуванням вогню або дії, що викликають іскроутворення.

Електроенергія в цих місцях повинна бути відключена або електропроводка виконана в вибухонебезпечному виконанні.

1.15. Тару з вибухонебезпечними матеріалами (лаки, нітрофарби та інше) під час перерв необхідно закривати пробками чи кришками і відкривати інструментом, який не викликає іскроутворення.

1.16. Рукоятки інструменту повинні бути із деревини твердої в'язкої породи, гладко оброблені, ретельно підігнані і надійно закріплені.

1.17. Звільнену з-під розчинників і лакофарбових матеріалів тару слід негайно прибирати з робочого місця в складські приміщення.

1.18. При виконанні малярних робіт слід зберігати:

1.18.1. Масляні фарби, лакофарбові матеріали - в окремому вогнестійкому приміщенні з вентиляцією.

1.18.2. Клей в герметично закритій тарі на відстані не менше 2 м від системи опалення. Розчини кислоти в щільно закритих скляних бутлях, в плетених кошиках, які установлюють на підлозі в один ряд.

1.19. Забороняється застосовувати ручний інструмент, який має вибої, відколи на робочих поверхнях, задирки і гострі ребра в місцях їх затискання та інше..

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи працівник, що виконує малярні роботи, повинен:

2.1.1. Одягти спецодяг, спецвзуття, підготувати засоби індивідуального захисту.

2.1.2. Оглянути робоче місце, підготувати інструмент, пристосування, інвентар.

2.1.3. Прибрати непотрібні матеріали, звільнити проходи, підходи.

2.1.4. Перевірити надійність настилів, риштувань, помостів, пересувних столиків, стрем'янок.

2.2. Отримати завдання від керівника робіт.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Під час приготування малярних сумішей слід використовувати приміщення, обладнані вентиляцією, яка не допускає перевищення межі допустимих концентрацій шкідливих речовин в повітрі робочої зони.

Приміщення повинно бути забезпечене нешкідливими миючими засобами та теплою водою.

3.2. Тару необхідно відкривати і чистити інструментом, виготовленим з матеріалу, який не утворює іскор.

3.3. Не допускається приготування малярних сумішей з порушеннями вимог інструкцій заводу-виробника фарби, а також застосування розчинників, на які немає сертифіката з вказівками про дію шкідливих речовин.

3.4. Забороняється виконувати малярні роботи на неогороджених робочих місцях, розташованих на висоті більше 1,3 м над землею чи перекриттям без належним чином встановлених риштувань чи помостів, в неосвітлених чи затемнених місцях.

3.5. При недоцільності улаштування риштувань чи помостів працівник під час роботи повинен користуватись випробуваним запобіжним поясом. Місце кріплення карабіна повинно вказуватися керівником робіт.

3.6. Забороняється виконувати зовнішні малярні роботи на риштуваннях під час грози, ожеледиці, туману, вітру силою 15 м/с і більше.

3.7. Забороняється виконувати малярні роботи на декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів.

3.8. Забороняється опирати драбини на віконні рами.

3.9. Настили риштувань, помостів, стрем'янки під час роботи і після її закінчення необхідно очищати від будівельного сміття.

3.10. Під час виконання малярних робіт на сходових маршах слід використовувати спеціальні підмостки, у яких опори мають різну висоту або висувні стійки, які устанавлюють на сходи.

3.11. Для виконання робіт на висоті працівнику необхідно застосовувати переносні або розсувні драбини з врізаними сходами.

Нижні кінці драбин повинні мати гострі металеві наконечники при дерев'яній підлозі, гумові - при бетонній.

3.12. Забороняється користуватися для підмоцнування неперевіреними випадковими засобами.

3.13. Всі внутрішні малярні роботи необхідно виконувати тільки при відкритих вікнах або примусової вентиляції.

3.14. Забороняється наносити фарби, емалі і ґрунтування, які мають свинцеві сполуки, засобом пульверизації.

3.15. Під час видаленні старої масляної фарби хімічним засобом слід користуватися шпателем з довгою рукояткою.

Знята фарба збирається в металевий ящик і прибирається з робочого місця.

3.16. Прошпакльовані поверхні слід зачищати за допомогою шматків пемзи чи наждаком, затиснутими в спеціальних пристосуваннях.

3.17. Малярні роботи всередині ємностей слід виконувати тільки при примусовій вентиляції ланкою з трьох чоловік (два з них страхують) за наявності наряд-допуску.

3.18. До роботи пневмоінструментом допускають працівники, які пройшли спеціальний інструктаж з безпечної його експлуатації.

3.19. Під час роботи з пневмоінструментом необхідно:

3.19.1. Впевнитись у справності робочої частини інструменту (вудочки, форсунки, пістолет-розпилювач та інше).

3.19.2. Перевірити справність манометра, наявність клейм.

3.19.3. Включати інструмент тільки після установки його в робоче положення.

3.19.4. Слідкувати, щоб шланги не були зогнуті, не торкались тросів, електрокабелів або шлангів газоріжучих апаратів.

3.19.5. Під час фарбування ліхтарів слід користуватися драбиною - стрем'янкою і запобіжним поясом.

3.19.6. У разі перерви в роботі або виявлення несправностей механізмів слід негайно відключити подачу повітря, перекрити повітряний вентиль.

Перегинати або зав'язувати шланги в вузол для припинення подачі повітря забороняється.

3.19.7. Перед роботою пістолетом-розпилювачем чи вудочкою необхідно перевірити надійність кріплення шлангів до інструменту і бачка.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Відключити всі механізми; після їх зупинки, очистити їх.

4.2. Прибрати інструмент, пристосування, упорядкувати їх.

4.3. Прибрати робоче місце.

4.4. Продути шланги і після зниження тиску повітря прибрати їх.

4.5. Зняти спецодяг, упорядкувати його.

4.6. Помити руки, лице з милом; при можливості, прийняти душ.

4.7. Доповісти керівнику про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Аварійна ситуація може виникнути у разі :

- падіння з висоти;

- падіння предметів;

- поранення несправним інструментом;

- ураження електрострумом.

5.2. В разі виникнення аварійних ситуацій:

5.2.1. Негайно припинити роботу, відключити механізми, не допускати сторонніх осіб в небезпечну зону. При виявленні обриву електропроводки, пошкодження її ізоляції не доторкатися до неї.

5.2.2. Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

З інструкцією ознайомлені:

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 16
під час проведення навчальних екскурсій**

I. Загальні положення

Інструкція з охорони праці під час навчальних екскурсій, поширюється на осіб, які проводять навчальні екскурсії в школі.

Інструкція розроблена на основі Правил проведення туристських походів, експедицій та екскурсій з учнівською та студентською молоддю України, затверджених наказом Міністерства освіти України № 52 від 03.03.1993 року, Положення про розробку інструкцій з охорони праці (ДНАОП 0.00- 4.15-98), Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

Вимоги інструкції є обов'язковими для виконання особами, які проводять навчальні екскурсії .

До участі в екскурсіях допускаються учні, з якими проведений інструктаж з безпеки. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності встановленого зразка, в якому після проведення інструктажу мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж, та учнів, з якими проводився інструктаж(починаючи з 9 класу).

Для екскурсій вибираються об'єкти, на яких забезпечується повна безпека їх проведення.

Керівник екскурсії повинен вести постійний нагляд за учнями.

Кількісний склад екскурсійної групи не має перевищувати 25 чоловік та регламентуватися кількістю сидячих місць в автобусах. Вік керівника екскурсії не може бути меншим 18 років. Керівник екскурсії мусить мати досвід участі в екскурсіях, в організації їх проведення.

Всі учасники екскурсій повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

Дозвіл на проведення екскурсії дає керівник закладу.

Перед початком екскурсії керівник екскурсії зобов'язаний пройти інструктаж за даною інструкцією з реєстрацією його в журналі реєстрації інструктажів з охорони праці.

Керівник екскурсії несе відповідно до чинного законодавства відповідальність за життя, здоров'я учнів та безпеку проведення екскурсії, а також за порушення цієї інструкції.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. При підготовці екскурсії керівник екскурсії зобов'язаний:

- ознайомити учнів із загальною характеристикою об'єкта, маршрутом, правилами безпеки, яких необхідно дотримуватися під час екскурсії;

- перевірити наявність необхідних навичок і знань учнів у наданні долікарської допомоги.
- 2.2. Вирушаючи на екскурсію з учнями, керівник екскурсії повинен мати при собі дорожню аптечку першої допомоги.
 - 2.3. Допущені до екскурсії учні повинні бути відповідно по сезону і погоді одягнені і не мати при собі продуктів харчування, що швидко псуються, та предметів, які б створювали небезпеку під час проведення екскурсії.
 - 2.4. Перед проведенням екскурсії роблять переключку учнів за списком і відмічають їх присутність.

III. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Після прибуття на місце екскурсії проводиться переключка дітей за списком і відмічається їх присутність.
- 3.2. Якщо для доставки учнів до місця екскурсії використовується громадський транспорт, посадку здійснюють групами під керівництвом дорослого (вчителя, керівника). При цьому у транспортні засоби входять спочатку учні, а потім особа, яка ними керує. Під час зупинки першим виходить дорослий і, стоячи біля входу, направляє дітей вправо від дороги. Можна доставляти учнів до місця екскурсії також на спеціально виділених транспортних засобах. Для цього дозволяється використовувати автобуси. Забороняється перевезення дітей до 16-річного віку в кузові будь-якого вантажного автомобіля. При посадці в автобус керівник екскурсії повинен перевірити наявність дітей і лише після цього водію дозволяється рухати з місця.
- 3.3. Перед перевезенням у транспорті з учнями проводиться інструктаж з правил дорожнього руху.
- 3.4. Під час екскурсії учні виконують завдання за вказівкою вчителя.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Після закінчення екскурсії, перед відправленням у зворотній шлях, учителі виводять усіх учнів з об'єкта екскурсії і перевіряють наявність їх за списком.
- 4.2. Після повернення з екскурсії ще раз перевіряють учнів за списком.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У випадку виникнення небезпечної ситуації вчителі виводять учнів у безпечне місце.
- 5.2. У випадку травм потерпілому надають першу долікарську допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 17
під час проведення занять з технічної праці**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена на основі Положення про навчальні майстерні в загальноосвітніх навчальних закладах, Правил з техніки безпеки і виробничої санітарії для шкільних і навчально – виробничих майстерень. Положення про розробку інструктажів з охорони праці, Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

1.2. Дія інструкції поширюється на вчителів під час проведення уроків трудового навчання.

1.3. Інструкція є обов'язковою для виконання вчителями трудового навчання під час проведення занять в навчальних майстернях.

1.4. За цією інструкцією вчитель трудового навчання інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж) та періодично через кожні 6 місяців (повторний інструктаж). Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Після проведення інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка провела інструктаж, та особи, яка інструктована.

1.5. Доручаючи якусь роботу учневі, учитель зобов'язаний не тільки ознайомити учня з технологією процесу, будовою машин та умовами праці, розповісти про призначення запобіжних пристроїв обладнання, безпечні методи праці, підготовку і прибирання робочого місця, правила особистої гігієни. Ці знання періодично перевіряють, закріплюють.

1.6. Відповідальність за виконання цієї інструкції, правил безпеки виробничої санітарії за охорону життя і здоров'я учнів під час роботи в шкільних навчальних майстернях несуть вчителі, які керують цією роботою.

1.7. Навчання і робота учнів в шкільних навчальних майстернях дозволяється за умови виконання всіх вимог безпеки для навчальних майстерень.

1.8. При поганому самопочуття, хворобливому стані учні до роботи не допускаються.

1.9. Приміщення навчальних майстерень, розміщення в них обладнання і механізмів повинні відповідати вимогам діючих будівельних і санітарних норм і правил.

1.10. Навчальні майстерні забезпечують необхідними для подання першої допомоги медичними й перев'язочними матеріалами (аптечкою), вчитель, що проводить уроки трудового навчання, зобов'язаний уміти надавати першу долі карську допомогу потерпілому від нещасного випадку, повідомляє про свої нещасні випадки, що сталися керівникові закладу.

1.11. Вікна в майстерні забороняється захарашувати виробами, інструментами,

матеріалами та іншими предметами. Складання поблизу вікон матеріалів, виробів та інших предметів не повинно погіршувати природну освітленість майстерні. Обладнання майстерень потрібно розміщувати так, щоб воно не затемняло робочої зони.

1.12. Шибки у вікнах треба очищати від бруду й пилу не рідше як два рази на рік, а в приміщеннях із значним виділенням диму, пилу, кіптяви – у міру їх забруднення, але не менш як чотири рази на рік.

1.13. До миття вікон будівель будь-якої поверховості забороняється залучати учнів навіть старших класів.

1.14. Стекла в рамах повинні бути надійно закріплені, щоб запобігти випаданню їх з рам.

1.15. Навчальні майстерні незалежно від наявності вентиляційних пристроїв повинні мати у віконних отворах фрамуги, що відчиняються, або інші пристрої для провітрювання. Вентиляція може бути природною, механічною або змішаною і повинна забезпечувати повітрообмін, температуру і стан повітряного середовища, що передбачені санітарними нормами.

1.16. Вимоги до обладнання та матеріалів.

1.16.1. Усе працююче обладнання навчальних майстерень має бути непошкодженим і надійно закріпленним.

1.16.2. Розміщення обладнання має відповідати навчальному процесу, нормам розстановки обладнання й умовам його роботи, а також забезпечувати безпечні умови праці учнів.

1.16.3. Складання матеріалів треба виконувати на спеціальних місцях так, щоб вони не захаращували проходів і не заважали вільному обслуговуванню. Висота складання матеріалів, заготовок не повинна бути більшою від 1м. При складанні потрібно забезпечувати стійкість складених предметів і запобігати падінню заготовок, матеріалів. Для цього застосовують спеціальні пристрої, стоянки, прокладки, підкладки, підпори тощо.

1.16.4. Заново встановлене обладнання можна пускати в експлуатацію лише з дозволу технічної інспекції та органів освіти з оформленням відповідного акта.

1.16.5. Передачі (пасові, фрикційні, зубчасті та ін.) повинні бути забезпечені надійними і зручними в експлуатації запобіжними захисними засобами.

1.16.6. Передачі, розміщені всередині обладнання і агрегатів, повинні бути закритими з усіх боків. Доступ до них має здійснюватися за допомогою пристроїв, що відчиняються (кришка, дверці тощо), а не знімними. Подавальні валики і подібні пристрої повинні бути забезпечені пристосуваннями, що запобігають захопленню одягу і пальців працівника.

1.16.7. Обладнання і механізми навчальних майстерень повинні мати тільки індивідуальні приводи. Передавання руху до обладнання трансмісіями в навчальних майстернях не дозволяється.

1.16.8. Оброблювальні рухомі або обертові деталі, вироби, що виступають за габарити обладнання повинні бути обгороджені і мати стійкі підтримуючі пристрої. Усе верстатне обладнання, призначене для обробки крихких металів, повинно мати пристрої для захисту працюючого від поранень стружкою і відлітаючими частинками матеріалу. Під час обробки матеріалів з утворенням зливної стружки верстати повинні бути обладнані стружколамами. Фрезерні верстати для захисту від стружки повинні мати надійні щитки й ширми. Стругальні верстати забезпечуються стружкозбирачами.

1.16.9. Обладнання треба фарбувати світлими тонами одного кольору (зеленого). Місця, що підлягають захисту, фарбують червоним кольором, який різко виділяється після знаття захисного засобу.

1.16.10. Справність і стан обладнання та його засобів повинні перевірятися до початку роботи вчителем трудового навчання, забороняється працювати на несправному обладнанні.

1.16.11. Пуск і зупинка обладнання і механізмів повинні бути цілком безпечними, а пускові пристрої – зручними для користування.

1.16.12. Пускові пристрої мають забезпечувати швидкість і плавність вмикання робочого місця і повинні бути позбавлені можливості самодовільно вмикатися. Наявність кількох місць пуску забороняється. Поблизу робочого місця вчителя має бути рубильник (кнопка “Стоп”) вимикання всього обладнання навчальної майстерні.

1.16.13. Кнопки вимикання будь-якого обладнання мають бути заглиблені на 3-5 мм а кнопки вимикання повинні виступати над панеллю не менше як на 3 мм і мати добре видимий напис “Стоп”. Колір кнопок вимикання – червоний. Контакти повинні бути захищені від потрапляння пилу, мастил, що використовуються під час роботи.

1.16.14. Пусковий педальний пристрій, якщо він є, повинен мати захисний засіб, що запобігає випадковому вмиканню (від падіння предмета на педаль, несподіваного натискання тощо).

1.16.15. Змащувати частини обладнання треба ретельно і систематично відповідно до наявної інструкції. Система змащування забезпечується пристроями, що запобігають розбризкуванню і розливанню мастил (щітками, збирачами, листами, піддонами), і повинна бути безпечною в обслуговуванні. Для стирання обладнання користуються спеціальними щітками та обтиральними матеріалами. Для зберігання використаних матеріалів використовують металеві ящики з кришками.

1.16.16. Ремонтувати обладнання під час його роботи забороняється.

1.16.17. Перед ремонтом обладнання треба вимкнути з мережі і привести до такого стану, при якому жодна його частина, або вузол не могли б самостійно рухатися. Приводні паси треба зняти з шківів, під пускові педалі потрібно підставити підкладки. Для пускових пристроїв і рубильників, що підводять струм, вивішують попереджувальні плакати, де зазначають, що обладнання ремонтується і пуск його заборонений. Знімні частини розміщують на заздалегідь підготовлених місцях, міцно і стійко укладають з використанням підкладок, круглі деталі – із застосуванням підпор. Для виконання ремонтних робіт між знятими деталями і біля обладнання, що ремонтується, залишають вільні проходи і робочі площі.

1.16.18. Перед пуском обладнання після ремонту або налагодження всі захисні засоби, а також пристрої слід поставити на місце, міцно й правильно закріпити. Працівників, які є поблизу, повідомляють про початок роботи на відремонтованому обладнанні.

1.17. Вимоги до робочого місця.

1.17.1. Робоче місце учня повинно бути організоване так, щоб запобігти будь-якому нещасному випадку. Кожне робоче місце обладнують сидінням (приставними, висувними або відкидними), якими учня можуть користуватися для відпочинку і виконання окремих операцій основної роботи.

1.17.2. Робочі місця повинні бути обладнані спеціальними пристроями:

тумбочками, висувними ящиками, шафами, інструментальними полицями або стелажми для зберігання інструмента, креслень тощо; заготовки, інструмент тощо, які зберігаються на стелажх, не повинні виступати за межі робочої площі стелажа.

1.17.3. Інструмент повинен зберігатись у спеціальних інструментальних ящиках, шафах, столиках біля обладнання, а в таких випадках, де це передбачено конструкцією машин, - всередині неї.

1.17.4. Лещата на верстатах установлюють на відстані не менш як 1 м між осями. Ширина верстака повинна бути не меншою від 0,75м. Для захисту учнів від осколків, що відлітають, повинні бути встановлені щити (із сітки з вічками не більше як 3мм) заввишки не менше як 1м. На одномісних універсальних столах-верстаках, призначених для шкільних комбінованих майстерень, допускається знімний захисний пристрій з розміром поверхні, що забезпечує схоплювання осколків по вертикальній площині 45, а по горизонтальній 96. Поверхня захисного пристроя повинна забезпечувати добре гасіння швидкості осколків. Лещата мають забезпечувати надійне кріплення заготовки, губки лещат повинні мати неспрацьовану насічку.

1.17.5. Відстань між верстакми має відповідати нормам, зазначеним у додатку 4.

1.17.6. Молотки, кувалди тощо повинні мати опуклу поверхню бойка, гладеньку, незбиту, без задирок, вибоїн, тріщин, мати міцні рукоятки.

1.17.7. Ручки молотків, кувалд виготовляються з твердих і в'язких порід деревини (клена, дуба, берези тощо). Користуватися ручками з м'яких або товстошарових порід деревини (ялин, сосни) забороняється. Ручки молотків і кувалд повинні бути рівними, овального перерізу, з потовщеннями біля вільних кінців. Поверхня ручок повинна бути гладенькою, рівно зачищеною, без тріщин, задирок і сучків.

1.17.8. На хвостовики напилків, стамесок, долот, пилок, викруток тощо треба міцно насаджувати ручки, стягнуті металевими кільцями, що запобігають розколюванню. Довжина ручок повинні відповідати розмірам інструмента. Розміри інструментів та їх маса мають відповідати віковим особливостям учнів. Працювати переліченими й подібними інструментами без ручок або з несправними ручками (що мають тріщини, відколи тощо) забороняється.

1.17.9. Під час роботи зубилом і крейцмейселем для захисту очей учня від осколків що відлітають, слід застосувати захисні окуляри. Вчителі трудового навчання зобов'язані стежити за тим, щоб ними обов'язково користувались.

1.17.10. Пилки повинні бути правильно розведені і добре заточені. Ручки пилок треба міцно закріплювати, гладенько зачищати. Лучкові пилки повинні мати міцний станок, що забезпечує надійний натяг полотна і необхідне його обертання.

1.17.11. Стругальний інструмент для обробки деревини повинен мати гладенькі, рівно зачищені колодки. Задній кінець колодки рубанка, шерхебеля тощо у верхній своїй частині має бути заокругленим. Рукоятки колодок повинні бути гладенькими. Різці стругального інструмента мають бути правильно заточені, міцно й щільно підігнані до дерев'яних колодок і не повинні мати вибоїн, ум'ятин, тріщин і задирок.

1.17.12. Гайкові ключі мають відповідати розмірам гайок і головок болтів і не повинні мати тріщин, вибоїн і задирок. Забороняється нарощувати ключі контр ключами, трубами тощо.. Розвідні ключі не повинні мати люфту в рухомих

частинах. Робочі грані губок ключів повинні бути паралельними між собою.

1.17.13. Усі пристрої, що застосовуються на обладнанні, повинні бути справними, зручними, безпечними в експлуатації.

1.17.14. Маса тягарів, що переноситься вручну, коли на це затрачується не більше як 1/3 робочого часу, не повинна перевищувати відповідно до трудового законодавства:

Для хлопчиків 15 років ...8,2 кг

Для дівчаток 15 років ...5,0 кг

Для юнаків 16-18 років ...16,4 кг

Для дівчат 16-18 років...10,2 кг

Учні, молодших від 15 років, забороняється залучати до робіт, пов'язаних з перенесенням і пересуванням тягарів.

1.17.15. Для підймання, встановлення і зняття важких деталей треба використовувати підйомні пристрої або споруди, що забезпечують безпеку операції та полегшують працю учнів.

1.17.16. Забороняється захарашувати робочі місця й проходи матеріалами, заготовками, деталями та відходами виробництва. Тримати на робочому місці предмети не потрібні для виконання роботи забороняється.

1.17.17. Вчителі трудового навчання зобов'язані : а) забезпечити учнів справним інструментом; б) стежити за тим, щоб інструмент був правильно заточений; в) стежити за правильним виконанням трудових прийомів.

1.17.18. Учні під час трудового навчання повинні забезпечуватися спецодягом, запобіжними пристроями відповідно до діючих норм.

1.17.19. Допускати учнів до роботи без спецодягу і запобіжних пристроїв забороняється.

1.17.20. Розміри спецодягу повинні відповідати зросту учнів. Волосся працюючого повинно бути закрито щільно облягаючим головним убором і підібране під нього.

Жодного учня не можна допускати до роботи без відповідного навчання роботи на обладнанні, належної перевірки знання безпеки в межах навчальної програми, правил та інструкцій з безпеки, що стосуються виконання завдання. Проведення інструктажу з безпеки треба відповідно оформляти в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності встановленого зразка. Після проведення інструктажу в журналі має бути підпис особи, яка проводила інструктаж та підписи учнів (починаючи з 9 класу).

1.17.21. У навчальних майстернях потрібно вивішувати відповідні плакати з безпеки, попереджувальні написи та інструкції з безпеки.

1.17.22. Забороняється вживати спиртні напої, а також приступати до роботи в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Палити в приміщеннях будівель та на території закладу забороняється.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. Одягти спецодяг, привести його в належний вигляд.

2.2. Впевнитись у справності всього обладнання, яке буде задіяне під час проведення занять, перевірити його електробезпеку, справність заземлених пристроїв, наявність та справність захисних пристроїв на обладнанні, які не допускають можливості зіткнення з рухомими частинами обладнання випадання з обладнання різального інструмента або деталі; потрапляння на працюючого

частинок матеріалу, що відкидається різальним інструментом; перевищення гранично допустимих величин вібрацій і шумів; можливості травмування під час установа і заміни різальних інструментів.

2.3. Захисні пристрої повинні задовольняти такі вимоги: бути досить міцними; виключати можливість травмування; надійно фіксуватися в закритому положенні; не заважати роботі і налагодженні обладнання; бути зручними і швидко зніматись; внутрішні їх поверхні фарбують у яскраво-червоний колір; мати рукоятки, скоби та інші пристрої для зручного і безпечного утримання їх при зніманні й установа.

2.4. Підготувати робочі місця учнів, забезпечити їх справним інструментом відповідно до виконання роботи.

2.5. Простежити, щоб інструмент був правильно заточений.

2.6. Роз'яснити учням порядок виконання завдання, нагадати вимоги безпеки, яких треба дотримуватися в процесі роботи.

2.7. Перевірити, щоб одяг, головні убори учнів забезпечували – їх безпеку при виконанні завдання.

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. Початкові роботи виконуються учнями під наглядом .

3.2. Установка будь якого інструмента на верстат повинна проводитись під наглядом вчителя і пуск верстата в роботу проводиться тільки з його дозволу.

3.3. Забороняється встановлювати на верстат інструменти, які не задовольняють вимогам безпеки.

3.4. При обробці деревини не дозволяти учням обробляти заготовки, що мають багато сучків, тріщин та інших вад.

3.5. На свердлильних і фрезерних верстатах треба міцно закріплювати різальний інструмент та оброблювальну заготовку, щоб виключити можливість її виривання. Під час свердління або фрезерування тримати рукою незакріплену заготовку забороняється.

3.6. Для роботи деталей невеликих діаметрів і довжин понад 300мм необхідно застосувати необхідний макет.

3.7. Зачищати виточені деталі шліфувальною шкуркою потрібно за допомогою спеціальних колодок.

3.8. Заточування різального інструмента виконує тільки вчитель.

3.9. Забороняється користуватися електричним інструментом з несправною ізоляцією струмоведучих частин або в разі відсутності вимог з'єднань.

3.10. Під час перерв у роботі, а також у разі вимикання струму в електромережі живлення обладнання та електричні інструменти вимикають з електромережі.

3.11. Забороняється користуватися несправними розетками і вилками.

3.12. Забороняється захаращувати проходи і робочі місця готовою продукцією, матеріалами і відходами. Непридатні деталі й відходи виробництва складають у спеціально відведених для цього місцях.

4. Вимоги безпеки після роботи.

4.1. По закінченню роботи учнів на електрообладнанні негайно вимкнути їх з електромережі.

4.2. Під час прибирання учнями своїх робочих місць необхідно видавати їм

рукавиці.

4.3. Тирсу, стружку й матеріали відходів прибирають з корзини і переносять у визначене місце учні вдвох.

4.4. Прибирають стружки, пил і бруд з обладнання тільки за допомогою ганчірок, щіток тощо після того, як вимкнено обладнання. Без використання зазначених речей залучати учнів до прибирання і виконувати прибирання самому забороняється.

4.5. Прийняти від учнів залишки матеріалів, інструмент, виготовлені вироби чи оброблені заготовки, скласти їх у відведені для цього місця.

4.6. Вимити руки з милом.

4.7. Змінити робочий одяг на звичайний.

4.8. Вивести учнів з майстерні.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть виникнути у разі:
термічні опіки;

ураження електричним струмом;

відсутності або несправності засобів захисту;

несправності електрообладнання;

несправності й притуплення різального інструмента;

захоплювання одягу, волосся рухомими незакритими деталями обладнання, інструментів, заготовок тощо.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації негайно припинити роботу, повідомляти про те, що сталося керівникові закладу.

5.3. Якщо є потерпілі надати їм першу долі карську допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу.

5.4. У разі виникнення нещасних випадків необхідно надати першу медичну допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

З інструкцією ознайомлений _____

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

**Інструкція
з охорони праці № 18
при роботі під час роботи на деревофугувальних верстатах**

Небезпечності в роботі.

1. Поранення рук під час роботи без колодок або штовхачів.
2. Поранення рук під час роботи без захисних засобів паса, ножового вала.
3. Поранення рук під час роботи з неправильно встановленими ножами.

До початку роботи.

1. Одягни і приведи в порядок спецодяг.
2. Не захаращуй робоче місце.
3. Перевір правильність і міцність всіх закріплень на верстаті.
4. Перевір заземлення.
5. Перевір роботу верстата на холостому ході.

Під час роботи.

1. При ручній подачі деревини користуйся навідними колодками.
2. Використовуй натискний пристрій, не притискай деталь руками.
3. Довгі деталі обробляй удвох, або користуйся допоміжними козлами.
4. Деталі складай так, щоб вони не заважали в роботі.
5. Не прибирай верстат під час роботи.
6. Відлучаючись — вимкни верстат.

Після закінчення роботи.

1. Після повної зупинки ножового вала поприбирай стружки, пил.
2. Розклади інструменти на свої місця.
3. Приведи себе в порядок.

Завідуючий майстернею _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 19
при роботі на електроточилі**

Небезпечності в роботі

Робота на заточувальних верстатах без індивідуальних засобів захисту може привести до:

- а) травмування очей
- б) захвату рухомими незакритими деталями верстата одягу тощо
- в) поранення обличчя, тіла в результаті відлітання осколків.

До початку роботи

1. правильно одягни спецодяг.
2. Перевір надійність кріплень та справність захисного екрана.
3. Перевір цілість абразивного круга.
4. Перевір справність заземлення.
5. Установи підручник для заточування інструментів на відстані 2-3 мм від круга абразиву і надійно закріпи його.
6. Надінь захисні окуляри або опусти запобіжний екран.
7. Перевір верстат на холостому ході.

Під час роботи

1. При заточуванні інструмента надійно підтримуй його руками.
2. Не нахиляйся до верстата під час роботи.
3. Для запобігання травм забороняється:
 - б) працювати без захисного екрана;
 - в) стояти в напрямі площини обертання абразивного круга;
 - г) заточувати на боковій поверхні круга;
 - д) визначати рукою гостроту інструмента;

Після закінчення роботи

1. Вимкни верстат, прибери пил за допомогою щітки.
2. Приведи себе і своє робоче місце в порядок.
3. Здай верстат учителю.

Завідуючий майстернею _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 20
під час роботи на круглопиляльному (циркулярному) верстаті**

Небезпека в роботі:

1. Поранення під час роботи без захисних засобів.
2. Поранення у разі викидання пиломатеріалу під час роботи без розклинювального ножа.
3. Поранення під час роботи без спеціального штовхача.
4. Поранення осколками під час обробки косошарового й сучкуватого пиломатеріалу.
5. Поранення рук при відпилюванні дрібних частинок без відповідного клина.
6. Поранення рук під час виймання осколків на ходу верстата.

Перед роботою:

1. Правильно одягніть спецодяг (застебніть обшлага на гудзики, заховайте волосся під берет, хустинку, зав'язану без звисаючих кінців).
2. Приберіть усе зайве з робочого місця і не захаращуйте його пиломатеріалами.
3. Перевірте, щоб робоча частина диска пилки мала захисний ковпак, а частина диска, розміщена під столом верстата, була захищена спеціальними пристроями - щитами.
4. На комбінованому верстаті стежте за тим, щоб частина ножового вала була міцно закрита спеціальним захисним засобом. Не працюйте одночасно на циркулярній і фугувальній частині верстату.
5. Прокрутіть кілька разів диск пилки і перевірте, чи не б'є він, чи міцно закріплений на валу. Огляньте пилку і переконайтеся в тому, що вона не має тріщин, надривів і поламаних зубів.
6. Огляньте, чи правильно встановлено напрямну лінійку, розклинювальний ніж (він повинен бути на 0,5 мм товстішим за пропили деревини).
7. Перевірте наявність і справність заземлення (занулення) верстата.
8. Випробуйте правильність роботи верстата на холостому ході, вмикаючи і вимикаючи кнопки спускової коробки.
9. Перевірте підготовлену для розпилювання деревину, чи не має в ній цвяхів, сучків, що не підлягають розпилюванню та ін.
10. Перед самим початком роботи надіньте захисні окуляри.

Під час роботи:

1. Під час розпилювання пиломатеріалу по довжині стежте, щоб ззаду пилки був розклинювальний ніж, а при поперечному - відвідний клин.
2. Заготовку подавайте до пилки плавно, без ривків. Надійно утримуйте і

просувуйте її вперед без перекошування.

3. Стежте за тим, щоб у місці підведення деревини зуби, під час обертання диска пилки, були направлені згори вниз.

4. Для просування деревини при поздовжньому і поперечному її розпилюванні користуйтеся штовхачем.

5. Не подавайте матеріал на пилку животом, стійте збоку руху пиломатеріалу.

6. Не виймайте і не змітайте осколків під час роботи верстата.

7. У разі виявлення стуку або якихось перебоїв у роботі пилки негайно зупиніть її.

8. Відходячи від верстата, вимніть його і дочекайтесь повної зупинки.

9. Не зупиняйте і не гальмуйте вимкнену пилку, що продовжує обертатись.

Після закінчення роботи.

1. Зупиніть верстат.

2. Після припинення обертання робочого диска приберіть і приведіть у порядок робоче місце й пилку.

3. Приведіть себе і спецодяг в порядок.

4. Здайте верстат учителю.

Дії в аварійних ситуаціях.

1. Про загрозу або виникнення аварійної ситуації негайно повідомте вчителя.

2. У випадку виникнення пожежі викличте пожежну охорону (тел. 101) та приступіть до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння (після вимкнення електромережі).

3. При пораненні надайте потерпілому першу медичну допомогу, а у випадку тяжкої травми викличте лікаря і відправте його в лікарню.

Завідуючий майстернею _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 21
під час проведення занять з фізики**

I. Загальні положення

- 1.1. Інструкція розроблена на основі Правил безпеки під час проведення уроків фізики та положення про розробку інструкцій з охорони праці, Типового положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.
- 1.2. Інструкція поширюється на вчителів фізики під час проведення занять з фізики.
- 1.3. Інструкція є обов'язковою для виконання вчителем фізики під час навчально-виховного процесу.
- 1.4. За цією інструкцією вчитель фізики інструктується перед початком роботи та періодично через 6 місяців. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Після проведення інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.
- 1.5. На заняттях з фізики використовуються тільки ті ТЗН. Які приведені в Типових переліках навчально-наочних посібників та технічних засобів навчання для школи.
- 1.6. Не дозволяється застосовувати прилади і пристрої, що не відповідають вимогам безпеки праці, використовувати електричне обладнання(вироби). Що не відповідають вимогам ГОСТ 12.2.007.0-75 “ССБТ.Изделия электротехнические. Общие требования безопасности”.
- 1.7. Не дозволяється подавати на робочі столи учнів напругу понад 42 В змінного і понад 110 В постійного струмів.
- 1.8. Не дозволяється використовувати нестандартні запобіжники. На запобіжниках має зазначатись номінальний струм плавкої вставки. Не дозволяється застосовувати в електроприймачах запобіжники, через які може проходити стру, що не перевищує більш як на 25%.
- 1.9. Вчитель фізики несе безпосередню відповідальність за безпечний стан робочих місць, обладнання, приладів, інструментів, інвентаря тощо, несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу.
- 1.10. До практичних занять з фізики допускаються учні, з якими проведений інструктаж з безпеки. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності встановленого порядку. Після проведення інструктажу в журналі має бути підпис особи. Яка проводила інструктаж та учнів (починаючи з 9-10 класів).
- 1.11. Вчитель має уміти надати першу медичну допомогу у разі нещасних

випадків, повідомляє про кожен нещасний випадок керівника закладу.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Переконайтеся у справності електроустаткування, апаратури, приладів, пристроїв. Вони повинні бути відрегульовані, утримуватися в чистоті, регулярно перевірятися.

2.2. Перед виконанням робіт ознайомити тих, кого навчають, з їх змістом і ходом виконання.

2.3. Перед початком усіх видів робіт перевірити відсутність напруги між усіма фазами і кожною фазою по відношенню до землі чи нульового проводу на ділянці роботи.

2.4. Перш ніж увімкнути прилад у ланцюг, перевірити чи відповідає напруга у мережі тій, на яку розрахований прилад, а також впевнитись у справності запобіжників.

2.5. Дозволяється демонструвати навчальні фільми на вузькоплівковій апаратурі з негорючою плівкою безпосередньо в кабінеті фізики за умов, що

- забезпечено вихід з кабінету в коридор або на сходову площадку
- проходи до дверей і між рядами лабораторних столів не захищені
- в кабінеті присутні учні одного класу
- електропроводка в кабінеті стаціонарна і виконана відповідно до вимог ПУЕ
- виконується інструкція з експлуатації електроустановки.

2.6. Проекційна апаратура повинна бути заземлена за схемами, які вміщені в технічних описах та інструкціях, які додаються до апаратів.

2.7. Перед вмиканням проекційного апарата в мережу необхідно переконатися, що його робоча напруга відповідає напрузі в мережі.

III. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Під час роботи з проекційною апаратурою

3.1.1. Екран слід закріплювати по центру передньої стіни кабінету так, щоб його нижній край був на відстані, не меншій як 1,2 м від підлоги. Не дозволяється використовувати саморобні екрани, що просвічуються.

3.2. Під час проведення демонстраційних дослідів

3.2.1. Під час роботи зі скляними приладами необхідно

- користуватися скляними трубками, що мають оплавлені краї
- підбирати для з'єднання гумові й скляні трубки однакових діаметрів, а кінці змочувати водою, гліцерином або вазеліном
- використовувати скляний посуд без тріщин
- не допускати різких змін температури і механічних ударів
- бути обережним, вставляючи корки в скляні трубки або виймаючи їх
- отвір пробірки або шийку колби під час нагрівання в них рідин спрямовувати в бік від себе і учнів.

3.2.2. Під час роботи, якщо є ймовірність розривання посудини внаслідок нагрівання, нагнітання або відкачування повітря, на демонстраційному столі з боку учнів установлюють захисний екран, а вчитель користується захисними окулярами. Якщо посудина розірветься, не дозволяється прибирати осколки незахищеними руками. Для цього користуються щіткою й совком. Аналогічно прибирають залізні ошурки, що використовуються для спостереження магнітних полів.

Не дозволяється закривати посудину з гарячою рідиною притертою пробкою доти, поки вона не охолоне, брати прилади з гарячою рідиною незахищеними руками.

3.2.3. Температура зовнішніх елементів конструкцій виробів, що нагріваються в процесі експлуатації, не повинна перевищувати 55°C . Якщо температура нагрівання зовнішніх елементів виробу понад 42°C , на видному місці цього виробу наносять попереджувальний напис “Бережись опіку!”.

3.2.4. Не дозволяється користуватися бензином як паливом для спиртівок.

3.2.5. Не дозволяється застосовувати пароутворювачі металеві, лампи лабораторні бензинові, прилад для визначення коефіцієнта лінійного розширення металів (з металевими трубками, що нагріваються паром).

3.2.6. Не можна перевищувати межі допустимих частот обертання на відцентровій машині, універсальному електродвигуні, обертовому диску, що зазначені в технічних описах. Під час демонстрування необхідно стежити за справністю всіх кріплень у цих приладах. Щоб запобігти травмуванню деталями, які відлетіли, перед учнями необхідно встановити захисний екран.

3.2.7. Не дозволяється користуватися пилососом та іншими повітродувками під час проведення демонстраційних дослідів з приладом з механіки на повітряній подушці, якщо перевищується рівень фонового шуму 50 дБ , встановлений ГОСТ 12.1.003-83 “ССБТ. Шум. Общие правила безопасности”.

3.2.8. Для вимірювання напруги і сили струму вимірювальні прилади слід з'єднувати з надійною ізоляцією, що мають одно-, двополюсні вилки. Приєднувати вилки (щуп) до схеми потрібно однією рукою, а друга рука не повинна доторкуватися до шасі, корпусу приладу та інших електропровідних предметів. Особливо треба бути обережним під час роботи з друкованими схемами, для яких характерні малі відстані між сусідніми провідниками друкованої плати.

3.2.9. Під час налагодження та експлуатації осцилографів та телевізорів необхідно особливо обережно поводитися з електронно-променевою трубкою. Неприпустимі удари по трубці або потрапляння на неї розплавленого припою, бо від цього трубка може вибухнути.

3.2.10. Не дозволяється вмикати без навантаження випрямлячі (особливо старі), в них електролітичні конденсатори фільтра помітно нагріваються, а іноді й вибухають.

3.2.11. Не можна залишати без нагляду включені електро- і радіопристрої і допускати до них сторонніх осіб.

3.2.12. Під час експлуатації джерел високих напруг (електрофорна машина, перетворювачі типа “Розряд”) потрібно дотримуватися таких запобіжних заходів не доторкуватися до деталей і провідників руками або струмовідними предметами (матеріалами) переміщувати високовольтні з'єднувальні провідники або електроди кулькового розрядника за допомогою ізолюючої ручки (можна скористатися чистою сухою скляною трубкою).

3.2.13. Не дозволяється експлуатувати дугову або ртутно-кварцеву лампу без кожуха. Для спостереження за запалюванням цих ламп через оглядове вікно кожуха вчитель повинен користуватися захисними окулярами.

3.2.14. Не дозволяється використовувати не розжарювані трубки – рентгенівські для відхилення катодних променів, вакуумні із зіркою, вакуумні із млинчиком тощо.

3.2.15. Не допускається пряме потрапляння в очі вчителя та учнів світла від електричної дуги проєкційних апаратів, стробоскопа.

3.3 Проведення лабораторних і практичних робіт.

3.3.1. Усі положення щодо захисту від механічних, теплових та інших травмуючих факторів, що викладені в підрозділі 3.2, поширюються на постановку й проведення лабораторних і практичних робіт.

3.3.2. Під час виконання робіт на встановлення теплового балансу воду треба нагрівати не більш як до 70°C .

3.3.3. Під час виконання постановки лабораторних і практичних робіт учням не дозволяється користуватися приладами з написами на їх панелях (корпусі) “Тільки для проведення дослідів учителем”.

3.3.4. Навчальні прилади й вироби, призначені для лабораторних і практичних робіт учнів, за способом захисту людини від ураження електричним струмом відповідно до ГОСТ 2.2.007.0-75 “ССБТ. Изделия электротехнические. Общие требования безопасности” повинні задовольняти вимогам II класу (мати подвійну або посилену ізоляцію) або III класу (приєднуватися безпосередньо до джерел живлення з напругою не вищою за 42 В).

Примітка : До 111 класу належать вироби, призначені для приєднування безпосередньо до джерела живлення з напругою, не вищою за 42 В, у якого за умови холостого ходу вона не перевищує 50 В. Коли за джерело живлення використовують трансформатор або перетворювач, його вхідна й вихідна обмотки не повинні бути електрично зв’язані і між ними має бути подвійна або підсилена ізоляція.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. негайно відімкнути джерела електроживлення ланцюгів, після чого здійснювати розбирання останніх.

4.2. Після вимкнення джерел високих напруг необхідно розрядити конденсатори, з’єднавши їх виводи розрядником або гнучким ізольованим проводом.

4.3. Відключення силової лінії кабінету фізики здійснюється одним загальним вимикачем вчителем.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Аварійна ситуація може виникнути у разі :

- не спрацювання захисту
- при перевантаженнях в електромережі
- при коротких замиканнях електропроводки, електромашин і трансформаторів
- при загорянні ізоляції
- при потраплянні під напругу.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно :

- повідомити керівника закладу
- негайно знеструмити електромережу
- вжити заходів залежно від характеру аварії.

5.3. Загоряння в кабінеті у випадку пожежі необхідно відразу ліквідувати. Для цього необхідно :

- повідомити пожежну охорону (101)

- вжити заходів щодо евакуації людей з приміщення
- приступити до ліквідації осередку пожежі наявними засобами пожежегасіння.

5.4. Електропроводку під напругою необхідно гасити вогнетривким покривалом, порошковим або вуглекислотним вогнегасником, а знеструмлену електропроводку можна гасити піском, водою або будь-якими наявними вогнегасниками.

5.5. Загоряння у витяжній шафі ліквідується вогнегасником після вимкнення вентилятора.

5.6. У разі виникнення нещасних випадків повідомити керівника закладу, надати першу медичну допомогу потерпілому, при необхідності викликати швидку допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 22
під час проведення з хімії**

1. Загальні положення.

- 1.1. Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінеті хімії поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу які працюють, або навчаються в кабінеті хімії.
- 1.2 Не приступати до роботи без інструктажу на робочому місці.
- 1.3. Неухильно виконувати всі правила внутрішнього розпорядку.
- 1.4. Користуйся запобіжними захисними пристосуваннями під час розливу кислоти, лугів.
- 1.5. Основні небезпечні та шкідливі фактори у роботі:
 - отруєння парами речовин під час проведення дослідів;
 - одержання уражень шкіри під час роботи з кислотами;
 - одержання опіків під час роботи з електронагрівальними приладами та під час роботи з спиртівкою і сухим спиртом.
- 1.6. Тримай в чистоті і порядку своє робоче місце.
- 1.7. Дотримуйся трудової дисципліни не відходь від своєю робочого місця без дозволу вчителя. Не відволікай віл роботи інших.
- 1.8. Виконуй тільки доручену тобі роботу.
- 1.9. Одягнути спецодяг.

2. Вимоги безпеки перед початком, роботи.

- 2.1. Перевірити роботу витяжки.
- 2.2. Перевірити справність шнурів в електронагрівальних приладах (чи не пошкоджена ізоляція).
- 2.3. Перевірити якість гноту в спиртівці.
- 2.4. Перевірити наявність спеціальної азбестової підставки і ковпачка для гасіння спирту.
- 2.5. Для роботи з кислотами забезпечити наявність, склянки з чистою водою та зливної посудини, а також ганчірки 3% розчину питної соди.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи.

- 3.1. Будь-які речовини забороняється брати руками і пробувати на смак.
- 3.2. Ознайомлюючись із запахом речовин, не можна підносити посуд близько до обличчя, бо вдихання парів може привести до подразнення дихального шляху
- 3.3. Для ознайомлення із запахом необхідно зробити рух від отвору до носа.
- 3.4. Дослід, що проходять з виділенням газу та утворення шкідливих речовин, необхідно проводити у витяжній шафі.
- 3.5. Без дозволу вчителя заборонено змішувати невідомі речовини.

3.6. Роботу виконуйте згідно інструкції.

3.7. Виконуючи досліди користуйтеся невеликими дозами речовин. Якщо в інструкції лабораторної чи практичної роботи рекомендується брати небагато даної речовини, то слід пам'ятати, що твердої речовини треба брати приблизно 1/3 чайної ложки, а рідини 1/2 міллілітра.

3.8. Особливо обережним необхідно бути під час роботи з кислотами і лугами. Якщо на руки, або одяг випадково потраплять кислота, або луг, то негайно змийте їх великою кількісною водою.

3.9. Розводячи кислоти водою, завжди пам'ятайте таке правило: кислоти потрібно вливати тонкою цівкою у воду, а не навпаки, перемішувати.

3.10. Завжди користуйтеся тільки чистим лабораторним посудом.

3.11. Залишки речовини не висипайте і не виливайте знов у посудину з чистими речовинами.

3.12. Працюючи із спиртівкою та електронагрівачем, дотримуйтеся правил:

- не запалюйте спиртівку від іншої;
- щоб погасити полум'я спиртівки її необхідно накрити ковпачком;
- при вмиканні шнуру електронагрівача в розетку перевірте, щоб вимикач на приладі був у положенні "вимкнено";
- якщо ввімкнений в мережу електронагрівач не нагрівається повідомте про це вчителя;
- працюючи з електронагрівачем, не допускайте забруднення волосків розжарення;
- після закінчення роботи обов'язково вимкніть електронагрівач, а потім вимкніть шнур із розетки;
- під час роботи із сухим спиртом покладіть його на азбестову підставку, а після закінчення роботи погасіть, накривши ковпачком.

4. Вимоги безпеки після закінченій роботи.

4.1. Відпрацьовані речовини і їх рештки змийте у спеціальні посудини „для зливів”.

4.2. Хімічний посуд, реактиви і прилади покладіть на визначене місце.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуацій.

5.1. При виникненні пожежі необхідно:

- вимкнути рубильник;
- організовано покинути приміщення;
- повідомити пожежну охорону;
- приступити до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

5.2. При опіках вогнем накласти марлеву пов'язку на уражене місце, викликати лікаря.

5.3. При опіках кислотами промити уражене місце великою кількістю води, а потім змочити 3% розчином питної соди, викликати лікаря.

5.4. При опіках лугами промити уражене місце великою кількістю води, а потім змочити 3% оцтом, викликати лікаря.

5.5. При отруєнні дихальних шляхів необхідно в'ясувати яким реактивом воно викликано, а потім діяти згідно інструкції по наданню першої допомоги. При отруєнні парами хлору слід випити свіжого молока, викликати лікаря.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

З інструкцією ознайомлений _____

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 23 ДЛЯ БІБЛІОТЕКАРЯ

1. Загальні положення

- 1.1. Дія інструкції поширюється на бібліотекарів школи.
- 1.2. Інструкція розроблена на основі Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, Положення про розробку інструкцій з охорони праці.
- 1.3. За даною інструкцією бібліотекар інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).
Результати інструктажу заносяться в „Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці”, в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яка інструктує та бібліотекаря.
- 1.4. Власник повинен застрахувати бібліотекаря від нещасних випадків та професійних захворювань. В разі пошкодження здоров'я бібліотекаря з вини власника, він (бібліотекар) має право на відшкодування завданої йому шкоди.
- 1.5. За невиконання даної інструкції бібліотекар несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.
- 1.6. До роботи бібліотекарем допускаються особи, які пройшли вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці, інструктаж з пожежної безпеки та пройшли медичний огляд в установленому порядку.
- 1.7. Бібліотекар повинен:
 - 1.7.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, норми, правила та інструкції з охорони праці, пожежної безпеки
 - 1.7.2. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці
 - 1.7.3. Пам'ятати про особисту відповідальність з виконання правил охорони праці та відповідальність за товаришів по роботі.
 - 1.7.4. Вміти виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та по якій проінструктований.
 - 1.7.5. Вміти надати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків, негайно повідомляти про нещасні випадки на виробництві керівникові закладу.
 - 1.7.6. Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.
- 1.8. Забороняється вживати спиртні напої, а також приступати до роботи в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Палити в приміщеннях будівель закладу та на території закладу забороняється.
- 1.9. Основні небезпечні та шкідливі фактори, які діють на бібліотекаря:
 - недостатня освітленість робочої зони;
 - падіння з висоти при роботі на драбині;
 - підвищений вміст пилу в повітрі робочої зони;

- пожежа в зоні роботи.

1.10. Бібліотекар забезпечується спецодягом згідно з діючими нормами.

2. **Вимоги безпеки перед початком роботи**

2.1. Одягти спецодяг, провітрювати робоче приміщення

2.2. Оглянути місце роботи, перевірити справність робочого інвентарю (приставних драбинок)

2.3. Про виявлені недоліки та виробничі фактори, що можуть загрожувати життю та здоров'ю працівників, повідомити керівника закладу

3. **Вимоги безпеки під час роботи**

3.1. Всі роботи на висоті проводити тільки з стійкої підставки, утримуючи на ній позу стійкої рівноваги. Дотримуватись вимог інструкції з охорони праці при роботі із застосуванням переносних драбин і драбинок. Крім приставних драбинок інші підставки для роботи з книгами на висоті не використовуються.

3.2. Не перевантажувати полиці книгами, уникаючи прогинів полиць

3.3. Періодично (один раз на місяць) протирати книги від пилу, використовуючи при цьому засоби індивідуального захисту.

3.4. У разі виникнення високої ступені запиленості роботу в приміщенні бібліотеки припинити до усунення шкідливого фактора.

3.5. З метою запобігання виникнення пожежонебезпечної ситуації:

- утримувати проходи між стелажми з книгами вільними від сторонніх предметів;

- не використовувати в приміщенні бібліотеки свічки як засіб освітлення, електронагрівачі. В разі відключення електроенергії дозволяється використовувати для освітлення електричні ліхтарі.

4. **Вимоги безпеки після закінчення роботи**

4.1. Про виявлені в процесі роботи недоліки повідомити керівника закладу

4.2. Прибрати робоче місце, звільнити його від зайвих речей, драбинки прибрати у відведене для них місце

4.3. Зняти спецодяг, вимити руки, вимкнути світло, замкнути за собою двері, перевірити надійність замків

5. **Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях**

5.1. Аварійна ситуація може виникнути у разі:

- падіння з висоти
- пожежа в зоні роботи
- падіння предметів (книг)

5.2. В разі виникнення аварійної ситуації слід негайно припинити роботу і повідомити керівника закладу

5.3. Якщо є потерпілі надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати „швидку допомогу”.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 24
під час роботи в природничому кабінеті, під час екскурсії з біології**

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція розроблена на основі "Примірної інструкції з безпеки під час роботи в природничому кабінеті(лабораторії) біології, куточку живої природи, на навчально – дослідницькій ділянці, у теплиці(оранжереї), під час екскурсій з біології та природознавства в загальноосвітньому навчальному закладі" Положення про розробку інструкції з охорони праці, Положення про розпорядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

1.2. Інструкція поширюється на завідувача природничим кабінетом, вчителя школи під час проведення практичних занять з біології і є обов'язковою для виконання ними.

1.3. За цією інструкцією завідувач кабінетом, вчитель біології інструктується перед початком роботи та періодично через 6 місяців. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з охорони праці на робочому місці. Після проведення інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж, та особи, яку інструктували.

1.4. В природничому кабінеті слід проводити заняття тільки з цього предмета. Використовувати приміщення для іншої мети (проведення уроків з інших предметів, гуртків іншого напрямку тощо) не дозволяється.

1.5. Приміщення кабінету повинно відповідати будівельним та санітарним нормам.

1.6. Розміщення меблів і обладнання в кабінеті має забезпечувати зручність і безпеку роботи.

1.7. Кімнатні рослини в кабінеті дозволяється розміщувати на спеціальних підставках. Утримання рослин на вікнах кабінету не дозволяється. У кабінеті не повинно бути рослин, що містять отруйні речовини (олеандр, молочай). У кабінеті забороняється використання інсектицидів для боротьби з комахами-шкідниками кімнатних рослин. Допускається обробка рослин мильним розчином, тютюновим настоєм, 5% розчином сечовини.

1.8. Категорично забороняється зберігати в кабінеті, куточку живої природи інсектициди і гербіциди, інші отруйні, токсичні сполуки.

1.9. Скляний посуд, колючі і ріжучі інструменти повинні зберігатися в замкнених шафах із глухими дверними стулками без скла. Для надання першої допомоги при травмах у кабінеті необхідно мати аптечку, що зберігається в спеціальній шафці з червоним хрестом на дверцятах.

1.10. При використанні технічних засобів навчання приймаються запобіжні заходи, встановлені в загальному порядку для всіх навчальних предметів. Навчальні фільми демонструються в кабінеті тільки на відеокасетах

(відеомагнітофони) чи вузькоплівочних кінопроекторах, причому плівки обов'язково повинні бути неспалимими. Вихід з кабінету повинний вести безпосередньо на східці, у рекреацію чи коридор. Біля дверей кабінету не повинно бути предметів, що затрудняють вільний вихід із приміщення. При демонстрації фільмів забороняється поєднувати класи, ставити стільці і стояти в проходах, замикати двері кабінету. Перебування учнів у приміщенні кабінету дозволяється тільки в присутності вчителя.

1.11. Завідувач природничим кабінетом, вчитель біології повинний вміти надати першу допомогу потерпілому, повідомити керівника навчального закладу про кожний нещасний випадок.

1.12. Завідувач кабінету, вчитель біології несе безпосередню відповідальність за безпечний стан робочих місць, обладнання, приладів, інвентар тощо, відповідає за безпечне проведення навчально-виховного процесу, несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу.

1.13. До практичних занять з біології, роботи в куточку живої природи, на пришкольній дослідній ділянці, до участі в екскурсіях допускаються учні з якими проведений інструктаж з безпеки. Проведення інструктажу реєструється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки. Після інструктажу в журналі мають бути підписи особи, яка проводила інструктаж, та учнів (починаючи з 9-го класу).

1.14. Усі хімічні реактиви необхідно зберігати в лаборантській у замкненій глухій (із суцільними дверцятами без скла) шафі.

1.15. Рідкі хімічні реактиви і розчини необхідно зберігати в товстостінних склянках із притертими пробками, а тверді – у товстостінних банках із притертими пробками, причому кожна склянка чи банка з чітко написаною етикеткою повинна міститися у визначеному, строго встановленому місці. Речовини, що не мають етикеток, підлягають обов'язковому знищенню.

1.16. У природничому кабінеті не рекомендується збереження концентрованих кислот і лугів у сухому виді. Ці речовини повинні бути тільки у виді розчинів тих концентрацій (не вище 10%), що вимагаються для проведення демонстраційних експериментів і лабораторних знань. Кислоти і луги зберігаються на спеціально відведених для них полках.

1.17. Вогнебезпечні речовини (етиловий спирт, бензин) повинні мати на етикетці напис "вогнебезпечно", зроблену червоним кольором. Перманганат калію не можна зберігати в безпосередній близькості з крохмалем, вугіллям, що у присутності окислювача легко запаюються.

1.18. У кабінеті повинні бути такі первинні засоби пожежегасіння: вогнегасники пінні й вуглекислотні, відра з піском і совком.

1.19. Кабінет оснащується медичною аптечкою з набором перев'язувальних засобів і медикаментів, комплексом засобів індивідуального захисту та інструкцією з безпеки для учнів.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1.Проведення практичних занять (лабораторних занять, практичних робіт, демонстрації дослідів).

2.1.1. По стенду в кабінеті перед лабораторною чи практичною роботою, проведенням демонстраційних експериментів, спостережень чи досліджень

познайомте учнів з порядком роботи, вимогами безпеки, яких необхідно дотримуватися при виконанні запропонованих завдань.

2.1.2. Перед початком лабораторної чи практичної роботи на лабораторному демонстраційному вчительському столі повинні знаходитися тільки необхідні для біологічних досліджень і роботи інструменти, прилади, посібники, об'єкти для вивчення і спостережень.

2.1.3. Перед проведенням лабораторної чи практичної роботи, демонстраційного досліду, зв'язаних з використанням приладів, необхідно перевірити їхній стан, справність, підключення до мережі (стан проводу, розеток, ламп розжарювання і т.п.).

2.1.4. Перед вивченням на лабораторній роботі мікроскопічних особливостей біологічних об'єктів повторіть з учнями правила роботи з мікроскопом, лупою й іншими збільшувальними приладами.

2.2. Проведення екскурсій з біології.

2.2.1. Познайомте учнів з порядком проведення екскурсій, з вимогами безпеки, яких необхідно дотримуватись.

2.2.2. По стендах, малюнках і фотографіях нагадайте учням місцеві отруйні і небезпечні види рослин(дурман, вовче лико тощо),грибів(бліда поганка, мухомор, несправжній опеньок тощо) і тварин(гадюка, скорпіони, павуки, кліщі, комахи).

2.2.3. Відправляючись на екскурсію , попередьте учнів про форму одягу: надягайте верхній одяг, що відповідає сезону і погоді, а на ноги-шкарпетки, спортивні штани, міцне зручне взуття, що захистить ноги від механічних ушкоджень гострими каменями, колючими рослинами й, осколками скла тощо. Під час екскурсій не ходіть босоніж.

2.2.4. Перед проведенням екскурсій вчитель повинен ретельно обстежити ту місцевість природного оточення школи, куди будуть виведені учні, вибираючи місця, де немає небезпеки для життя і здоров'я учнів.

2.2.5. Візьміть із собою на екскурсію питну воду у фляжці чи пляшці. Категорично забороняється пити воду з відкритих водойм.

2.2.6. Необхідно передбачити, щоб на кожних 10-15 учнів приходилося по одному дорослому.

2.2.7. Перед виходом на екскурсію повинна проводитися перекличка учнів класу і відзначаються присутні на ній у журналі і інструктажі з охорони праці .Для керівництва кожною групою дітей призначається дорослий чи вожатий загону. Друга перекличка проводиться при прибутті на місце екскурсії.

2.2.8. Відправляючись на екскурсію, учитель повинен мати при собі похідну аптечку для надання першої долікарської допомоги .

2.2.9. До участі в екскурсіях допускаються тільки здорові діти.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Проведення практичних занять (лабораторних занять, практичних робіт, демонстраційних дослідів).

3.1.1. При використанні скляного посуду (чашки Петрі, пробірки, колби, предметні та покривні скельця та ін.)необхідно звернути увагу учнів на вимоги безпеки: поводитися з ними обережно, не натискати сильно пальцями на тендітні стінки пробірок, хімічних склянок, акуратно і легко брати предметні скельця за краї, щоб уникнути поранення пальців якщо скляний посуд розбився, не збирайте уламки руками, а змітайте щіткою в призначений для цього совок.

3.1.2. При роботі з мікропрепаратами треба бути обережним, покривне і предметне скло можна легко роздавити об'єктивами великого збільшення. Обережно беріть покривне скло великими і вказівними пальцями правої руки за краї, розташуйте його паралельно предметному склу, що ви тримаєте в лівій руці, у безпосередній близькості до нього, а потім під кутом 45° випустіть скельце з пальців, щоб воно вільно лягло на препарат.

3.1.3. Стежити за виконанням учнями правил використання інструментів, що ріжуть і колють (скальпеля, леза, препарувальної голки, ножиць): передавати їх тупим кінцем вперед, тримати тільки за ручки (кілець), не направляти ключі та інші частини, що ріжуть, на себе чи на товаришів.

3.1.4. Стежити за виконанням учнями правил роботи з хімічними реактивами: порошкоподібні хімічні реактиви необхідно акуратно набирати тільки спеціальним шпателем (хімічні реактиви, добрива тощо). Пам'ятати, що майже всі ці речовини отруйні.

3.1.5. Кислоти і луги виливайте тільки на скляний посуд. Доливайте кислоту у воду, не навпаки.

3.1.6. Не допускати потрапляння хімічних реактивів на шкіру і одяг. У випадку потрапляння терміново промити уражене місце проточною водою.

3.1.7. Нагріваючи рідини в пробірці, необхідно використовувати спеціальні ручні приладдя чи закріплювати пробірки в затискачах штатива, пробірку направляти в бік від себе й від учнів; намагайтеся нагрівати пробірку рівномірно, щоб уникнути опіків, які може викликати рідина, що вихлюпнулася при закипанні. Нагрівайте горючі рідини тільки на водяній бані.

3.1.8. Під час лабораторних чи практичних робіт, пов'язаних з використанням вологих препаратів, поміщених у розчин спирту чи формаліну, не рекомендується нахилити і перевертати банки і посуд, у яких знаходяться біологічні об'єкти, бо герметичність вологих препаратів може бути порушена.

3.1.9. Перед проведенням лабораторних робіт з матеріалом, фіксованим у формаліні, він ретельно промивається вчителем під сильним струменем води протягом кількох годин, а учні вивчають запропоновані об'єкти тільки за допомогою препарувальної голки і пінцета.

3.1.10. Для боротьби з комахами-шкідниками кімнатних рослин проводьте обробку рослин мильним розчином або мильною піною, тютюновим настоєм, 5% розчином сечовини.

3.1.11. Строго дотримуйтеся правил роботи зі спиртівкою: не витягайте пальник з гнотом після запалювання спиртівки, гасіть полум'я, прикриваючи його спеціальним ковпачком. Забороняється запалювати одну спиртівку від іншої.

3.1.12. Під час роботи бережіть від загорання одяг і волосся, учнівські приладдя, дидактичні матеріали.

3.1.13. У демонстраційних дослідах учителю дозволяється використовувати електронагрівальні прилади тільки з закритою спіраллю розжарювання.

3.1.14. При демонстрації кінофільмів, закривати на ключ двері кабінету біології, тобто не повинно бути предметів, що затрудняють вільний вихід учнів із приміщення.

3.2. Проведення екскурсій.

3.2.1. Після прибуття на місце екскурсії проводиться другий переключ учнів.

3.2.2. Якщо для доставки школярів до місця екскурсії використовується громадський транспорт чи спеціальні транспортні засоби (автобуси тощо),

першими входять учні молодших класів, потім старших класів і, нарешті, дорослі, що супроводжують їх. У тім же порядку здійснюється і висадка учнів з транспортних засобів. При цьому першим з транспортного засобу виходить один із супроводжуючих дорослих, який, стоячи біля входу, направляє дітей вправо від дороги. При посадці в автобус керівник екскурсії повинен перевірити наявність дітей і тільки після цього дозволяє водієві проводити рух. Під час переїзду учням забороняється висуватися з вікон, сідати чи висаджуватися з транспортних засобів під час руху.

3.2.3. Під час екскурсії забороняється розводити багаття, щоб уникнути лісових пожеж та опіків учнів.

3.2.4. Не рекомендується використовувати для заморювання комах під час екскурсій отруйні речовини – ефір чи хлороформ.

3.2.5. Під час екскурсій учням дозволяється акуратно викопувати за допомогою невеликих лопаток чи розрихлювачів гербарні екземпляри рослин, при цьому руки необхідно захищати рукавичками, забороняється куштувати на смак будь-які рослини чи гриби із зібраного матеріалу.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

4.1. Проведення практичних занять (лабораторних занять, практичних робіт, демонстраційних дослідів).

4.1.1. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять і демонстраційних експериментів з використанням хімічних речовин, зливайте не у водопровідну раковину, а у скляні чашки чи склянки, виставлені для цієї мети.

4.1.2. Після закінчення роботи спиртівки в неробочому стані необхідно зберігати в металевих шухлядах, а мікроскопи – в спеціальних футлярах.

4.1.3. Після закінчення лабораторної чи практичної роботи, експерименту обов'язково ретельно вимийте руки з милом.

4.2. Проведення екскурсій.

4.2.1. Перед відправленням у зворотний шлях після закінчення екскурсії проводиться третій переклик, а після прибуття в школу – четвертий переклик учнів.

4.2.2. По закінченні екскурсій при поверненні в школу (додому) необхідно простежити за тим, щоб діти обов'язково ретельно вимили руки з милом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. Під час проведення практичних занять.

5.1.1. Не допускайте заливання полум'я спиртівки киплячою рідиною. А якщо це відбулося, відразу ж накрийте спиртівку ковпачком забороняється до усунення несправності газово мережі.

5.1.2. У випадку, коли травми чи опіки сталися, вчитель повинен звернутися до медпрацівника для надання допомоги потерпілому. Для надання першої допомоги потерпілому при травмах у кабінеті біології має знаходитись аптечка, що зберігається в спеціальній шафці з червоним хрестом на дверцятах.

5.1.3. У випадку виникнення пожежонебезпечної ситуації (пожежі) у кабінеті біології учням необхідно терміново, організовано, без створення паніки звільнити кабінет під керівництвом вчителя. У разі потреби вчитель повинен використовувати первинні засоби пожежегасіння: відро з піском, совок, вогнегасники.

5.1.4. У випадку пошкодження електрообладнання та проводів (іскріння, коротке замикання, понаднормовий нагрів ізоляції проводів) вимкніть електромережу до приведення її в безпечний стан.

5.1.5. У випадку травмування зверніться за допомогою до медичного працівника.

5.2. Під час проведення екскурсій.

5.2.1. У випадку якої-небудь травми, ушкодження шкірних покривів під час екскурсії за допомогою похідної аптечки вчитель надає першу необхідну допомогу.

5.2.2. У випадку прояву агресивності тварин попередити паніку серед дітей і забезпечити їхню безпеку.

5.3. У разі виникнення пожежі і загорання необхідно:

- вивести учнів з приміщення;
- повідомити пожежну охорону, керівництво закладу;
- зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався в сусіднє приміщення;
- вимкнути електромережу;
- приступити до ліквідації осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі рідини і електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником; знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками.

5.4. У випадку травмування учня надає першу долікарську допомогу, у разі необхідності викликає швидку допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

З інструкцією ознайомлений _____

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці
№ 25**

при проведенні поточних ремонтних робіт

1. Загальні вимоги безпеки

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всіх працівників закладу освіти, задіяних на виконанні поточних ремонтних робіт.
- 1.2. Інструкція розроблена на підставі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».
- 1.3. Працівники, що залучені до проведення поточних ремонтних робіт, повинні пройти цільовий інструктаж.
- 1.4. Проведення поточних ремонтних робіт дозволяється виконувати у світлу пору доби.
- 1.5. Виконання зовнішніх ремонтних робіт дозволяється за сприятливих погодних умов.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. До початку проведення робіт слід впевнитися у наявності і наповнюванні аптечки.
- 2.2. Підготовку до проведення ремонтних робіт слід розпочати з:
 - отриманні цільового інструктажу;
 - перевірки повноти комплекту інструменту та матеріалів;
 - одягання одягу, який не заважає проводити роботи;
 - огляду місця виконання робіт.
- 2.3. Необхідно створити умови, що не дозволяють випадкового попадання сторонніх осіб у зону проведення робіт.
- 2.4. Перед початком робіт з водою відключити електричне живлення.

3. Вимоги безпеки під час проведення роботи

- 3.1. Під час проведення ремонтних робіт забороняється:
 - виконувати роботи з використанням рідини (в тому числі і фарбування) при включеному електричному живленні приміщень, є здійснюються роботи;
 - використовувати переносні електричні подовжувачі;
 - використовувати інструмент та обладнання не відомого походження (в тому числі і принесене з дому) та не сертифіковане;
 - при роботі на висоті виконувати роботи без отримання спеціального інструктажу і помічника, що виконує страхування;
 - використовувати драбини, що не мають актів іспитів і дозволів на використання;
 - проводити роботи із фарбування без захисних окулярів.

- використовувати відкрите полум'я;
- здійснювати перенесення меблів і устаткування без дозволу керівника структурного підрозділу закладу, чи керівника робіт;
- залучати учнів до участі у ремонтних роботах.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення ремонтних робіт:

- проводиться прибирання приміщення, де проводились роботи;
- непотрібний крам виноситься до збірника сміття;
- інструмент та залишки матеріалів здаються до приміщення для збереження (комори);
- здійснюється провітрювання приміщень;
- закриваються всі відкриті квартирки та фрамуги;
- ключі від приміщення передаються сторожу.

5. Вимоги безпеки у аварійних ситуаціях

5.1. У разі несприятливих погодних умов, виникнення технічних несправностей, що загрожують безпеці або здоров'ю чи життю припиняється проведення ремонтних робіт до усунення несприятливих умов.

5.2. У випадку отримання травми необхідно надати постраждалому першу (долікарську) медичну допомогу.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з охорони праці № 26
при роботі із застосуванням переносних драбин і драбинок**

1. Загальні положення

1.1. За невиконання цієї інструкції працівник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну відповідальність.

1.2. Працівник повинен:

1.2.1. Дбати про особисту безпеку і здоров'я та безпеку і здоров'я людей в процесі виконання будь-якої роботи.

1.2.2. Користуватися спецодягом та засобами індивідуального захисту.

1.2.3. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та по якій проінструктований, не передоручати її іншим особам.

1.2.4. Не допускати в свою робочу зону інших осіб.

1.2.5. Не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці.

1.2.6. Не приступати до роботи в стані алкогольного, наркотичного чи медикаментозного сп'яніння, у хворобливому чи стомленому стані. Забороняється вживати алкогольні напої в робочий час. Палити в приміщеннях та на території закладу забороняється.

1.2.7. Вміти подавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

1.2.8. Повідомляти своєчасно керівників закладу про нещасні випадки, що сталися на виробництві.

1.3. До роботи із застосуванням переносних драбин та драбинок допускаються особи, які мають практичні навички роботи із застосуванням переносних драбин та драбинок, не мають медичних протипоказань; пройшли вступний інструктаж з охорони праці; інструктаж на робочому місці та інструктаж по пожежній безпеці.

1.4. Розміри приставної драбини повинні забезпечувати працівнику можливість виконувати роботи в положення стоячи на сідцях, що знаходяться на відстані не менше 1 м від верхнього кінця драбини.

Загальна довжина драбини не повинна перевищувати 5 м.

1.5. Нижні кінці приставних драбин повинні мати упори у вигляді гострих сталевих наконечників, якщо встановлюються на ґрунті чи гумових башмаків, якщо встановлюється на підлозі приміщення, асфальті тощо.

При стиранні сталевих наконечників чи гумових башмаків необхідно наконечники загострити, а башмаки замінити.

1.6. Сходинок дерев'яних драбин та драбинок повинні бути міцно встановленими у видовбані отвори в тятивах.

Тятиви необхідно скріплювати стяжними болтами діаметром не менше 8 мм з відстанню між ними не більше 2 м, а також під верхньою та нижньою сходинок.

Тятиви необхідно обтягнути сталевим дротом діаметром не менше 4 мм.

Застосування драбин збитих цвяхами без вривання сідців у тятиви не допускається.

1.7. Ширина драбини допускається не менше ніж 0,6м, відстань між східцями переносних драбин та драбинок не повинна бути більша ніж 0,25 і менша ніж 0,15м; розмір перерізу сходинок не менше 40 x 20 мм.

1.8. Розсувні драбинки повинні бути обладнані пристроями, що унеможливають їх самочинне розсування.

1.9. Переносні драбинки та драбини слід робити з доброякісного матеріалу за товщиною брусків, установленою для даної довжини.

1.10. Верхні робочі площадки драбин (драбинок) повинні бути не менше 320x320 мм, драбинок-тумб - 300x320мм.

Робочі площадки драбин (драбинок) висотою 1,3 мі вище повинні мати огорожу (упор) з трьох сторін висотою не менше 1 м.

1.11. Металеві деталі драбин не повинні мати тріщин, задирок та гострих країв.

1.12. Тріщини в тятивах та сходинок дерев'яних драбин та драбинок допускаються тільки поздовжні, довжиною не більше 100 мм та глибиною не більше 5мм.

При цьому місце перебування та напрямок тріщин не повинні загрожувати ослабленням тятив та сходинок.

Замуровування тріщин чи надломів шпаклюванням, обклеюванням чи іншим способом не допускається.

Поперечні тріщини не допускаються.

1.13. Розсувні драбинки з колесами повинні мати замковий пристрій, який виключав би рух драбинок під час роботи на них.

1.14. Усі переносні драбини та драбинки повинні бути проінвентаризовані, мати на тятивах номер.

1.15. Контроль за станом драбин і драбинок повинна здійснюватись посадовою особою, яка призначається керівником закладу.

1.16. Періодичний огляд дерев'яних і металевих драбин і драбинок повинен проводитись не менше один раз в 3 місяці.

1.17. Переносні драбини та драбинки повинні випробуватись статичним навантаженням після виготовлення і капітального ремонту, а також періодично в процесі експлуатації:

металеві - 1 раз в 12 місяців;

дерев'яні - 1 раз в 6 місяців.

Драбини випробують статичним навантаженням 1200Н (120кг), прикладеним до середини одного із східців драбини, що установлюється під кутом 75° до горизонтальної площини.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати завдання від керівника робіт.

2.2. Одягнути робочий одяг, застібнути обшлага рукавів та забрати кінці одягу, які звисають.

2.3. Оглянути робоче місце, забрати речі, які заважають роботі, та звільнити проходи.

2.4. Перевірити наявність у робочій сумці необхідних інструментів та пристосувань.

2.5. Підготувати та одягнути запобіжний пояс при роботі на висоті більше 1,3м.

2.6. Перевірити справність драбини (драбинки).

2.7. Забезпечити сталість драбини (драбинки), а потім шляхом огляду та випробування переконатися, що вона не може сковзнути з місця чи бути випадково зсунутою.

Ш. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. При роботі на приставних драбинах і драбинках на висоті більше 1,3м необхідно застосовувати запобіжний пояс, який закріплюється за конструкцію споруди або за драбину за умови її надійного кріплення до конструкції.

3.2. Роботи з електроінструментом дозволяються тільки з драбин (драбинок), які мають огорожені поручнями верхні майданчики.

3.3. Якщо неможливо міцно закріпити верх драбини, а також при роботі на драбинах (драбинках) в місцях із жвавим рухом пішоходів чи на висоті більше 4м, незалежно від наявності на кінцях драбини (драбинки) металевих наконечників чи гумових башмаків біля неї повинен знаходитися працівник, який наглядає за місцем виконання робіт, рухом людей та підтримує драбину (драбинку).

3.4. Якщо необхідно встановити драбину (драбинку) проти вхідних дверей, біля неї повинен знаходитися працівник, який захищав би її від поштовхів.

3.5. Для роботи на маршах сходових майданчиків можуть застосовуватися драбини з однією укороченою тятивою чи влаштовуватися спеціальні настили.

3.6. При роботі на висоті вище 1,3 м передавати працівнику інструмент, пристосування, змінні блоки тощо, а також одержувати їх від працівника дозволяється тільки за допомогою цілісної вірьовки.

3.7. Забороняється:

3.7.1. Працювати із застосуванням несправних драбин.

3.7.2. Стояти чи проходити під драбиною, на якій знаходиться робітник.

3.7.3. Знаходитись на драбині на відстані менш 1 м від її верхнього кінця.

3.7.4. У разі недостатньої довжини драбини улаштовувати опорні споруди з ящиків, бочок, а також встановлювати переносні драбини під кутом більше 75 градусів без додаткового кріплення верхньої частини драбини.

3.7.5. Працювати з двох верхніх сходинок драбин (драбинок), які не мають огорож.

3.7.6. Знаходитись на сходинок більше однієї людини.

3.7.7. Працювати біля машин, валів, шківів тощо, які працюють, та над ними.

3.7.8. Виконувати роботу по натягуванню проводів та кабелів.

3.7.9. Працювати з приставних драбин без огорожених поручнями верхніх майданчиків електроінструментом.

3.7.10. Підтримувати на висоті важкі деталі.

3.7.11. Застосовувати металеві переносні драбини та драбинки при обслуговуванні та ремонті електроустановок, заміні ламп електроосвітлення.

3.7.12. Застосовувати тимчасові настили на випадкових опорах (ящиках, цеглах тощо) замість драбин.

3.7.13. Застосовувати драбини (драбинки) зі сходинок, які прибиті цвяхами без врізання сходинок у тятиви.

ІV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Перевірити наявність інструмента та пристосувань, що використовувались під час роботи.

4.2. Привести в порядок робоче місце.

4.3. Забрати драбину (драбинку) у відведене для зберігання місце.

4.4. Здати інструмент та пристосування або забрати їх у відведене для зберігання місце.

4.5. Доповісти керівнику робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Аварійна ситуація може виникнути в залежності від умов і характеру

роботи, що виконується.

5.2. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, огородити небезпечну зону, не допускати в неї сторонніх осіб, доповісти про те, що сталося керівнику закладу.

5.3. Якщо стався нещасний випадок надавати потерпілому першу медичну допомогу, при необхідності викликати "швидку допомогу".

5.4. Надання першої медичної допомоги:

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку.

При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

В усіх випадках ураження струмом потерпілому заборонено рухатись, тим більше продовжувати роботу, до прибуття лікаря.

Заборонено закопувати потерпілого в землю, тому що це завдасть лише шкоду (можливість інфікувати мікробами) і приведе до втрати дорогоцінного часу для рятування.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимось чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку також можна підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодні предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям вниз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлі, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати тулуб чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом. 3%-ним

марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.5. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;

- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин: якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується вдавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в сугавах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.4.6. При запорошенні ока - промити його струменем води. Якщо це не допомогло - звернутись за кваліфікованою медичною допомогою.

5.5. Якщо сталася пожежа необхідно викликати пожежну частину і приступити до гасіння наявними засобами пожежогасіння.

5.6. В разі, виникнення пожежі повідомити керівника закладу, пожежну охорону приступити до гасіння пожежі підручними засобами пожежогасіння.

5.7. В усіх випадках виконувати вказівки керівника закладу по ліквідації аварійної ситуації.

Розробив: завгосп _____ П. П. Волошин

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з безпеки життєдіяльності № 27
для проведення первинного інструктажу учнів
у навчальних кабінетах та класних кімнатах

I. Загальні положення

1. Інструкція первинного інструктажу з безпеки життєдіяльності учнів в навчальних кабінетах та класних кімнатах поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу.
2. Виконання даної інструкції є обов'язковим для всіх осіб, які проводять заняття в даному кабінеті чи класній кімнаті.
3. Первинний інструктаж з учнями проводить завідуючий кабінетом, класний керівник на початку навчального року.
4. Сумлінно дотримуйтесь Правил для учнів школи, правил особистої гігієни і санітарних норм на робочому місці.
5. Парти, столи, стільці та інші меблі у приміщенні повинні встановлені так, щоб проходи та виходи з кабінетів були вільними.
6. Під час перерв черговий з числа учнів слідкує за поведінкою учнів та підготовкою кабінету чи класної кімнати до уроку.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

1. Звільніть робоче місце від зайвих предметів і матеріалів.
2. Забороняється використовувати електрообладнання із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них легкозаймисті рідини, обгортати папером або тканиною електричні лампи.
3. Не користуйтеся несправними меблями чи обладнанням.
4. Під час використання електрообладнання, перевірте їх справність, наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.
5. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу учителя.

III. Вимоги безпеки під час роботи

1. Виконуйте тільки ту роботу, яку доручив учитель.
2. Під час використання електрообладнання не дозволяється:
 - використовувати кабелі і проводи з пошкодженою ізоляцією, що втратила захисні властивості;
 - переносити ввімкнені прилади, ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
 - залишати без нагляду ввімкнені в електромережу нагрівні прилади, обладнання;
 - користуватися пошкодженими та несправними розетками, вмикачами,

світильниками, іншими електроприладами;

- застосовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, кип'ятильники, чайники, калорифери, тощо);
- застосовувати саморобні подовжені, які не відповідають вимогам ПУЕ, щодо переносних електропроводів.

3. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання.

4. Під час роботи в кабінеті не пийте води і не вживайте їжу.

5. Забороняється виходити з приміщення під час заняття без дозволу учителя.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи:

1. Після закінчення занять в кабінеті чи класній кімнаті вимкніть електроприлади, освітлення.

2. Приведіть в порядок робоче місце, приберіть сміття.

3. Не залишайте робоче місце без дозволу вчителя.

4. Під час перерв дотримуйтеся загальношкільних правил поведінки, пересувайте спокійно без різких рухів.

5. Під час вологого прибирання необхідно вийти з приміщення. Заходити до класної кімнати чи кабінету дозволяється після повного висихання підлоги.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях:

1. При виявленні несправностей в електричних пристроях, що перебувають під напругою, негайно вимкніть джерело електроживлення. Повідомте про це учителя чи адміністрацію школи

2. Не усувайте несправностей електромережі і електрообладнання самостійно.

3. В разі виникнення пожежі необхідно терміново повідомити вчителя, або зателефонувати за номером 101.

4. При евакуації з закладу дотримуватися дисципліни, не панікувати, не відлучатися від учителя, який проводить урок за розкладом.

5. У разі травмування необхідно терміново повідомити вчителя, класного керівника, або медичного працівника.

6. У разі різкого порушення або відсутності дихання, зупинки серця негайно приступити до надання першої долікарської допомоги: проведення штучного дихання та зовнішнього масажу серця, негайно викликати за телефоном 103 швидку медичну допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Завідуючий кабінетом

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

Інструкція № 28
з безпеки життєдіяльності
під час проведення навчальних занять у кабінеті інформатики

1. Загальні положення

- 1.1. У кабінеті інформатики встановлена складна апаратура: комп'ютери, принтери та інші технічні навчальні засоби, що потребують обережного поводження при користуванні.
- 1.2. У кабінеті інформатики проводяться навчальні заняття, позакласні заходи з використанням інформаційних та комунікаційних технологій.
- 1.3. До роботи на ПК допускаються учні, які пройшли медичний огляд, інструктаж з безпеки життєдіяльності на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Перебуваючи в кабінеті інформатики зніміть верхній одяг, сядьте на робоче місце, нічого не чіпаючи без дозволу вчителя.
- 2.2. Огляньте робоче місце, упевніться, що на ньому відсутні сторонні предмети та видимі пошкодження апаратури і меблів.
- 2.3. Сядьте зручно, щоб дивитись на монітор не нахиляючись. Розмістіть на столі навчальні приладдя так, щоб вони не заважали працювати з комп'ютер
- 2.4. Забороняється перебувати в кабінеті інформатики без нагляду вчителя.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Під час роботи з комп'ютером забороняється:
 - чіпати роз'єми з'єднувальних кабелів, торкатися до проводів живлення, ремонтувати обладнання;
 - вмикати і вимикати апаратуру без дозволу вчителя;
 - працювати у вологому одязі та вологими руками;
 - класти предмети на обладнання комп'ютера;
 - займатися сторонніми справами та сторонніми розмовами з товаришами.
- 3.2. Тривалість безперервної роботи за монітором під час уроку не повинна перевищувати 15-25 хвилин, в залежності від віку учня.
- 3.3. При появі задимленості чи запаху горілої пластмаси, негайно припиніть роботу, вимкніть апаратуру і повідомте про це вчителя.
- 3.4. В разі враження електричним струмом працюючого, або виникнення пожежі, негайно вимкніть головний рубильник кабінету, який знеструмлює все обладнання, і застосуйте засоби пожежогасіння та першої допомоги потерпілим. Повідомте негайно про цей випадок дирекцію школи.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Закрийте всі програми, якими користувались на комп'ютері та вийдіть з програмної оболонки на "робочий стіл",

4.2. Приберіть робоче місце, заберіть всі особисті речі та спокійно вийдіть з кабінету.

4.3. Вчителю:

- вимкнути всі комп'ютери, принтер, сканер;

- вимкнути стабілізатор учительського комп'ютера;

- вимкнути клавішу автомата розподільчого щитка кабінету, що живить все обладнання, та вимкнути електроосвітлення;

- замкнути ґрати дверей, входні двері на замки та ввимкнути охоронно-попереджувальну сигналізацію.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 29 під час практичних занять з біології

1. Загальні вимоги безпеки

- 1.1. До практичних робіт допускаються учні, які пройшли медичний огляд, спеціальне навчання, інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи. Ці знання періодично перевіряють, закріплюють.
- 1.2. Проведення інструктажів та перевірка знань з питань техніки безпеки (охорони праці) здійснюється у межах навчальної програми і оформляється відповідно у журналі інструктажу.
- 1.3. Виконання даної інструкції є обов'язковим для всіх осіб, які проводять практичні роботи з біології.
- 1.4. Сумлінно дотримуйтесь правил особистої гігієни і санітарних норм на місці праці.
- 1.5. У кабінеті дозволяється проводити експерименти, тільки передбачені навчальними програмами.
- 1.6. Забороняється виконувати роботи, не пов'язані із завданням або вказівкою учителя.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Одягніть спецодяг, застібніть його на всі гудзики, волосся сховайте під головний убір.
- 2.2. Звільніть робоче місце від усіх непотрібних для проведення роботи предметів і матеріалів.
- 2.3. Перевірте наявність і надійність посуду, приладів, інструментів, матеріалів, необхідних для виконання завдання.
- 2.4. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу учителя.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Виконуйте лише ту роботу, яку доручив учитель.
- 3.2. Користуючись спиртівкою, не задувайте полум'я, а гасіть його, накриваючи спеціальним ковпачком; не виймайте із спиртівки після її запалювання паличок з гнотом; не запалюйте одну спиртівку від іншої - усе це загрожує пожежею.
- 3.3. При користуванні скальпелем, лезом для безпечної бритви, препарувальною голкою, ніколи не спрямовуйте різальні або колючі частини цих інструментів на себе, на інших, щоб уникнути поранень.
- 3.4. Нагріваючи рідини у пробірці, користуйтеся тільки спеціальним тримачем для неї, а не паперовою смужкою. Щоб уникнути опіків, не спрямовуйте отвір пробірки на себе або на інших.

- 3.5. Користуючись кислотами або лугами, наливайте їх тільки у скляний посуд. Кислоту вливайте у воду, а не навпаки.
- 3.6. При використанні порошкоподібних хімічних речовин набирайте їх тільки спеціальною ложечкою (не металевою), не доторкаючись до порошоків руками. Пам'ятайте, що багато з цих речовин - отруйні. Те саме стосується добрив, які використовують для підживлення рослин.
- 3.7. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять з використанням хімічних речовин, зливайте у скляні чашки або склянки, спеціально виставлені з цією метою (не зливайте їх у водопровідну раковину).
- 3.8. Обережно поведіться із скляним посудом. У випадку, якщо він все-таки розіб'ється, не збирайте осколки руками, а змітайте їх щіточкою у призначений для цього совок.
- 3.9. При виготовленні препаратів для розглядання їх під мікроскопом дуже обережно беріть накривне скельце великим і вказівним пальцями правої руки за краї, розмістіть його паралельно предметному склу, яке ви тримаєте у лівій руці, у безпосередній близькості до нього, а потім випустіть скельце з пальців, щоб воно вільно лягло на препарат.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Приберіть робоче місце.
- 4.2. Не мийте скляний посуд милом, він стає слизьким, і його легко впустити і розколоти.
- 4.3. Після закінчення роботи обов'язково ретельно вимийте руки з милом
- 4.4. Не виходьте із кабінету (класу) без дозволу вчителя.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. При виявленні несправностей у приладах, установках негайно припиніть роботу і повідомте учителя.
- 5.2. У випадку травми або опіку відразу ж зверніться до вчителя.

Під час роботи на шкільній навчально-дослідній ділянці

1. Загальні вимоги

- 1.1. До роботи на навчально-дослідній ділянці допускаються учні, які пройшли медичне обстеження, навчання та інструктаж про безпечні методи роботи.
- 1.2. Працювати, застосовуючи несправний інвентар, без відповідного одягу і взуття, а також у випадку відсутності учителя, вихователя (керівника) забороняється.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Приходьте на роботу на шкільну ділянку у робочому одязі і взутті.
- 2.2. Огляньте робочий інвентар, переконайтесь у його справності.
- 2.3. Переносьте загострені сільськогосподарські знаряддя (лопати, граблі, вила) у вертикальному положенні так, щоб їх робоча частина була спрямована вниз: це запобігає травмуванню ваших товаришів.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Працюючи лопатою, стежте за тим, щоб вона не поранила ноги. Не перевантажуйте лопату землею, навантажуйте її не більше, як на 1/3 штика. Під час роботи граблями, вилами не спрямовуйте їх робочу частину на тих, хто перебуває поблизу.
- 3.2. Копаючи ґрунт, працюйте по черзі то з правої, то з лівої ноги (по 5 хв.). Це запобігає викривленню хребта.
- 3.3. Переносячи вантажі, рівномірно навантажуйте обидві руки .
- 3.4. Переносячи землю або добрива на носилках, не перевантажуйте їх.
- 3.5. Під час прополювання працюйте обов'язково у рукавицях.
- 3.6. Щоб запобігти перевтомленню, робіть під час роботи 10-хвилинні перерви через кожні 30 хвилин, дотримуйтеся вказаного вчителем ритму роботи.
- 3.7. Не їжте немитих коренеплодів, овочів, ягід.
- 3.8. Не обприскуйте і не посипайте рослини отрутохімікатами. Якщо це необхідно, таку роботу виконують дорослі. Після обробки ділянок отрутохімікатами не заходьте туди протягом 5 діб.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

Після закінчення роботи на ділянці почистіть інвентар, здайте його, ретельно вимийте руки з милом, переодягніться.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

У випадку травми негайно зверніться до вчителя: він надасть допомогу і, якщо необхідно, направить у медпункт до лікаря.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 30 під час практичних занять з хімії

1. Загальні вимоги безпеки

- 1.1. До практичних робіт допускаються учні, які прийшли медичний огляд, спеціальне навчання, інструктажі з охорони праці, про безпечні методи роботи. Ці знання періодично перевіряють, закріплюють.
- 1.2. Проведення інструктажів та перевірка знань з питань техніки безпеки (охорони праці) здійснюється в межах навчальної програми і оформляється відповідно у журналі інструктажу.
- 1.3. Виконання даної інструкції є обов'язковим для всіх осіб, які проводять практичні роботи з хімії.
- 1.4. Сумлінно дотримуйтесь правил особистої гігієни і санітарних норм на місці праці.
- 1.5. Вхід стороннім особам до кабінету під час проведення практичних занять забороняється.
- 1.6. У кабінеті дозволяється проводити експерименти тільки передбачені навчальними програмами.
- 1.7. Виконувати роботи, не пов'язані із завданням або вказівкою учителя, забороняється.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Одягніть спецодяг, застібніть його на всі гудзики, волосся сховайте під головний убір.
- 2.2. Звільніть робоче місце від непотрібних для роботи предметів і матеріалів.
- 2.3. Чітко з'ясуйте порядок і правила безпечного проведення досліду.
- 2.4. Перевірте наявність і надійність посуду, приладів, матеріалів, необхідних для виконання завдання.
- 2.5. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу учителя.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Виконуйте лише ту роботу, яку доручив учитель, керівник.
- 3.2. Для виконання завдання користуйтеся посудом, приладами і реактивами, які вам дав учитель. Брати посуд, реактиви з інших столів не дозволяється.
- 3.3. Хімічні речовини для досліду беріть точно в кількостях, передбачених методикою проведення досліду, або за вказівкою вчителя.
- 3.4. Перед тим, як узяти реактив, необхідний для досліду, прочитайте етикетку на тарі (склянці, банці), щоб запобігти помилці.
- 3.5. Не беріть хімічних речовин безпосередньо (голими) руками. Використовуйте для цього фарфорові ложечки, совочки, шпателі.
- 3.6. Насипайте або наливайте реактиви над столом (сухі - над аркушем паперу, рідкі - над листом).

- 3.7. Не зсипайте просипаний і не зливайте розлитий реактив назад у тару, до основної кількості реактиву.
- 3.8. Не пробуйте хімічні речовини на смак, адже будь-яка з них тією чи іншою мірою отруйна.
- 3.9. Усі роботи, пов'язані з виділенням газів і пари, проводьте при справно діючій вентиляції.
- 3.10. Наливаючи рідини, тримайте посудину (колбу, пробірку) отвором від себе і не спрямовуйте її на сусідів.
- 3.11. Нагріваючи рідини, не залишайте їх без нагляду навіть на короткий час.
- 3.12. Розбавляючи концентровані кислоти водою, обережно доливайте до води кислоту, а не навпаки.
- 3.13. Під час усіх операцій з концентрованими кислотами й лугами обов'язково користуйтеся гумовими рукавицями й окулярами.
- 3.14. Нагрівайте легкозаймисті і горючі органічні розчини тільки на водяній або повітряній бані.
- 3.15. Перед початком роботи з легкозаймистими і горючими розчинами вимкніть усі пальники.
- 3.16. Під час роботи з розчинами, що пов'язана з нагріванням, не залишайте робоче місце без нагляду.
- 3.17. Правильно користуйтеся газовим пальником. Щоб запалити пальник, піднесіть запалений сірник до верхнього отвору пальника і відкрийте газовий кран. Стежте за тим, щоб горіння було нормальним. Не залишайте ввімкнені газові пальники без нагляду.
- 3.18. Правильно нагрівайте у пробірці розчини кислот, лугів та інших хімічних речовин (крім вогнебезпечних) над полум'ям спиртового або газового пальника. Нагрівання виконуйте дуже обережно. Нагрівайте поступово пробірку над полум'ям пальника, далі нагрівайте над верхньою частиною полум'я, не доторкаючись дном пробірки до гнота спиртівки або кінця газового пальника, щоб пробірка не тріснула.
- 3.19. Під час роботи в кабінеті не пийте води і не вживайте їжу.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Приведіть у порядок робоче місце.
- 4.2. Не виливайте в раковини залишки кислот, лугів та інших реактивів, а також розчинів, утворених в результаті досліду. Зливайте їх у склянки, призначені для цієї мети.
- 4.3. Після закінчення роботи ретельно вимийте руки з милом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. При виявленні несправностей у приладах, установках, посуді для дослідів негайно припиніть роботу і повідомте вчителя.
- 5.2. При опіках хімічними речовинами попечене місце слід заливати сильним струменем води протягом 10-15 хв., а потім накласти на нього пов'язку, змочену розчином соди (при опіках кислотами) чи розчином оцтової кислоти (при опіках лугами).

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 31 ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ФІЗИКИ

I. Загальні положення

- 1.1. Інструкція поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час проведення занять з фізики (демонстраційних дослідів, лабораторних і практичних робіт).
- 1.2. Інструкція розроблена на основі державного нормативного акту про охорону праці ДНАОП 9.2.30-1.06-98 «Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу у кабінетах (лабораторіях) фізики загальноосвітніх навчальних закладів», затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 16.11.98 № 222.
- 1.3. Дана інструкція розробляється завідувачем кабінету фізики та затверджується керівником навчального закладу. Вимоги зазначеної інструкції є обов'язковими для виконання.
- 1.4. Відповідно до Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу у кабінетах (лабораторіях) фізики загальноосвітніх навчальних закладів учні проходять інструктаж з безпеки праці та навчання, надання першої (долікарської) допомоги при характерних пошкодженнях, який проводить учитель фізики перед початком занять у кабінеті фізики і реєструється в журналі.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Чітко з'ясуйте порядок і правила безпечного проведення дослідів.
- 2.2. Звільніть робоче місце від усіх не потрібних для роботи предметів і матеріалів.
- 2.3. Перевірте наявність і надійність з'єднувальних провідників, приладів та інших предметів, необхідних для виконання завдання.

III. Вимоги безпеки під час виконання роботи

- 3.1. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу вчителя. Виконуйте тільки ту роботу, що передбачена завданням або доручена вчителем.
- 3.2. Розміщуйте прилади, матеріали, обладнання на своєму робочому місці так, щоб запобігти їх падінню або перекиданню.
- 3.3. Для ввімкнення телевізора (комп'ютера), магнітофона використовуйте стабілізатор напруги.
- 3.4. Під час проведення дослідів не допускайте граничних навантажень вимірювальних приладів.
- 3.5. Стежте за справністю всіх кріплень у приладах і пристроях. Не доторкайтесь до обертових частин машин і не нахиляйтесь над ними.
- 3.6. Для складання експериментальних установок користуйтеся провідниками (з кінцевиками і запобіжними чохлами) з міцною ізоляцією без видимих

пошкоджень.

3.7. Складаючи електричне коло, уникайте перетину провідників; забороняється користуватися провідниками із спрацьованою ізоляцією і вимикачами відкритого типу.

3.8. Джерело струму в електричне коло вмикайте в останню чергу. Складене коло вмикайте тільки після перевірки і з дозволу вчителя. Наявність напруги в колі можна перевіряти тільки приладами або показчиками напруги.

3.9. Не доторкайтесь до елементів кола, що не мають ізоляції й перебувають під напругою. Не виконуйте повторно з'єднань у колах і не замінійте запобіжники до вимикання джерела електроживлення.

3.10. Стежте за тим, щоб під час роботи випадково не доторкнутися до обертових частин електричних машин. Не виконуйте повторно з'єднань в електроколах машин до повної зупинки якоря або ротора машини.

3.11. Не доторкуйтесь до корпусів стаціонарного обладнання, до затискачів відімкнутих конденсаторів.

3.12. Користуйтеся інструментом з ізолюючими ручками.

3.13. Після закінчення роботи вимкніть джерело електроживлення, а потім розберіть електричне коло.

3.14. Не залишайте робочого місця без дозволу вчителя.

3.15. Виявивши несправність в електричних пристроях, що перебувають під напругою негайно вимкніть джерело електроживлення і повідомте про це вчителя.

3.16. Для приєднання споживачів до мережі користуйтеся штепсельними з'єднаннями.

3.17. Під час ремонту і роботи електроприладів користуйтеся розетками, гніздами, затискачами з не виступаючими контактними поверхнями.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибирання робочих місць після закінчення практичних занять виконуйте з дозволу вчителя .

V. Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях

5.1. У разі травмування (поранення, опіків тощо), або при недомаганнях повідомте вчителя.

5.2. У разі виникнення пожежі необхідно:

- вивести учнів з приміщення;
- повідомити пожежну охорону;
- вимкнути електромережу, зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався до сусіднього приміщення;
- приступити до ліквідації осередка вогню підручними засобами або вогнегасником.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ № 32
з безпеки життєдіяльності на уроках трудового навчання
у початкових класах

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

- 1.1. До занять з трудового навчання в кабінетах початкових класів допускаються учні з 1 класу, що пройшли медичний огляд і інструктаж з БЖД.
- 1.2. Під час проведення занять з трудового навчання учні повинні дотримуватись правил поведінки, розкладу навчальних занять, встановленого режиму праці і відпочинку.
- 1.3. Небезпека виникнення травм:
 - враження електричним струмом при несправному електроустаткуванні кабінету
 - під час роботи з гострими і ріжучими інструментами;
 - під час роботи з клеєм
 - в разі порушення даної інструкції .
- 1.4. У кабінеті має бути аптечка, укомплектована необхідними медикаментами і засобами для надання першої допомоги.

II. ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 2.1. Підготувати необхідні матеріали та інструменти.
- 2.2. Уважно вислухати інструктаж з БЖД .
- 2.3. Заходити до кабінету спокійно, не кваплячись.
- 2.4. При слабкому зорі надіти окуляри.
- 2.5. Одягнути спецодяг - нарукавники, фартух, хустинку або берет.

III. ПІД ЧАС РОБОТИ

- 3.1. Виконувати всі дії лише з вказівками вчителя.
- 3.2. Дбати про особисту безпеку і безпеку оточуючих під час виконання будь-яких дій на території школи.
- 3.3. Підчас роботи з голкою
 - Одягни наперсток.
 - Зберігай голку завжди в коробочці для голок.
 - Не залишай голку на робочому місці без нитки.
 - Передавай голку в коробочці і з ниткою.
 - Не бери голку до рота, не грайся з нею.
 - Не встромляй голку в одяг.
 - До і після роботи перевір кількість голок.
 - Не відволікайся під час роботи з голкою.
- 3.4. Підчас роботи з ножицями

- Працюй з добре відрегульованими і заточеними ножицями.
 - Ножиці повинні мати тупі, округлі кінці.
 - Не залишай ножиці розкритими.
 - Передавай ножиці гострими кінцями до низу.
 - Не грайся з ножицями, не піднось їх до обличчя.
 - Використовуй ножиці лише за призначенням.
 - Під час різання паперу, тканині не направляти ножиці на себе або на товариша.
- 3.5. Не робити різких рухів під час роботи.
 - 3.6. Обережно користуйся клеєм.
 - 3.7. Дотримуйся порядку на робочому місці.
 - 3.8. Не залишай робочого місця без дозволу вчителя.

IV. ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ.

- 4.1. Після закінчення роботи приберіть своє робоче місце.
- 4.2. Вкладіть ножиці у футляр, швацькі голки в коробочку.
- 4.3. Перевірте безпечність робочого місця, чи прибрані всі голки .
- 4.4. Помийте руки з милом.
- 4.5. Про всі недоліки, виявлені під час роботи, повідомите вчителя.

V. ДІЇ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

- 5.1. При поганому самопочутті припинити заняття і повідомити про це вчителя .
- 5.2. При виникненні пожежі в кабінеті, негайно припинити заняття, за командою вчителя організовано, без паніки покинути приміщення.
- 5.3. В разі отримання травми негайно повідомити про це вчителя.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 33
при роботі на токарному верстаті з металом**

Небезпечності в роботі

Нещасні випадки під час роботи на токарних верстатах виникають внаслідок:

1. Неміцного кріплення деталі та інструмента.
2. Несправності і притуплення ріжучого інструмента.
3. Несправності електрообладнання і, зокрема, заземлення.

До початку роботи

1. Правильно одягнути спецодяг:
 - а) застебнути обшлага рукавів на гудзики;
 - б) волосся сховати під головний убір;
2. Перевірити наявність і надійність кріплення захисних огорож.
3. Розмістити інструменти і заготовки у відповідному порядку на приставній тумбочці або на особливому пристрої.
4. Міцно закріпити різець і деталь, що обробляється.
5. Вийняти ключ з патрона і покласти на встановлене місце.
6. Перевірити роботу верстата на холостому ходу і справність пускової коробки вмикання і вимикання кнопок і важелів керування.

Під час роботи

1. Плавню підводити різець до деталі, що обробляється, не допускати збільшення перерізу стружки.
2. Для запобігання травм забороняється:
 - нахилити голову до патрона або різального інструмента;
 - передавати і брати Інструменти через частини верстата, які обертаються;
 - спиратися на верстат, класти на нього заготовки або інструменти;
 - вимірювати деталь, що обробляється, змазувати, чистити і прибирати стружку з верстата до повної зупинки;
 - охолоджувати ріжучий інструмент або деталь, що обробляється з допомогою ганчірки;
 - зупиняти верстат гальмуванням рукою патрона.

Після закінчення роботи

Вимкни верстат, зніми деталь, прибери стружку за допомогою щітки.

Приведи себе і своє робоче місце в порядок.

Здай верстат учителю.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 34
при роботі під час ручної обробки деревини**

До початку роботи.

1. Правильно одягни спецодяг.
2. Перевір наявність інвентаря, справність верстата.
3. Прибери з верстата все зайве.

Під час роботи.

1. Надійно закріпи оброблюваний матеріал в затискачах верстата.
2. Користуйся добре нагостреним і налагодженим інструментом.
3. Кінці полотен лучкових пилок повинні бути міцно закріплені в шаховках. Полотна розведені.
4. Стругальні інструменти повинні мати різок або вивіску в калювках, гелтелях.
5. Технологічні операції виконуй на верстаті в установлених місцях.
6. Не захаращуй верстата відходами, стружками.
7. Приготування і розігрівання клею проводь в ізольованому приміщенні з вентиляцією.
8. Не користуйся в майстерні відкритим вогнем і електророзігрівачами.
9. Для запобігання травмуванню необхідно:
 - стежити за натягом полотна лучкової пилки;
 - використовувати напрямляч для опори полотна інструмента при запилюванні;
 - чистити струги дерев'яними клинами;
 - у випадку псування інструмента під час роботи негайно замінити його.

Після закінчення роботи.

1. Залишки матеріалів, незакінчені вироби здай черговому або вчителіві.
2. Прибери своє робоче місце за допомогою щітки.
3. Приведи себе в порядок.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з безпеки життєдіяльності №35
при роботі на свердлильному верстаті**

Небезпечності в роботі

1. Поранення очей відлітаючою стружкою при свердлінні металу.
2. Поранення рук при поганому закріпленні деталей.

До початку роботи

1. Правильно одягнути спецодяг,
2. Перевірити надійність кріплення захисного кожуха пасової передачі.
3. Перевірити надійність з'єднання захисного заземлення з корпусом верстата.
4. Надійно закріпити свердло в патроні.
5. Перевірити роботу верстата на холостому ході і справність пускової коробки вмиканням і вимиканням кнопки.
6. Міцно закріпити деталь на столі верстата в лещатах.
7. Надіти захисні окуляри.

Під час роботи

1. Не можна користуватись несправними свердлами.
2. При повній швидкості шпинделя свердло подати до деталі плавно.
3. Дерев'яні заготовки перед свердлінням наколюються шилом.
4. Необхідна особлива увага і обережність у кінці свердління.

Для запобігання травм забороняється:

- нахилити голову близько до свердла;
- виконувати роботу в рукавицях;
- класти зайві предмети на станину верстата;
- охолоджувати свердло за допомогою мокрих ганчірок;
- гальмувати патрон руками;
- відходити від верстата, не вимкнувши його.

Після закінчення роботи

1. Прибрати з верстата стружку.
2. Відокремити свердло від патрона.
3. Здати верстат учителю.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 36
при роботі на токарному верстаті по дереву**

Небезпечності в роботі

Поранення очей відлітаючою стружкою. Поранення рук при неправильному користуванні різцем. Поранення скалками погано склеєної деревини.

До початку роботи

1. Правильно одягни спецодяг.
2. Перевір надійність кріплень верстата.
3. Перевір надійність заземлення.
4. Прибери все зайве з верстата.
5. Перевір заготовку і надійно закріпи її на верстаті.
6. Встанови підручник з зазором на відстані 2-3мм від деталі, що обробляється, закріпи його на висоті центральної лінії заготовки.
7. Перевір справність різального інструмента.
8. Перевір на холостому ходу роботу верстата.
9. Перед початком роботи надінь захисні окуляри.

Під час роботи

1. Подавай різальний інструмент на матеріал тільки після повного числа оборотів вала.
2. Своєчасно посувай підручник до деталі, не збільшуючи зазору.
3. Для запобігання травм забороняється:
 - близько нахилити голову до верстата;
 - приймати і передавати предмети через працюючий верстат;
 - заміряти деталь при працюючому верстаті;
 - зупиняти верстат рукою чи деталлю;
 - відходити від верстата не вимкнувши його.

Після закінчення роботи

1. Покласти на свої місця інструменти.
2. Прибрати верстат за допомогою щітки.
3. Здати верстат вчителю.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Учитель

Затверджено
наказом по школі
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з безпеки життєдіяльності учнів № 37
під час перебування у громадських місцях, проведення
масових заходів на базі інших навчальних
закладів та установ

1. Загальні положення.

- 1.1. Інструкція з безпеки життєдіяльності учнів під час перебування у громадських місцях, проведенні масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ.
- 1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563.
- 1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час перебування у громадських місцях, проведенні масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ.

- 2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час перебування у громадських місцях, проведенні масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ.
 - 2.1.1. Перед проведенням масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ визначити дату, час, місце проведення, схему маршруту добирання до зазначеної установи або закладу.
 - 2.1.2. Повторити правила дорожнього руху та правила поведінки в громадському транспорті, громадських місцях.
 - 2.1.3. Повторити правила безпеки життєдіяльності та план евакуації у разі надзвичайної ситуації під час проведення масових заходів з учнями на базі інших установ та закладів.
- 2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час перебування у громадських місцях, проведенні масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ.
 - 2.2.1. Слід прибути за 15 хв до початку заходу і повідомити вихователя чи наставника класу про свою присутність. Якщо з якоїсь причини ви не можете бути на заході, потрібно завчасно попередити телефонним зв'язком причину своєї відсутності.
 - 2.2.2. Під час проведення масових заходів в інших установах слід ознайомитися з запасними виходами, через які можна здійснити евакуацію у разі аварійної ситуації, а також із загальним планом евакуації з установи.
 - 2.2.3. Під час проведення масових заходів в інших установах та закладах потрібно перебувати в зазначеному вихователем або наставником класу місці, пересуватися приміщенням, територією без дозволу вихователя, наставника класу заборонено.
 - 2.2.4. Під час проведення масових заходів слід поводитися чинно, пристойно, не кричати. Уважно слухати промовців. Якщо проводяться розважальні конкурси або вікторина з залом, не варто зіскакувати з місця, слід чекати, поки вас запросять. Не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій.
 - 2.2.5. Після завершення масового заходу залишити своє місце і вийти з приміщення тільки за вказівкою вихователя або наставника класу.

2.2.6. Заборонено вибігати, штовхатися під час виходу з приміщення, у якому відбувався захід, створювати травмонебезпечні ситуації.

2.2.7. Категорично заборонено словами, діями чи агресивною поведінкою під час заходу провокувати інших учасників, це може призвести до бійки, правопорушень.

2.2.8. Чітко виконувати вказівки та розпорядження вихователя, наставника класу. Без його дозволу не можна заходити або виходити з приміщення, території, на якій відбувається захід.

2.2.9. Не вступати в контакт із незнайомими людьми, у жодному разі не передавати їм свої речі (особливо цінні – телефон, прикраси тощо), навіть якщо вони назвалися представниками міліції, для запобігання скоєння насильства над дітьми або злочину.

2.2.10. Не заходити по одному на територію, на якій відбувається захід, або в приміщенні установи до вузьких, затемнених проходів, кутків чи туалетних кімнат, гардеробу тощо для уникнення вчинення протиправних дій, насильства над дітьми.

2.2.11. Бути постійно в полі зору вихователя, наставника класу, уникати натовпу, обходити його. Якщо ви потрапили в натовп, у жодному разі не йдіть проти нього. Пам'ятайте, що найбільша давка буває біля дверей, перед сценою, біля арени тощо. Не наближатися до вітрин, стін, скляних дверей, до яких вас можуть притиснути. Якщо натовп вас захопив – не чинити йому опору. Глибоко вдихнути, зігнути руки в ліктях і підняти їх, щоб захистити грудну клітину. Не тримати руки в кишенях, не чіплятися ні за що руками – так можна зламати руку. Якщо є можливість, застібнути одяг. Високі підбори, розв'язаний шнурок можуть вартувати життя. Слід викинути сумку, парасольку тощо. Якщо у вас щось упало, у жодному разі не намагатися підняти – життя дорожче. Головне завдання в натовпі – не впасти. Якщо вас збили з ніг, спробуйте згорнутися клубком і захистити голову руками, прикриваючи потилицю. При будь-якій можливості треба спробувати встати.

При русі в суцільному натовпі не напірати на тих, хто йде попереду – бажання прискорити рух зазвичай завершується пробкою. Якщо на заході ви побачили багато п'яних або збуджених глядачів – вийдіть до завершення видовища або коли вже всі розійдуться, щоб уникнути правопорушень, небезпечних травм.

2.2.12. Під час заходу слід дотримуватися правил пожежної безпеки: не можна брати участь у масовому заході дітям, одягненим в одяг із легкозаймистих матеріалів, не просочених вогнезахисною сумішшю; категорично заборонено брати з собою на захід вогнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, легкозаймісті речовини, вогнезаймісту рідину тощо), під час заходу не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, які живляться електрострумом. Уразі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки, слід негайно повідомити вихователя, наставника класу, чергових заходу.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час перебування у громадських місцях, проведенні масових заходів на базі інших навчальних закладів та установ.

3.1. Повідомити вихователя або наставника класу, якщо ви залишаєте захід.

3.2. Якщо захід завершується пізно, або на світанку (випускний вечір, новорічна дискотека), обов'язково наявність батьків, які вас зустрінуть.

3.3. Після добирання додому слід обов'язково зателефонувати вихователю або

наставнику класу й повідомити, що з вами все гаразд.

**4. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів в аварійних ситуаціях,
у громадських місцях, проведенні масових заходів
на базі інших навчальних закладів та установ.**

4.1. У разі виникнення аварійної ситуації слід негайно повідомити вихователя або наставника класу.

4.2. Чітко виконувати вказівки вихователя або наставника класу, не панікувати, не метушитися; нікуди не йти від керівника, бути поблизу.

4.3. Якщо непередбачувана ситуація виходить з-під контролю до, слід терміново зв'язатися зі службами екстреної допомоги або рідними за мобільним зв'язком.

Пам'ятайте номери телефонів:

101 – пожежна охорона;

102 – міліція;

103 – швидка медична допомога;

104 – газова служба.

Телефонуючи спеціалістам, потрібно повідомити адресу закладу, у якому відбувається захід, коротко описати ситуацію, назвати своє прізвище й номер телефону.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено
наказом по школі
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з безпеки життєдіяльності учнів № 38
під час групових поїздок, пішохідних екскурсій,
пішохідного та дорожньо-транспортного руху учнів

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція з безпеки життєдіяльності учнів під час групових поїздок, пішохідних екскурсій, пішохідного та дорожньо-транспортного руху учнів поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час групових перевезень, навчальних екскурсій, пішохідного групового руху учнів.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306.

1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях.

2. Вимоги з безпеки життєдіяльності учнів під час групових поїздок,
пішохідних екскурсій, пішохідного та дорожньо-транспортного руху.

2.1. Вимоги з безпеки життєдіяльності учнів під час групових поїздок, пішохідних екскурсій, пішохідного та дорожньо-транспортного руху учнів.

2.1.1. Чітко визначити маршрут руху.

2.1.2. Повторити правила дорожнього руху та алгоритм руху в колоні.

2.1.3. Перевірити наявність червоних прапорців для перекриття руху автомобільного транспорту на дорозі.

2.1.4. Починати рух у колоні тільки за вказівкою вихователя або наставника класу.

2.1.5. Виконувати рух тільки в тому напрямі, який зазначив вихователь або наставник класу.

2.2. Вимоги безпеки дорожнього руху учнів під час групових перевезень, навчальних екскурсій, пішохідного групового руху учнів.

2.2.1. Розрахуватися по парах та вишикуватися в колону.

2.2.2. Рухатися тільки за вказівкою вихователя або наставника класу.

2.2.3. Пересування по місту має відбуватися тільки по пішохідних тротуарах, пішохідних доріжках.

2.2.4. Під час перетину проїжджої частини дороги, слід дочекатися, поки вихователь або наставник класу зупинить прапорцем рух автомобільного транспорту. Рух через дорогу можна здійснювати тільки на пішохідних переходах, зокрема підземних і наземних, за вказівкою дорослих за червоним прапорцем. Переходити дорогу перед прапорцем категорично заборонено.

2.2.5. Рух у колоні потрібно здійснювати середнім темпом, не поспішати, не відставати. Не можна виходити за зону видимості вихователя або наставника класу.

2.2.6. Уразі потреби користування міським транспортом під час пішохідного руху навчальної екскурсії (за дозволом управління освіти міської ради), поводитися в транспорті слід спокійно. Виходити та заходити в транспорт – за вказівкою дорослих. При перебуванні в транспорті сидіти або стояти в призначених для

цього місцях, тримаючись за поручень.

2.2.7. Під час руху по тротуарах і пішохідних доріжках колона має рухатися, притримуючись правого боку.

2.2.8. Організована група дітей може пересуватися тільки по тротуарах і пішохідних доріжках, а коли їх немає – по узбіччю дороги у напрямку руху транспортних засобів колодною, але тільки в світлу пору доби і лише, в супроводі дорослих із сигнальними прапорцями.

2.2.9. Якщо в зоні видимості не видно переходу або перехрестя, а дорога має не більш, ніж три смуги руху для обох його напрямків, можна переходити її під прямим кутом до краю проїжджої частини в місцях, де дорогу добре видно в обидва боки і лише після того, як визначено відсутність небезпеки.

2.2.10. У місцях із регульованим рухом пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

2.2.11. Чекаючи на транспортний засіб група учнів повинна на посадкових майданчиках (зупинках), тротуарах, а якщо вони відсутні – на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

2.2.12. На трамвайних зупинках, необладнаних посадковими майданчиками, пішоходам можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки транспортного засобу. Вихователі., наставник класу перекриває дорожній автомобільний рух червоним прапорцем;

2.2.13. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору і спеціальним звуковим сигналом, усі повинні утримуватися від переходу проїжджої частини або негайно покинути її.

2.2.14. Категорично заборонено виходити на проїжджу частину без вказівки вихователя, наставника класу; раптово виходити, вибігати на поїжджу частину, зокрема й на пішохідний перехід; переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом, якщо є роздільна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях із огороженням; затримуватися та зупинятися на проїжджій частині, якщо це не пов'язано з забезпеченням безпеки дорожнього руху.

2.2.15. Перебуваючи в автомобільному транспорті, категорично заборонено під час руху відвертати увагу водія від керування транспортним засобом та заважати йому в цьому; відчиняти двері транспортного засобу, не переконавшись, що він зупинився біля тротуару, посадкового майданчика, краю проїжджої частини, на узбіччі; перешкоджати зачиненню дверей та використовувати для їзди підніжки, виступи транспортних засобів; пересуватися по салону автотранспорту під час його руху, висовуватись у вікна чи люки, викидати сміття у вікна, люки.

3. Вимоги безпеки після завершення групових перевезень, навчальних екскурсій, пішохідного групового руху учнів.

3.1. Вишикуватися для остаточної перевірки наявності учнів при по до зазначеного місця.

3.2. Заборонено без дозволу вихо або наставника класу залиша групу, добираючись додому.

3.3. Рух додому здійснювати за об маршрутом, дотримую правил дорожнього руху.

4. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів в

аварійних ситуаціях, скоєння ДТП.

4.1. У разі виникнення аварійної ситуації слід негайно повідомити вихователя або наставника класу.

4.2. У разі скоєння ДТП на дорозі, свідком або учасником якої ви стали, потрібно:

- негайно повідомити вихователя або наставника класу;
- за телефонним або мобільним зв'язком повідомити в службу екстреної допомоги, якщо цього не може зробити вихователь або наставник класу (102 – міліція, 103 – швидка медична допомога);
- якщо ДТП трапилося на дорозі, слід переміститися в безпечне місце і чекати на вказівку вихователя або наставника класу;
- якщо ДТП трапилося під час пе у транспорті, потрібно за на місці, не панікувати, не метушитися, а чітко виконувати вказівки дорослих.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ

З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ № 39

ПІД ЧАС ОСІННІХ КАНІКУЛ

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція з безпеки учнів під час осінніх канікул поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування учнів на осінніх канікулах.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306, «Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Головного управління державної пожежної охорони від 30.09.1998р. № 348/70.

1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час осінніх канікул.

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед початком осінніх канікул.

2.1.1. Перед початком осінніх канікул слід чітко визначити терміни початку та закінчення канікул.

2.1.2. У разі продовження канікул телефонувати в останній день визначених термінів до приймальної навчального закладу вихователю або наставнику класу для визначення нового терміну канікул.

2.1.3. Ознайомитися з планом проведення канікул у класі, навчальному закладі, брати активну участь у запланованих заходах.

2.1.4. У разі неможливості за поважних причин або сімейних обставин узяти участь у запланованих заходах під час канікул або вчасно приступити до навчальних занять після канікул, слід завчасно попередити вихователя або наставника класу, надавши заяву чи медичну довідку, що підтверджує обґрунтованість причини.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час осінніх канікул.

2.2.1. Під час канікул, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, чітко виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини, йти назустріч руху транспортних засобів;
- переходити проїжджу частину тільки по пішохідних переходах, у тому числі підземних і наземних, а в разі їх відсутності — на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч;
- у місцях із регульованим рухом керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;
- виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;
- чекати на транспортний засіб тільки на посадкових майданчиках (зупинках),

тротуарах, узбіччях, не створюючи перешкод для дорожнього руху;

- на трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая;
- у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору, чи спеціальним звуковим сигналом, треба утриматися від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;
- категорично заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або встановленими місцями;
- рухатися по дорозі велосипедом можна тільки дітям, які досягають 16 років; мопеди й велосипеди повинні бути обладнані звуковим сигналом та світлоповертачами: спереду — білого кольору, по боках — оранжевого, позаду — червоного; на голові у водія має бути захисний шолом; чітко дотримуватися правил дорожнього руху;
- водіям мопедів і велосипедів заборонено: керувати транспортом із несправним гальмом і звуковим сигналом, у темну пору доби; рухатися по автомагістралях, коли поряд є велосипедна доріжка; рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках; їздити не тримаючись за кермо та знімати ноги з педалей; перевозити пасажирів; буксирувати інші транспортні засоби;
- для катання на інших засобах (скейтборд, самокат, ролики тощо) обирати місце на дитячих майданчиках та ін., на проїжджу частину виїжджати заборонено;
- учні повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху України, знання про які отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, інших навчальних спеціалізованих установах, предметних уроках;
- перебувати поблизу залізничних колій дітям без супроводу дорослих заборонено;
- учні, користуючись транспортним засобом, повинні сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування.

2.2.2. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті, учні повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки.

- заборонено брати з собою вогнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймисті речовини, вогнезаймисту рідину тощо);
- користуватися газовою плитою вдома тільки із спеціалізованим електричним приладом для вмикання під наглядом дорослих;
- заборонено використовувати віконниці на вікна для затемнення приміщень і застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймисті горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо); застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо), використовувати хлопушки, застосовувати дугові прожектори, влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, що можуть спричинити загоряння; встановлювати стільці, крісла тощо, конструкції, виконані з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захищувати предметами проходи та аварійні виходи;
- у жодному разі не брати на вулиці чи в іншому місці ніякі незнайомі чи чужі

предмети, зокрема, побутову техніку, не вмикати їх у розетку вдома чи в інших установах — це може призвести до вибуху та надзвичайної ситуації;

- не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, які живляться струмом. Користуватися електроприладами тільки сухими руками і в присутності батьків. У разі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки, негайно повідомити дорослих;
- не збиратися біля проходів у громадських установах, входах та виходах, у приміщеннях вестибюлю;
- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, дотримуватися правил пожежної безпеки;
- у разі пожежної небезпеки — наявності вогню, іскріння, диму — негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, свій номер телефону;
- при появі запаху газу в квартирі, приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися стаціонарним чи мобільним телефоном, відчинити вікна, двері, перевірити приміщення, вимкнути газову плиту й вийти з приміщення; покликати на допомогу дорослих, негайно повідомити в газову службу за номером 104 чи 101 пожежну охорону; назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію й залишивши свій номер телефону.

2.2.3. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо учні повинні чітко виконувати правила з попередження нещасних випадків, травмування, отруєння та ін.:

- під час канікул заборонено перебувати біля водоймищ без супроводу дорослих для запобігання утоплення дітей;
- категорично заборонено наближатися й перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів і попередження травм та загибелі дітей;
- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;
- уникати вживання в їжу грибів;
- заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;
- пересуватися обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати. На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи у відкритий каналізаційний люк;
- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих проводів, або проводів, які стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння — такі проводи ще можуть бути підживлені електрострумом;
- не підходити до щитових, не залазити на стовпи з високовольтними проводами — можна отримати удар електрострумом від високовольтних живлень за 5 м;
- бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки чи атракціони, турніки, прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого

травмування;

- не виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння дітей із висоти;
- не підходити до відчинених вікон, мити вікна тільки в присутності дорослих, не нахилятися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння дітей із висоти;
- не спускатися в підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища — там може бути отруйний газ;
- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;
- застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, навчальних уроках.

2.2.4. Під час канікул учні повинні виконувати правила безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, у громадських місцях, друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі приміщень із чужими людьми, правила попередження правопорушень та насильства над дітьми:

- не розмовляти й не вступати в контакт із незнайомцями, у жодному разі не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками міліції. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей;
- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Краще відповісти, що не знаєте, і швидко йти геть;
- перебувати без супроводу дорослих на вулиці дітям до 10-ти років можна до 20 год, до 14-ти років — до 21 год, до 18-ти років — до 22 год.

У темну пору року — із настанням темряви;

- діти мають право не відчиняти дверей дому навіть представникам правоохоронних органів. Якщо незнайомиць запитує, чи скоро прийдуть батьки, слід повідомити, що скоро—вони у сусідів, тим часом зателефонувати батькам, а двері незнайомцям не відчиняти;
- триматися подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми; у стосунках із оточуючими слід керуватися толерантними стосунками;
- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми; слід одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь дії проти вас. Бути уважними, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між домами й тунелями.

Якщо за вами хтось іде, зупинитися й відійти у сторону, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;

- під час перебування на дискотеці, потрібно завчасно попереджати батьків, щоб зустріли вас після закінчення заходу; слід керуватися загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку рухами й словами. У разі небезпечної ситуації звертатися до служби охорони закладу, викликати міліцію за номером 102, зателефонувати батькам;
- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень. Неповнолітніми кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочини, вчинені після настання 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути строком не більш як на 10 років; найсуворішим примусовим виховним заходом є направлення до

спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;

- батьки неповнолітніх, які не займаються вихованням своїх дітей, підлягають адміністративному штрафу в розмірах, передбачених відповідною статтею Карного кодексу України;
- всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» — 800-500-21-80, національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні).

2.2.5. Під час канікул учні повинні виконувати правила з запобігання захворювань на грип, інфекційні та кишкові захворювання, педикульоз тощо:

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей, викликати лікаря;
- хворому виділити окреме ліжко, посуд, білизну;
- приміщення постійно провітрювати;
- у разі контакту із хворим одягати марлеву маску;
- хворому слід дотримуватися постільного режиму;
- вживати заходів профілактики: їсти мед, малину, цибулю, часник; чітко виконувати рекомендації лікаря;
- перед їжею мити руки з милом;
- не їсти брудних овочів та фруктів, ретельно їх мити;
- для запобігання захворювань на педикульоз регулярно мити голову;

довге волосся у дівчат має бути зібране, не користуватися засобами особистої гігієни (гребінцем) інших осіб, а також не передавати свої засоби гігієни іншим. Не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати іншим свій одяг;

- не вживати самостійно медичних медикаментів чи препаратів, не рекомендованих лікарем;
- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих поряд немає, слід викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер свого телефону, домашню адресу, прізвище, ім'я, а також зателефонувати батькам.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації.

3.1. Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.

3.2. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

3.3. Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:

- 101 — пожежна охорона;
- 102 — міліція;
- 103 — швидка медична допомога,
- 104 — газова служба,

коротко описати ситуацію, назвати адресу, де відбулася надзвичайна ситуація, а також своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

3.4. За можливості слід залишити територію аварійної небезпеки.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ № 40
ПІД ЧАС ВЕСНЯНИХ КАНІКУЛ

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція з безпеки учнів під час весняних канікул поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування учнів на весняних канікулах.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306, «Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Головного управління державної пожежної охорони від 30.09.1998 № 348/70.

1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час весняних канікул.

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед початком весняних канікул.

2.1.1. Перед початком весняних канікул слід чітко визначити терміни початку та завершення канікул.

2.1.2. У разі продовження канікул потрібно телефонувати в останній день визначених термінів до приймальної закладу або вихователю, наставнику класу для визначення нового терміну канікул.

2.1.3. Ознайомитись із планом проведення канікул у класі, навчальному закладі, брати активну участь у запланованих заходах.

2.1.4. У разі неможливості через поважні причини або сімейні обставини взяти участь у запланованих заходах або вчасно приступити до навчальних занять після канікул, слід завчасно попередити вихователя або наставника класу, надавши заяву чи медичну довідку, що підтверджує обґрунтованість причини.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час весняних канікул.

2.2.1. Під час канікул, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, слід чітко виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини, йти назустріч руху транспортних засобів;
- переходити проїжджу частину тільки по пішохідних переходах, зокрема, підземних і наземних, а у разі їх відсутності — на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч;
- у місцях із регульованими рухами, слід керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;
- виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів, упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;
- чекати на транспортний засіб тільки на посадкових майданчиках (зупинках), тротуарах, узбіччях, не створюючи перешкод для дорожнього руху;

- на трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая;
- у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору, чи спеціальним звуковим сигналом, треба утриматися від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;
- категорично заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або встановленими місцями;
- по проїжджій дорозі на велосипеді рухатися можна тільки дітям, які досягли 16-ти років; мопеди й велосипеди мають бути обладнані звуковим сигналом та світлоповертачами: попереду — білого кольору, по боках — оранжевого, позаду — червоного; на голові у водія має бути захисний шолом; слід чітко дотримуватися правил дорожнього руху;
- водіям мопедів і велосипедів заборонено керувати транспортом із несправним гальмом і звуковим сигналом, у темну пору доби; рухатися по автомагістралях, коли поряд є велосипедна доріжка; рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках; їздити не тримаючись за кермо та знімати ноги з педалей; перевозити пасажирів; буксирувати інші транспортні засоби;
- заборонено виїжджати на проїжджу частину на інших засобах для катання (скейтборд, самокат, ролики тощо), обирати місце для катання слід на дитячих майданчиках;
- учні повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху України, із якими вони ознайомилися на уроках основ здоров'я, виховних годинах, інших навчальних спеціалізованих установах, предметних уроках;
- дітям заборонено перебувати поблизу залізничних колій без супроводу дорослих;
- учні, користуючись транспортним засобом, повинні сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручні або інші пристосування.

2.2.2. Підчас канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті, учні повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- заборонено брати з собою вогнебезпечні предмети, які можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймісті речовини, вогнезаймісту рідину тощо);
- користуватися газовою плитою вдома слід тільки із спеціалізованим електричним приладом для вмикання і під наглядом дорослих;
- заборонено використовувати віконниці на вікна для затемнення приміщень і застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймісті горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо); застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо), використовувати хлопушки; застосовувати дугові прожектори, влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, які можуть викликати загоряння; встановлювати стільці, крісла тощо, конструкції, які виконано з пластмас і легкозаймістих матеріалів, а також захищувати предметами проходи та аварійні виходи;
- у жодному разі не можна брати на вулиці чи в іншому місці незнайомі чи чужі

предмети, зокрема побутову техніку, не вмикати їх у розетку вдома чи в інших установах — це може призвести до вибухута надзвичайної ситуації;

- не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, що живляться струмом. Користуватися електроприладами тільки сухими руками і в присутності батьків. У разі виявлення обірваних проводів, неізольованої проводки, її іскріння, слід негайно повідомити дорослих:

- не збиратися біля проходів у громадських установах, на входах та виходах, у приміщеннях вестибюлю;

- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, виконувати правила пожежної безпеки;

- у разі пожежної небезпеки: наявності вогню, іскріння, диму — потрібно негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, також номер телефону;

- при появі запаху газу в приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися стаціонарним чи мобільним телефоном, відчинити вікна, двері, перевірити приміщення, вимкнути газову плиту, якщо вона була ввімкнена, й вийти з приміщення; покликати на допомогу дорослих, негайно повідомити в газову службу за номером 104 чи 101 пожежну охорону; назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію й залишивши свій номер телефону.

2.2.3. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо, учні повинні чітко виконувати правила щодо попередження нещасних випадків, травмування, отруєння тощо:

- під час канікул заборонено перебувати біля водойм без супроводу дорослих для запобігання утеплення дітей. Коли вода покрита шаром льоду — категорично заборонено ступати на лід для попередження провалювання під нього;

- заборонено перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм та загибелі дітей;

- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;

- уникати вживання в їжу грибів;

- категорично заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;

- пересуватися слід обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати. На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк;

- на вулиці не варто підходити до обірваних, обвислих проводів або проводів, що стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння — ці проводи можуть бути ще підживлені електрострумом;

- не слід підходити до щитових, залазити на стовпи з високовольтними проводами — можна отримати удар електрострумом від високовольтних живлень на відстані 5 м;

- потрібно бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки, атракціони, турніки та інші прилади справні,

сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;

- не можна виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння дітей із висоти;
- не слід підходити до відчинених вікон, мити їх тільки в присутності дорослих, не нахилятися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння дітей із висоти;
- не спускатися в підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища — там може бути отруйний газ;
- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;
- слід застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, навчальних уроках.

2.2.4. Під час канікул учні повинні виконувати правила безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі приміщень із чужими людьми, правила попередження правопорушень та насильства над дітьми:

- не можна розмовляти чи вступати в контакт із незнайомцями, особливо — не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками міліції. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей;
- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Скажіть, що не знаєте, і швидко йдіть геть;
- перебувати без супроводу дорослих на вулиці дітям до 10-ти років можна до 20 год, до 14-ти років — до 21 год, до 18-ти років — до 22.

У темну пору сезону — до настання темряви;

- діти мають право не відчиняти дверей дому навіть представникам правоохоронних органів. Якщо незнайомиць запитує, чи скоро прийдуть батьки, повідомте, що скоро — вони у сусідів, а в цей час зателефонуйте батькам, а двері незнайомцям не відчиняйте;
- перебувати подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми; у стосунках із оточуючими слід керуватися толерантними відносинами;
- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми; одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь дії щодо вас. Бути уважними, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між домами й тунелями. Якщо за вами хтось іде, зупиніться й відійдіть у сторону, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;
- під час перебування на дискотеці, слід завчасно попередити батьків, щоб зустріли вас після закінчення заходу; керуватися загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку діями чи словами. У разі небезпечної ситуації потрібно звертатися до служби охорони закладу, викликати міліцію за номером 102, зателефонувати батькам;
- заборонено вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень, Неповнолітніми у кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочини, вчинені після настання 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути призначення строком до 10 років; найбільш суворим примусовим заходом

виховного характеру є направлення до спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;

- батьки неповнолітніх, які не займаються вихованням своїх дітей, підлягають адміністративному штрафу в розмірах, передбачених відповідною статтею Карного кодексу України;
- всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» — 800-500-21-80; національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні);

2.2.5. Під час канікул учні повинні виконувати правила з запобігання захворювань на грип, інфекційні, кишкові захворювання, педикульозтощо:

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей, викликати лікаря;
- ліжко, посуд, білизну;
- приміщення потрібно постійно провітрювати;
- у разі контакту із хворим варто одягати марлеву маску;
- хворому слід дотримуватися постільного режиму;
- потрібно вживати заходів профілактики: їсти мед, малину, цибулю, часник; чітко виконувати рекомендації лікаря;
- перед їжею треба мити з милом руки;
- не їсти брудні овочі та фрукти, ретельно їх мити й ошпарювати;
- для запобігання захворювань на педикульоз, слід регулярно мити голову; довге волосся у дівчат має бути зібране у зачіску, не можна користуватися засобами особистої гігієни (гребінцем) інших осіб, а також передавати іншим свої засоби гігієни, не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати іншим свій одяг;
- заборонено самостійно вживати медикаменти, не рекомендовані лікарем;
- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, слід викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер свого телефону, домашню адресу, прізвище, ім'я, а також зателефонувати батькам, номер свого телефону.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації.

3.1. Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.

3.2. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

3.3. Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:

101—пожежна охорона;

102 — міліція;

103 — швидка медична допомога;

104 — газова служба,

коротко описати ситуацію, назвати адресу, за якою сталася надзвичайна ситуація, своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

3.4. У разі можливості залиште аварійно небезпечну територію.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник заклад _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ № 41 ПІД ЧАС ЗИМОВИХ КАНІКУЛ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з безпеки учнів під час зимових канікул поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування учнів на зимових канікулах.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306, «Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Головного управління державної пожежної охорони від 30.09.1998 № 348/70.

1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час зимових канікул.

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед початком зимових канікул.

2.1.1. Перед початком зимових канікул слід чітко визначити терміни початку та закінчення канікул.

2.1.2. У разі продовження канікул потрібно телефонувати в останній день визначених термінів до приймальної навчального закладу або вихователю, наставнику класу для визначення нового терміну канікул.

2.1.3. Потрібно ознайомитися з планом проведення канікул у класі, навчальному закладі, брати активну участь у запланованих заходах.

2.1.4. У разі неможливості за поважних причин або сімейними обставинами взяти участь у запланованих заходах під час канікул або вчасно приступити до навчальних занять після канікул, учні, батьки повинні завчасно попередити вихователя, наставника класу, надавши заяву чи медичну довідку, що підтверджує причину.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час зимових канікул.

2.2.1. Під час канікул, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, слід чітко виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку, обережно по слизькій дорозі, особливо під час ожеледиці. Взуття має бути зручним, підбори — низькими;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої

частини, слід іти назустріч руху транспортних засобів;

- переходити проїжджу частину можна тільки по пішохідних переходах, зокрема підземних і наземних, а у разі їх відсутності — на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч;
 - у місцях, де рух регулюється, треба керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;
 - виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів, упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;
 - чекати на транспортний засіб потрібно тільки на посадкових майданчиках (зупинках), тротуарах, узбіччях, не створюючи перешкод для дорожнього руху;
 - на трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая;
 - у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору, або спеціальним звуковим сигналом треба утриматися від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;
 - категорично заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або встановленими місцями;
 - заборонено під час зимових канікул учням кататися на велосипедах, мопедах, роликах тощо, що не відповідає погодним умовам та сезону для запобігання ДТП за участю дітей;
 - для запобігання ДТП за участю дітей категорично заборонено кататися на санчатах, ковзанах, лижах (інших зимових приладах для розваг) на проїжджій дорозі, катання на даних предметах діти повинні здійснювати у спеціально відведених для цього місцях і під наглядом дорослих, батьків;
 - категорично заборонене катання з гірок із виїздом на проїжджу частину дороги;
 - у жодному разі не можна чіплятися за задній бампер машин для того, щоб покататися по проїжджій частині дороги — ці дії визначені вищою категорією небезпеки, що може призвести до ДТП, травмування й загибелі;
 - для запобігання травмування можна кататися на ковзанах тільки у відведених для цього спеціальних місцях й на міцному льоду без розщелин;
 - учні повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху України, знання про які вони отримали на уроках основ здоров'я, виховних годинах, інших навчальних спеціалізованих установах, предметних уроках;
 - перебувати поблизу залізничних колій дітям без супроводу дорослих заборонено;
 - учні, користуючись транспортним засобом, повинні сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування.
- 2.2.2. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті учні повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:
- не брати з собою вогнебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймисті речовини, вогнезаймисту рідину тощо);
 - користуватися газовою плитою вдома тільки із спеціалізованим

електричним приладом для вмикання і під наглядом дорослих;

- заборонено використовувати віконниці на вікна для затемнення приміщень і застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймисті горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо); застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо), хлопушки, дугові прожектори; влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, які можуть викликати загоряння; встановлювати стільці, крісла тощо, конструкції з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захищувати предметами проходи та аварійні виходи;
- у жодному разі не брати на вулиці чи в іншому місці незнайому чи чужу побутову техніку, не вмикати її у розетку вдома чи в інших установах — це може призвести до вибуху та надзвичайної ситуації;
- не можна наближатися до електроприладів, музичної апаратури, які живляться струмом. Користуватися електроприладами тільки в присутності батьків, сухими руками. У разі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, іскріння проводки, слід негайно повідомити дорослих;
- не збиратися біля проходів у громадських установах, входах та виходах, у приміщеннях вестибюлю;
- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, виконувати правила пожежної безпеки;
- у разі пожежної небезпеки: наявності вогню, іскріння, диму — негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, свій номер телефону;
- при появі запаху газу в приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися стаціонарним чи мобільним телефоном, відчинити вікна, двері, вимкнути газову плиту, якщо вона була ввімкнена, й вийти з приміщення; покликати на допомогу дорослих, негайно повідомити в газову службу за номером 104 чи пожежну охорону — 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описати ситуацію, залишити свій номер телефону;
- під час святкування Нового року вдома або інших закладах чітко дотримуватися вимог протипожежної безпеки; не приходити на свято в одязі з легкозаймистого матеріалу, не просоченого вогнезахисною сумішшю; під час святкування не наближатися до новорічної ялинки, в її сторону категорично заборонено кидати будь-які предмети; не можна прикрашати ялинку іграшками, гірляндами не фабричного, або низької якості виробництва; заборонено використовувати відкритий вогонь під час новорічних свят (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні, хлопушки тощо); застосовувати дугові прожектори, влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, що можуть спричинити загоряння; встановлювати стільці, крісла, різні конструкції, виконані з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захищувати предметами проходи та аварійні виходи; не можна застосовувати для оформлення приміщень декорації та обладнання, виготовлені з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо),

2.2.3. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті та ін. учні повинні чітко виконувати правила з попередження нещасних випадків, травмування, отруєння тощо:

- під час канікул заборонено наближатися й перебувати біля водоймищ без супроводу дорослих для запобігання утеплення дітей; категорично заборонено виходити на льодову поверхню замерзлого водоймища. Особі, яка провалилася під лід, необхідно подати мотузку, дошку, одяг, але не підходити до неї близько. Якщо лід крихкий, треба лягти на нього й проводити операцію рятування в той бік, із якого прийшла людина — в інших місцях лід може бути більш крихким. Не поспішаючи, слід допомогти людині вибратися з води, зняти мокрий одяг, зігріти, покликати на допомогу, відвести постраждалого у тепле приміщення, вжити заходів щодо недопущення обмороження;
- категорично заборонено наближатися й перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм та загибелі дітей;
- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;
- уникати вживання в їжу грибів;
- заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;
- пересуватися слід обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати. На вулиці бути обережним, дивитися під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк, не травмуватися через ожеледь;
- не підходити на вулиці до обірваних, обвислих проводів, або проводів, які стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння — дані проводи можуть бути ще підживлені електрострумом;
- не підходити до щитових, не залазити на стовпи з високовольтними проводами — удар електрострумом від високовольтних живлень можна отримати на відстані 5 м;
- слід бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки, атракціони, турніки та інші прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;
- не виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння дітей із висоти;
- не підходити до відчинених вікон, мити вікна тільки в присутності дорослих, не нахилитися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння дітей із висоти;
- не спускатися у підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища — там може бути отруйний газ;
- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;
- застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, навчальних уроках.

2.2.4. Під час канікул учні повинні дотримуватися правил безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі із чужими людьми, правила попередження правопорушень та насильства над дітьми:

- не розмовляти й не вступати в контакт із незнайомцями, зокрема, не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками міліції. Слід одразу кликати на допомогу і швидко йти до людей;
- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Краще сказати, що не знаєте, і швидко йти геть;
- перебувати без супроводу дорослих на вулиці дітям до 10-ти років можна до 20 год, до 14-ти років — до 21 год, до 18-тироків—до 22 год. У темну пору сезону—до настання темряви;
- діти мають право не відчиняти двері дому навіть представникам правоохоронних органів. Якщо незнайомиць запитує, чи скоро прийдуть батьки, повідомте, що скоро — вони у сусідів. Тим часом слід зателефонувати батькам, а незнайомцям двері не відчиняти;
- слід триматися подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивної поведінки, що може призвести до бійки або травми; у стосунках із оточуючими слід керуватися толерантними стосунками;
- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми; одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь дії щодо вас. Бути уважними, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між будинками й тунелями. Якщо за вами хтось іде, зупинитися й відійти у сторону, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас; під час перебування на дискотеці, потрібно завчасно попередити батьків, щоб зустріли вас після закінчення заходу; керуватися загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку рухами й словами.

У разі небезпечної ситуації потрібно звертатися до служби охорони закладу, викликати міліцію за номером 102, зателефонувати батькам;

- не вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень. Неповнолітніми у кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочин, вчинений після 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути призначене терміном не більш як на 10 років; найбільш суворим примусовим заходом виховного характеру є направлення до спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;
- батьки неповнолітніх, які не займаються вихованням своїх дітей, підлягають адміністративному штрафу в розмірах, передбачених відповідною статтею Карного кодексу України;
- всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» — 800-500-21-80; національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні),

2.2.5. Під час канікул учні повинні виконувати правила із запобігання захворювань на грип, інфекційні, кишкові захворювання, педикульоз тощо:

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей, викликати лікаря;
- хворому виділити окреме ліжко, посуд, білизну;
- приміщення постійно провітрювати;
- у разі контакту із хворим одягати марлеву маску;

- хворому дотримуватися постільного режиму;
- вживати заходів профілактики:
їсти мед, малину, цибулю, часник; чітко виконувати рекомендації лікаря;
- перед їжею мити руки з милом;
- не їсти брудних овочів та фруктів, ретельно їх мити й ошпарювати;
- для запобігання захворювань на педикульоз, регулярно мита голову;
довге волосся у дівчат має бути зібране у зачіску, не слід користуватися засобами особистої гігієни(гребінцем) інших осіб, а також не передавати свої засоби гігієни іншим. Не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати свого одягу іншим;
- не вживати самостійно медичних медикаментів і препаратів, не рекомендованих лікарем;
- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, слід викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер свого телефону, домашню адресу, прізвище, ім'я, а також зателефонувати батькам.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації.

3.1. Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.

3.2. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

3.3. Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:

101 — пожежна охорона;

102 — міліція;

103 — швидка медична допомога;

104 — газова служба,

коротко описати ситуацію, назвати адресу, де сталася надзвичайна ситуація, своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

3.4. У разі можливості покинути територію аварійної небезпеки.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено
наказом по закладу
№ 9 від 31.01.2024 р.

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**ІНСТРУКЦІЯ
З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ № 42
ПІД ЧАС ЛІТНІХ КАНІКУЛ**

1. Загальні положення.

1.1. Інструкція з безпеки учнів під час літніх канікул поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час перебування учнів на літніх канікулах.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306, «Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Головного управління державної пожежної охорони від 30.09.1998 № 348/70.

1.3. Всі учасники навчально-виховного процесу повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.

2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час весняних канікул.

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед початком літніх канікул.

2.1.1. Перед початком літніх канікул слід чітко визначити терміни початку та завершення канікул.

2.1.2. У разі продовження канікул потрібно телефонувати в останній день визначених термінів до приймальної закладу або вихователю, наставнику класу для визначення нового терміну канікул.

2.1.3. Ознайомитись із планом проведення канікул у класі, навчальному закладі, брати активну участь у запланованих заходах.

2.1.4. У разі неможливості через поважні причини або сімейні обставини взяти участь у запланованих заходах або вчасно приступити до навчальних занять після канікул, слід завчасно попередити вихователя або наставника класу, надавши заяву чи медичну довідку, що підтверджує обґрунтованість причини.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час літніх канікул,

2.2.1. Під час канікул, перебуваючи на вулиці й ставши учасником дорожньо-транспортного руху, слід чітко виконувати правила дорожнього руху:

- рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, притримуючись правого боку;
- за межами населених пунктів, рухаючись узбіччям чи краєм проїжджої частини, йти назустріч руху транспортних засобів;
- переходити проїжджу частину тільки по пішохідних переходах, зокрема,

підземних і наземних, а у разі їх відсутності — на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч;

- у місцях із регульованими рухами, слід керуватися тільки сигналами регулювальника чи світлофора;

- виходити на проїжджу частину з-за транспортних засобів, упевнившись, що не наближаються інші транспортні засоби;

- чекати на транспортний засіб тільки на посадкових майданчиках (зупинках), тротуарах, узбіччях, не створюючи перешкод для дорожнього руху;

- на трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, можна виходити на проїжджу частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая;

- у разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного або синього кольору, чи спеціальним звуковим сигналом, треба утриматися

від переходу проїжджої частини або негайно залишити її;

- категорично заборонено вибігати на проїжджу частину, влаштовувати на ній або поблизу неї ігри, переходити проїжджу частину поза пішохідним переходом або встановленими

- по проїжджій дорозі на велосипеді рухатися можна тільки дітям, які досягли 16-ти років; мопеди й велосипеди мають бути обладнані звуковим сигналом та світлоповертачами: попереду — білого кольору, по боках — оранжевого, позаду — червоного; на голові у водія має бути захисний шолом; слід чітко дотримуватися правил дорожнього руху;

- водіям мопедів і велосипедів заборонено керувати транспортом із несправним гальмом і звуковим сигналом, у темну пору доби; рухатися по автомагістралях, коли поряд є велосипедна доріжка; рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках; їздити не тримаючись за кермо та знімати ноги з педалей; перевозити пасажирів; буксирувати інші транспортні засоби;

- заборонено виїжджати на проїжджу частину на інших засобах для катання (скейтборд, самокат, ролики тощо), обирати місце для катання слід на дитячих майданчиках;

- учні повинні виконувати зазначені правила, а також інші Правила дорожнього руху України, із якими вони ознайомилися на уроках основ здоров'я, виховних годинах, інших навчальних спеціалізованих установах, предметних уроках;

- дітям заборонено перебувати поблизу залізничних колій без супроводу дорослих;

- учні, користуючись транспортним засобом, повинні сидіти або стояти тільки в призначених для цього місцях, тримаючись за поручні або інші пристосування.

2.2.2. Підчас канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, приміщеннях, транспорті, учні повинні чітко виконувати правила пожежної безпеки:

- заборонено брати з собою вогнебезпечні предмети, які можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймисті речовини, вогнезаймисту рідину тощо);

- користуватися газовою плитою вдома слід тільки із спеціалізованим електричним приладом для вмикання і під наглядом дорослих;

- заборонено використовувати віконниці на вікна для затемнення приміщень і застосовувати горючі матеріали; зберігати бензин, газ та інші легкозаймисті

горючі рідини, приносити їх до приміщення; застосовувати предмети оформлення приміщень, декорації та сценічне обладнання, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів, штучних тканин і волокон (пінопласту, поролону, полівінілу тощо); застосовувати відкритий вогонь (факели, свічки, феєрверки, бенгальські вогні тощо),

використовувати хлопушки; застосовувати дугові прожектори, влаштовувати світлові ефекти із застосуванням хімічних та інших речовин, які можуть викликати загоряння; встановлювати стільці, крісла тощо, конструкції, які виконано з пластмас і легкозаймистих матеріалів, а також захищати предметами проходи та аварійні виходи;

- у жодному разі не можна брати на вулиці чи в іншому місці незнайомі чи чужі предмети, зокрема побутову техніку, не вмикати їх у розетку вдома чи в інших установах — це може призвести до вибуху та надзвичайної ситуації;

- не наближатися до електроприладів, музичної апаратури, що живляться струмом. Користуватися електроприладами тільки сухими руками і в присутності батьків. У разі виявлення обірваних проводів, неізолюваної проводки, її іскріння, слід негайно повідомити дорослих:

- не збиратися біля проходів у громадських установах, на входах та виходах, у приміщеннях вестибюлю;

- під час участі в масових заходах не кричати, не свистіти, не бігати, не стрибати, не створювати травмонебезпечних ситуацій у приміщенні, виконувати правила пожежної безпеки;

- у разі пожежної небезпеки: наявності вогню, іскріння, диму — потрібно негайно вийти на повітря (за двері, балкон) та кликати на допомогу. Викликати службу пожежної охорони за номером 101, назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію: наявність вогню, диму, кількість людей у приміщенні, також номер телефону;

- при появі запаху газу в приміщенні у жодному разі не вмикати електроприлади, не користуватися стаціонарним чи мобільним телефоном, відчинити вікна, двері, перевірити приміщення, вимкнути газову плиту, якщо вона була ввімкнена, й вийти з приміщення; покликати на допомогу дорослих, негайно повідомити в газову службу за номером 104 чи 101 пожежну охорону; назвавши своє ім'я, прізвище, коротко описавши ситуацію й залишивши свій номер телефону.

2.2.3. Під час канікул, перебуваючи вдома, на вулиці, в спеціалізованих установах, громадських місцях, приміщеннях, транспорті тощо, учні повинні чітко виконувати правила щодо попередження нещасних випадків, травмування, отруєння тощо:

- під час канікул заборонено перебувати біля водойм без супроводу дорослих для запобігання утоплення дітей; заборонено перебувати біля будівельних майданчиків, кар'єрів, закинутих напівзруйнованих будівель для запобігання обрушень будівельних матеріалів й попередження травм та загибелі дітей;

- категорично заборонено вживати алкоголь, наркотичні засоби, тютюнові вироби, стимулятори;

- уникати вживання в їжу грибів;

- категорично заборонено брати в руки, нюхати, їсти незнайомі дикі рослини чи паростки квітів, кущів, дерев, що може призвести до отруєння;

- пересуватися слід обережно, спокійно. Беручи участь в іграх, не створювати хаотичного руху, не штовхатися, не кричати. На вулиці бути обережним, дивитися

під ноги, щоб не впасти в яму чи відкритий каналізаційний люк;

- на вулиці не варто підходити до обірваних, обвислих проводів або проводів, що стирчать, а особливо, якщо від них іде гудіння — ці проводи можуть бути ще підживлені електрострумом;

- не слід підходити до щитових, залазити на стовпи з високовольтними проводами — можна отримати удар електрострумом від високовольтних живлень на відстані 5 м;

- потрібно бути обережним на дитячих майданчиках, у парках відпочинку: спочатку переконатися, що гойдалки, атракціони, турніки та інші прилади справні, сильно не розгойдуватися й не розгойдувати інших, щоб не призвести до падіння чи іншого травмування;

- не можна виходити на дах багатоповерхівки для попередження падіння дітей із висоти;

- не слід підходити до відчинених вікон, мити їх тільки в присутності дорослих, не нахилятися на перила, парапети сходинок для запобігання падіння дітей із висоти;

- не спускатися в підвали будинків чи інші підземні ходи, катакомби, бомбосховища — там може бути отруйний газ;

- не вступати в контакт із незнайомими тваринами для запобігання отримання укусів від хворих на сказ тварин;

- слід застосовувати всі знання й правила, отримані на уроках основ здоров'я, виховних годинах, навчальних уроках.

2.2.4. Під час канікул учні повинні виконувати правила безпеки життєдіяльності під час самостійного перебування вдома, на вулиці, громадських місцях, у друзів, на молодіжних дискотеках, у замкнутому просторі приміщень із чужими людьми, правила попередження правопорушень та насильства над дітьми:

- не можна розмовляти чи вступати в контакт із незнайомцями, особливо — не передавати їм цінні речі, ключі від дому, навіть якщо вони назвалися представниками міліції. Слід одразу кликати на допомогу й швидко йти до людей;

- не підходити до автомобілів із незнайомцями, навіть якщо вони запитують дорогу. Скажіть, що не знаєте, і швидко йдіть геть;

- перебувати без супроводу дорослих на вулиці дітям до 10-ти років можна до 20 год, до 14-ти років — до 21 год, до 18-ти років — до 22. У темну пору сезону — до настання темряви;

- діти мають право не відчиняти дверей дому навіть представникам правоохоронних органів. Якщо незнайомиць запитує, чи скоро прийдуть батьки, повідомте, що скоро — вони у сусідів, а в цей час зателефонуйте батькам, а двері незнайомцям не відчиняйте;

- перебувати подалі від тих, хто влаштовує бійки, не брати участі в суперечках дорослих і не провокувати словами чи діями агресивну поведінку, що може призвести до бійки або травми; у стосунках із оточуючими слід керуватися толерантними відносинами;

- не заходити в під'їзд, ліфт із незнайомими людьми; одразу кликати на допомогу, якщо незнайомиць провокує якісь дії щодо вас. Бути уважними, оглядатися й перевіряти, чи не слідує за вами хтось під час проходу провулків, підземних переходів між домами й тунелями. Якщо за вами хтось іде, зупиніться й відійдіть у сторону, щоб потенційний переслідувач пройшов повз вас;

- під час перебування на дискотеці, слід завчасно попередити батьків, щоб

зустріли вас після закінчення заходу; керуватися загальними правилами етикету й нормами поведінки, не провокувати оточуючих на агресивну поведінку діями чи словами. У разі небезпечної ситуації потрібно звертатися до служби охорони закладу, викликати міліцію за номером 102, зателефонувати батькам;

- заборонено вчиняти дії, що можуть призвести до правопорушень, Неповнолітніми у кримінальному праві вважаються особи віком до 18-ти років. За злочини, вчинені після настання 14-річного віку, неповнолітні підлягають кримінальній відповідальності; позбавлення волі неповнолітньому може бути призначення строком до 10 років; найбільш суворим примусовим заходом виховного характеру є направлення до спеціальних навчально-виховних установ, що здійснюється примусово, незалежно від бажання неповнолітнього чи його батьків;

- батьки неповнолітніх, які не займаються вихованням своїх дітей, підлягають адміністративному штрафу в розмірах, передбачених відповідною статтею Карного кодексу України;

- всеукраїнські гарячі лінії підтримки дітей та молоді України: Всеукраїнська лінія «Телефон довіри» — 800-500-21-80; національна гаряча лінія з питань попередження насильства над дітьми та захисту прав дітей — 500-500-33-50 (у межах України дзвінки безкоштовні).

2.2.5. Під час канікул учні повинні виконувати правила з запобігання захворювань на грип, інфекційні, кишкові захворювання, педикульоз тощо:

- при нездужанні не виходити з дому, щоб не заражати інших людей, викликати лікаря;

- ліжко, посуд, білизну;

- приміщення потрібно постійно провітрювати;

- у разі контакту із хворим варто одягати марлеву маску;

- хворому слід дотримуватися постільного режиму;

- потрібно вживати заходів профілактики: їсти мед, малину, цибулю, часник; чітко виконувати рекомендації лікаря;

- перед їжею треба мити з милом руки;

- не їсти брудні овочі та фрукти, ретельно їх мити й ошпарювати;

- для запобігання захворювань на педикульоз, слід регулярно мити голову; довге волосся у дівчат має бути зібране у зачіску, не можна користуватися засобами особистої гігієни (гребінцем) інших осіб, а також передавати іншим свої засоби гігієни, не міряти й не носити чужого одягу, головних уборів, а також не передавати іншим свій одяг;

- заборонено самостійно вживати медикаменти, не рекомендовані лікарем;

- якщо ви погано почуваєтеся, а дорослих немає поряд, слід викликати швидку медичну допомогу за номером 103, описавши свій стан, назвавши номер свого телефону, домашню адресу, прізвище, ім'я, а також зателефонувати батькам, номер свого телефону.

3. Вимоги безпеки життєдіяльності учнів при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації.

3.1. Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд,

3.2. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

3.3. Якщо ситуація вийшла з-під контролю дорослих, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:

101—пожежна охорона;

102 — міліція;

103 —швидка медична допомога;

104 — газова служба,

коротко описати ситуацію, назвати адресу, за якою сталася надзвичайна ситуація, своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

3.4. У разі можливості залиште аварійно небезпечну територію.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з безпеки життєдіяльності № 43
під час проведення екскурсій (походу)

1. Загальні вимоги.

- 1.1. Проводити екскурсії тільки за сприятливих погодних умов і у світлу пору доби.
- 1.2. Вибирати такий об'єкт для екскурсії, на якому забезпечується повна безпека її проведення.
- 1.3. Порухення правил безпеки може призвести до травматизму та захворювань учнів.

2. Перед проведенням екскурсії (походу).

- 2.1. Сформуванати групу школярів і наказом по школі затвердити персональний склад учнів, призначити їх керівників, які протягом екскурсії несуть відповідальність за життя і здоров'я закріплених за ними учнів. Керівник і заступник керівника повинні мати знання та навички з надання першої долікарняної допомоги.
- 2.2. Організувати медичний огляд учасників екскурсії (походу).
- 2.3. З керівниками і учасниками провести цільовий інструктаж з правил безпеки і оформити його у відповідному журналі.
- 2.4. Всебічно вивчити намічений маршрут походу, узгодити питання проведення зупинок, ночівлі, харчування, медичної допомоги та ін.
- 2.5. Ознайомити учнів із засобами пересування і труднощами, які можуть зустрітисся на маршруті.
- 2.6. Призначити відповідальних за посадку і висадку учнів, визначити заходи безпеки при пересуванні на залізничному, автомобільному (водному, повітряному) транспорті.
- 2.7. Передбачити засоби для надання медичної допомоги учням, які отримали травми.
- 2.8. Скласти раціон продуктів які виключають можливість отруєння і кишково-шлункових захворювань.
- 2.9. Перед початком екскурсії провести перекличку учнів і відмітити присутніх.
- 2.10. При організації категорійних туристських походів керуватися Правилами затвердженими наказом Міністерства освіти України №52 від 03.03.93р

3. Під час екскурсії (походу).

- 3.1. Перевезення учнів проводити тільки на рейсових або спеціально виділених автобусах, суворо дотримуючись "Правил перевезення організованих

груп дітей", затверджених постановою Кабінету міністрів України №176 від 18.02.1997 року (витяг із Правил додається).

3.2. Керівникам екскурсії забезпечити безпечні умови для дітей під час зупинки автобуса. Не допускати вибігання дітей на проїжджу частину дороги.

3.3. Суворо виконувати правила дорожнього руху. Бути уважним під час переходу вулиці.

3.4. Другу перекличку присутніх учнів і відмітку проводять після прибуття на місце екскурсії.

3.5. Ретельно дотримуватися санітарно-протиепідемічних правил, не дозволяти пити некип'ячену воду за винятком чистих гірських джерел і струмків. Перевіряти якість продуктів, які вживають у їжу.

Не допускати приготування їжі в оцинкованому посуді.

3.6. Дотримуватись правил безпеки під час подолання небезпечних і важко прохідних місць.

3.7. Виконувати правила організації купання учнів.

3.8. Попереджу вати випадки сонячних опіків і теплових ударів, обморожування. Негайно надавати допомогу хворим і потерпілим. Не допускати відставання від групи і самовільних відлучень, а також одиночних і групових від'їздів без старшого групи або його заступника.

3.9. На місцях свого перебування бережно відноситися до природи. Не допускати порушення правил пожежної безпеки.

3.10. Всі учасники походу (екскурсії) повинні бути дисципліновані і виконувати розпорядження керівника.

4. Після закінчення екскурсії (походу).

4.1. Перед відправленням учнів у зворотній шлях перевірити їх наявність за списком.

4.2. Після повернення з екскурсії перевірити учнів за списком.

5. Дії в аварійних ситуаціях.

5.1. У випадку аварійної ситуації на місці екскурсії, керівники виводять учнів у безпечне місце.

5.2. При нещасному випадку учнів вивести у безпечне місце, а потерпілому надати першу долікарняну допомогу.

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 44
ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Загальні положення

Відповідальний за проведення спортивно-масових заходів (спортивних свят, змагань, конкурсів) дотримується гігієнічних норм і вимог з охорони праці, пожежної та електробезпеки.

Заступник директора і відповідальний за електро і пожежну безпеку проводять інструктаж із відповідальними за проведення спортивно-масового заходу, черговими вчителями, класними керівниками, класоводами, а ті, в свою чергу, з учнями про заходи пожежної безпеки і правила евакуації дітей з приміщень у разі пожежі та правила поведінки учнів у залі та на спортмайданчику.

У приміщенні основних спортивних споруд (спортивний зал, тренажерний зал, басейн, тир) на видному місці повинні бути вивішені правила поведінки та техніки безпеки, план евакуації учнів на випадок пожежі або стихійного лиха.

На час проведення спортивно-масових заходів необхідно обов'язково організувати чергування членів добровільно-пожежної дружини закладу, а приміщення забезпечити необхідною кількістю первинних засобів пожежогасіння. Використовувати засоби пожежогасіння для господарських та інших потреб, не пов'язаних із пожежогасінням, категорично заборонено.

Приміщення, в яких проводяться спортивно-масові заходи, повинні мати не менш як два виходи назовні. Відстань від найвіддаленішої точки підлоги до дверей евакуаційного виходу не повинна перевищувати 27м. Двері, призначені для евакуації, повинні відчинятися у напрямку виходу з приміщення.

Спортивне обладнання майданчиків повинно бути надійно закріплене і відповідати вимогам безпеки.

Кількість місць у спортивному залі під час проведення спортивно-масових заходів та змагань треба встановлювати з розрахунку 0,7 — їм на одного учня. Заповнювати зал понад установлену норму забороняється. Забороняється проводити спортивно-масові заходи та змагання у приміщеннях, на спортивних майданчиках, які не відповідають цим нормам. Коридори, проходи і виходи з будівель, призначених для евакуації людей, повинні бути вільними. Двері з приміщень під час проведення спортивно-масових заходів забороняється замикати на замок або запори, які важко відмикаються.

Біля кожних дверей повинен невідлучно перебувати черговий з числа педагогів або учнів старших класів.

Вимоги безпеки перед початком проведення спортивно-масових заходів

Відповідальний за проведення спортивно-масових заходів перед початком їхнього проведення повинен ретельно оглянути спортивні майданчики, приміщення, запасні виходи, особисто переконатись в їхній повній готовності на випадок пожежі та в забезпеченні приміщення первинними засобами

пожежогасіння, перевірити справність електроапаратури, задіяної на масових заходах, надійності спортивного обладнання.

Вимоги безпеки під час проведення спортивно-масових заходів

Під час проведення спортивно-масових заходів із учнями повинен невідлучно перебувати класний керівник. Він зобов'язаний стежити за точним виконанням заходів безпеки під час проведення заходів. Необхідна також обов'язкова присутність медичного працівника для надання у разі потреби першої медичної допомоги.

Вимоги безпеки після закінчення спортивно-масових заходів

Відімкнути від електромережі електроапаратуру, класоводи і класні керівники організовано виводять школярів із приміщень. Вимкнути освітлення і замкнути приміщення на ключ.

Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

У разі пожежі керівник заходу *зобов'язаний*:

а) негайно повідомити про пожежу у найближчу пожежну частину за телефоном 101, дати сигнал тривоги для місцевої добровільної пожежної частини;

б) вжити всіх можливих заходів щодо евакуації дітей з приміщень (дітей молодшого віку евакуювати в першу чергу). Евакуацію дітей треба починати із приміщень, де виникла пожежа, а також із приміщень, яким загрожує небезпека її поширення;

в) направити евакуйованих дітей у безпечне місце (будівлю);

г) негайно почати гасити пожежу своїми силами й наявними в установі засобами пожежогасіння;

д) для зустрічі викликаної пожежної частини або дружини треба виділити особу, яка повинна чітко проінформувати начальника частини (дружини), що прибула, про те, чи всі діти евакуйовані з будівлі, яка горить або задимлена, і в яких приміщеннях ще є люди. У разі необхідності надати першу медичну допомогу потерпілим і викликати швидку медичну допомогу за телефоном 03.

Завідуючий спортзалом _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 45
при проведенні спортивних та рухливих ігор

Загальні положення

- 1.1. До занять допускаються учні, які пройшли первинний інструктаж та інструктаж на робочому місці.
- 1.2. Стіни спортзалу не повинні мати штирів і кронштейнів, прилади опалення закриваються сітками або щитами без виступів.
- 1.3. Спортивні майданчики повинні бути рівними, очищеними від каменів та інших предметів, які можуть нанести травму.
- 1.4. Порушення правил на спортивному майданчику може призвести до тяжких травм.

Вимоги безпеки перед початком гри:

- 2.1. Спортивний одяг учнів повинен відповідати санітарно-гігієнічним вимогам.
- 2.2. Учні, що виходять на ігровий майданчик, повинні мати підстрижені нігті рук, не мати на тілі сторонніх предметів.
- 2.3. При поганому самопочутті учні повинні звернутись до вчителя.
- 2.4. Баскетбольні щити з корзиною повинні бути надійно закріплені.
- 2.5. Сітка, трос, натяжки, пристосування повинні бути міцними, справними, сітка встановлена одразу (волейбол).
- 2.6. Сітка і поперечина воріт повинні бути надійно закріплені. Використання переносних воріт заборонено (футбол, гандбол).
- 2.7. Для запобігання травм колінних суглобів потрібно використовувати спеціальні наколінники. .

Вимоги безпеки під час гри:

- 3.1. При проведенні занять вчитель повинен методично правильно будувати заняття, суворо дотримуватися всіх необхідних умов санітарії і гігієни, виключати випадки грубої гри та недозволених прийомів.
- 3.2. Учні повинні суворо дотримуватись правил гри і правильно виконувати всі технічні і тактичні прийоми.
- 3.3. Під час заняття допускаються тільки однотипні вправи.
- 3.4. Обережно поводитись з спортивним інвентарем. Точно виконувати вказівки вчителя.
- 3.5. Утримувати в належному стані місця занять.
- 3.6. У разі невиконання вимог, учні до занять не допускаються.

Після завершення гри

- 4.1. Після закінчення занять весь спортивний інвентар привести в належний порядок.

4.2. Обов'язкове вологе прибирання спортивного залу.

4.3. Учням дотримуватись вимог по охороні праці, виробничої санітарії та особистої гігієни.

Дії в аварійних ситуаціях:

5.1. Припинити заняття, якщо спортивне обладнання зруйнується під час гри або санітарно-гігієнічні умови не відповідають вимогам.

5.2. Перша допомога при ударах. До забитого місця слід прикласти холодний предмет (сніг, лід, тканину змочену холодною водою) і щільно забинтувати забите місце.

5.3. Перше допомога при розтягненні зв'язок. Про підвертанні ноги або стопи, ознакою чого є різкий біль у суглобі і припухлість, перша допомога полягає у прикладенні холодного предмету і тугому бинтуванні.

При переломах зупинити кровотечу, накласти стерильну пов'язку, забезпечити нерухомість кісток у місці перелому і фіксацією д вох найближчих суглобів. Доставити потерпілого до лікарні.

Вчителі фізичної культури: _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

**Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 46
під час проведення занять з гімнастики**

1. Загальні положення

- 1.1. До занять допускаються учні, які проходили первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності.
- 1.2. Стіни спортзалу не повинні мати штирів і кронштейнів, прилади опалення повинні закриватися сітками або щитами без виступів.
- 1.3. Порухення правил безпеки під час занять на гімнастичному обладнанні може призвести до тяжких травм.

2. Перед початком занять

- 2.1. Детально огляньте місце проведення занять, переконайтесь в справності спортивного інвентарю, надійності закріплення обладнання і відсутності під спортивними приладами сторонніх предметів.
- 2.2. Результати випробування (перевірок) спортивного обладнання оформляйте у спеціальному журналі.
- 2.3. Заняття розпочинають після поточного інструктажу вчителя про порядок, послідовність і безпечні правила виконання фізичних вправ.

3. Під час занять

- 3.1. Займайтесь на гімнастичних приладах тільки з учителем.
- 3.2. Не виконуйте без страховки складні елементи і вправи, Страхувати може тільки вчитель або підготовлений для цього учень з особистою вагою не меншою, ніж у виконуючого.
- 3.3. В місцях зіскоків з гімнастичних приладів покладіть гімнастичний мат. При укладенні матів слідкуйте, щоб їх поверхня була рівною.
- 3.4. При виконанні вправ потоком (один за одним), дотримуйтесь необхідних інтервалів.
- 3.5. Не виконуйте вправ на брусах, жердини яких мають тріщини.
- 3.6. При виконанні стрибків і зіскоків приземляйтесь м'яко на носки, пружно присідаючи. Гімнастичний містик має бути підбитий гумою, щоб не допустити ковзання під час відштовхування.
- 3.7. Ретельно очищайте робочу поверхню перекладини, вона повинна бути гладенькою і без іржі.
- 3.8. Не виконуйте вправ на перекладені з вологими долонями, при наявності свіжих мозолів на них, а також на забруднених приладах.
- 3.9. Після занять ретельно мийте руки з милом. При появі під час занять болі в руках, почервоніння шкіри або появи водяних пухирів на долонях припиніть

заняття.

3.10. Не стійте близько біля приладу при виконанні іншими учнями вправ.

3.11. Будьте уважними під час пересування і встановлення гімнастичних приладів.

3.12. Забороняється переносити і перевозити важкі гімнастичні прилади без застосування спеціальних візків і пристроїв.

3.13. Змінюючи висоту брусів, ослабивши гвинти, піднімайте та опускайте одночасно обидва кінці кожної жердини, висувайте ніжки у стрибкових приладах по черзі з кожного боку, заздалегідь нахиливши прилад. Надійно фіксуйте жердини і ніжки козла (коня).

3.14. Піднімаючи або опускаючи жердини брусів, тримайтеся за жердину, а не за її металеву опору. Кожний раз перед виконанням прав перевіряйте, чи закріплені опорні гвинти.

4. Після закінчення занять:

4.1. Після закінчення занять весь спортивний інвентар привести в належний порядок.

4.2. Обов'язкове вологе прибирання спортивного залу.

4.3. Учням дотримуватись вимог по охороні праці, санітарної та особистої гігієни.

5. Дії в аварійних ситуаціях:

5.1. Припинити заняття, якщо спортивне обладнання зруйнується під час виконання вправ або санітарно-гігієнічні норми не відповідають вимогам.

5.2. Перша допомога при ударах. До забитого місця прикласти холодний предмет (сніг, лід, тканину, змочену холодною водою) і щільно забинтувати забите місце.

5.3. Перша допомога при розтягненні зв'язок. При підвертанні ноги або стопи, ознакою чого є різкий біль в суглобі і припухлість, перша допомога полягає у прикладенні холодного предмету, тугому бинтуванні і забезпеченні спокою.

При переломах: зупинити кровотечу і накласти стерильну пов'язку на рану (якщо перелом відкритий), забезпечити нерухомість кісток у місці перелому накладенням спеціальних

Вчителі фізичної культури: _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

Інструкція
з безпеки життєдіяльності № 47
під час проведення занять з легкої атлетики

1. Загальні положення:

- 1.1. До занять допускаються учні, які пройшли первинний інструктаж з охорони праці на робочому місці;
- 1.2. Порушення правил безпеки під час занять легкою атлетикою може призвести до тяжких травм.

2. Перед початком занять:

- 2.1. Спортивний майданчик і бігові доріжки повинні бути рівними, очищеними від каменів і інших сторонніх предметів. Доріжка продовжується не менше 15м за фінішну лінію.
- 2.2. Майданчики не можна огороджувати канавками, ставити дерев'яні або цегельні бровки.
- 2.3. Не менше 2м навколо майданчика не повинно бути дерев, огорожі та інших сторонніх предметів, які можуть нанести травму.
- 2.4. Ділянки, призначені для метання розміщуються в місцях, які добре проглядаються, на значній відстані від тротуарів, доріг, майданчиків для дітей.
- 2.5. При сильному вітрі і зниженні температури необхідно збільшити час і інтенсивність розминки перед виконанням легкоатлетичних вправ.
- 2.124856272. Взуття учнів має бути не слизьким, щільно облягати ногу, але не утруднювати кровообіг.

3. Під час занять:

- 3.1. Бігти на короткі дистанції при груповому старті треба тільки по своїй доріжці. Виключайте різкі зупинки.
- 3.2. Ретельно розпушуйте пісок в ямі - місці приземлення.
- 3.3. Перед метанням гранати, диска, списа, молота, м'яча подивіться чи немає людей в зоні метання.
- 3.4. Не ловіть ядро низько опущеними кистями рук, щоб уникнути травм п'ястців ядром об ґрунт
- 3.5. Не ловіть ядро стоячи "ноги разом", щоб уникнути падіння ядра на ноги.
- 3.6. Граблі кладіть зубцями вниз, туфлі - шипами вниз.
- 3.7. Перед метанням в мокру погоду витирайте прилади (диск, ядро, молот, гранату) насухо.

4. Забороняється:

- 4.1. Виконувати стрибки на нерівному, сипкому і слизькому ґрунті.
- 4.2. Переходити місця, на яких проводяться заняття з бігу, стрибків і метання.
- 4.3. Стояти при групових заняттях з правого боку від того, хто метає.

- 4.4. Ходити за приладами для метання без дозволу.
- 4.5. Знаходитися в зоні метання.
- 4.6. Повертатися спиною до напрямку польоту предмета метання.
- 4.7. Подавати прилади кидком.
- 4.8. Проводити вільне метання приладів.
- 4.9. Залишати без нагляду спортивний інвентар.
- 4.10. Залишати на місцях занять граблі і лопати.

5. Після закінчення занять:

- 5.3. Навести належний порядок на спортивних майданчиках.
- 5.2. Зібрати і витерти насухо спортивні прилади (диск, ядро, гранату, м'яч, молот).
- 5.3. Учням дотримуватися санітарних норм і правил особистої гігієни.

6. Дії в аварійних ситуаціях:

- 6.1. Припинити заняття, якщо умови не відповідають встановленим нормам.
- 6.2. У випадку травмування надати першу медичну допомогу, при необхідності доставити потерпілого у лікарню.

Вчителі фізичної культури: _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко

Затверджено

Керівник закладу _____ Тетяна КОВАЛЬ

ІНСТРУКЦІЯ
з правил безпеки життєдіяльності № 48
у спортивному залі та на спортивних майданчиках

1. Усі учні зобов'язані пройти медичний огляд.

1.1. На підставі даних про стан здоров'я і фізичний розвиток, учнів розподіляють для занять фізичними вправами на медичні групи: а) основну; б) підготовчу; в) спеціальну.

1.2. Учні, які не пройшли медичного огляду, до уроків фізичної культури не допускають.

1.3. Учні, тимчасово звільнені від занять, зобов'язані бути присутніми на уроках фізичної культури. При цьому допускається залучення їх учителем до підготовки занять. Тимчасове звільнення від занять фізичними вправами допускається з дозволу медичного персоналу школи.

1.4. Після перенесення хвороб учнем необхідно взяти дозвіл на відвідування уроків фізичної культури у лікаря.

2. Без дозволу вчителя учням забороняється заходити і перебувати у спортивному залі.

2.1. Учні заходять до спортивного залу, виходять на спортивний майданчик у спортивному взутті та спортивній формі, відповідно до пори року і погодних умов. Заходити до спортивного залу у брудному взутті — забороняється.

2.2. Після дзвінка на урок по команді вчителя учні шикуються в спортивному залі, на спортмайданчику.

2.3. Без дозволу вчителя учням забороняється користуватися спортивним обладнанням та інвентарем.

2.4. Учні забороняється виконувати вправи на спортивних знаряддях без присутності і страхування вчителя, а також маючи на собі різного виду прикраси. Не дозволяється приносити речі, які не потрібні на уроці або заважають його проведенню.

2.5. Учні зобов'язані берегти шкільне спортивне обладнання та спортінвентар, не псувати його, не смітити, не приносити харчові продукти у спортзал.

2.6. Під час виконання вправ на спортивних знаряддях учні зобов'язані бути дисциплінованими, уважними, чітко виконувати вказівки вчителя.

2.7. Без команди вчителя не переходити від одного знаряддя до іншого.

2.8. Під час виконання вправ потоком необхідно дотримуватися належного інтервалу, не штовхатися, не зупинятися, не ставити підніжок.

2.9. Під час проведення занять з метання не дозволяється перебувати в зоні кидка, перетинати цю зону. Не можна повертатися спиною до напряму польоту об'єкта метання. Забороняється виконувати метання без дозволу і відому вчителя.

2.10. Під час виконання вправ на спортивних знаряддях необхідно перебувати на безпечній відстані від місця виконання, не заважати один одному, дотримуватись

правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.

2.11. Забороняється користуватися несправним спортивним інвентарем та обладнанням.

2.12. Учні повинні вміти правильно виконувати і страхувати один одного під час виконання фізичних вправ та елементів.

2.13. Учні зобов'язані підтримувати чистоту та порядок у спортзалі, роздягальнях, на спортмайданчику.

3. Учні зобов'язані попередити вчителя:

- 1) про наявність документів щодо звільнення після хвороби;
- 2) про погане самопочуття;
- 3) про несправність спортивного обладнання;
- 4) про травмування під час уроку.

4. У разі отримання травми попередити вчителя, надати медичну допомогу, якщо необхідно — викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103, а у випадку пожежі — викликати пожежну службу за телефоном 101.

5. Після закінчення уроку учні прибирають робоче місце, переодягаються й організовано виходять зі спортивного залу.

Завідуючий спортзалом _____

Узгоджено:

Відповідальний за організацію охорони праці: _____ О. О. Колісніченко